

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

Diplomová práce

2020

Bc. Karolína Šimková

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Profil nakladatelství Paseka a jeho mediální obraz
(1990–2018)**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Karolína Šimková

Studijní program: Žurnalistika

Vedoucí práce: doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

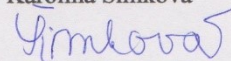
Rok obhajoby: 2020

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 21. května 2020

Karolína Šimková

Bibliografický záznam

ŠIMKOVÁ, Karolína. *Profil nakladatelství Paseka a jeho mediální obraz (1990–2018)*.

Praha, 2020. 109 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

Rozsah práce: 162 718 znaků

Anotace

Diplomová práce s názvem *Profil nakladatelství Paseka a jeho mediální obraz (1990–2018)* si klade za cíl zachytit obraz nakladatelství Paseka, které založil Ladislav Horáček před více než třiceti lety, a jež má své pevné místo na českém knižním trhu.

První část práce si klade za cíl seznámit čtenáře se základními pojmy a představit mu okolnosti vzniku nakladatelství. Dále jsou v této části popsána počáteční léta nakladatelství a také projekty a osobnosti, které jsou s Pasekou neodmyslitelně spjaty.

Druhá část se zaměřuje především na ediční politiku Paseky, jež se vyvíjela spolu s tím, kdo zrovna působil ve funkci ředitele nakladatelství.

Třetí část práce je zaměřena na současnou Paseku. Součástí této části je seznámení s nynější ediční politikou, významnými autory, publikacemi i spolupracovníky, ale také s tím, jak nakladatelství komunikuje se svými čtenáři.

A konečně závěrečná, praktická část, představuje kvantitativní analýzu vybraných médií, jež referovala o Pasece v období po smrti jejího zakladatele Ladislava Horáčka, tedy mezi srpnem 2015 a koncem roku 2019.

Annotation

The diploma thesis entitled *Profile of the Paseka publishing house and its media image (1990–2018)* aims to capture the image of the Paseka publishing house, which was founded by Ladislav Horáček more than thirty years ago and which has its firm place on the Czech book market.

The first part of the thesis aims to acquaint the reader with the basic concepts and introduce him to the circumstances of the Paseka publishing house. Furthermore, this section describes the initial years of the publishing house, as well as projects and personalities that are inextricably linked with Paseka.

The second part focuses mainly on the editorial policy of Paseky, which developed together with those who had just worked as the director of the publishing house.

The third part of the work is focused on the current Paseka. Part of this chapter is acquaintance with the current editorial policy, important authors, publications and collaborators, but also with how the publishing house communicates with its readers.

Finally, the final, practical part presents a quantitative analysis of selected media, which reported on Paseka in the period after the death of its founder Ladislav Horáček, ie between August 2015 and the end of 2019.

Klíčová slova

Nakladatelství, Paseka, literatura, knihy, edice, čtenářství, mediální ohlas.

Keywords

Publishing house, Paseka, literature, books, edition, readership, media response.

Title/název práce

Profile of Paseka publishing house and its media image (1990–2018)

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce docentu Janu Haladovi za trpělivost, nekonečnou podporu a cenné rady.

Obsah

Úvod	3
1 Kniha, knižní trh a nakladatel	4
1.1 Co je to kniha?	4
1.2 Co je to knižní trh?	4
1.3 Co je to nakladatelství?	5
1.4 Práce nakladatele	6
2 Knižní trh po sametové revoluci	8
2.1 Česká nakladatelství v porevoluční době	8
2.2 Jak digitalizace proměnila knižní trh	11
2.2.1 E-knihy	12
2.2.2 Audioknihy	13
3 První rok Paseky, projekty Ladislava Horáčka	14
3.1 Sídlo Paseky	14
3.2 Další projekty: Knihkupectví a Portmoneum	15
3.3 Horáckovy prvotní představy	17
3.4 Ladislav Horáček, otec Paseky	18
4 Ediční politika Paseky	21
4.1 Ediční politika Paseky za působení ředitele Ladislava Horáčka	21
4.2 Ediční politika Paseky za působení ředitele Vladimíra Pistoria	23
4.3 Ediční politika Paseky za působení ředitelky Anny Rezkové Horáčkové	25
5 Nejvýznamnější edice a publikace Paseky	28
5.1 Pojem edice	28
5.1.2 Pojem ediční plán	29
5.2 Vývoj ediční politiky v Pasece	29
5.2.1 Historické edice Paseky	30
5.2.2 Edice Zmizelá Praha a Zmizelé Čechy, Morava a Slezsko	32
5.2.3 Beletrie v Pasece	32
5.2.4 Váchaliána	33

5.2.5	Knihy Petra Šabacha	34
5.2.6	Květa Legátová a Želary	36
5.2.7	Pavel Šrut a Galina Miklínová dětem	36
5.2.8	Divadlo Jára Cimrmana	37
5.2.9	Překladová literatura v Pasece	38
	6 Paseka současná	39
6.1	Beletrie v dnešní Pasece	41
6.2	Publicistické knihy	42
6.3	Komiksy	44
	7 Role Paseky na knižním trhu	47
7.1	Typický čtenář Paseky	49
7.2	Komunikace Paseky se čtenáři	50
	8 Mediální obraz nakladatelství Paseka ve vybraných periodikách .	53
8.1	Kvalitativní obsahová analýza	53
8.1.1	Cíl práce a stanovení výzkumných otázek	54
8.1.2	Výběr vzorku	55
8.1.3	Kódování	56
	9 Shrnutí kvantitativní obsahové analýzy	77
	Závěr	79
	Summary	80
	Použitá literatura	82
	Seznam příloh	93
	Přílohy	94

Úvod

Když se v listopadu roku 1989 změnil politický režim v Československu, kultura zažívala zlaté časy. Hlad po kulturních obsazích – knihách, časopisech, hudbě či filmech, jež byly dlouhých padesát let zakazované a cenzurované, byl mezi lidmi obrovský. Na poli literatury začala vznikat nové soukromá nakladatelství, vůbec první zaregistroval jistý Ladislav Horáček nakladatelství s názvem Paseka. Původně ho Horáček založil především se záměrem vydávat knihy umělce Josefa Váchala, jehož alter ego tiskaře Paseky z *Krvavého románu* dalo nově vzniklému nakladatelství název. Postupně se však z Paseky stalo respektované středně velké nakladatelství s pestrou nabídkou titulů. Mezi úspěšné projekty nakladatelství patří například reedice *Ottova slovníku naučného* či *Velké dějiny zemí Koruny české*, ale také faksimile Váchalovy *Šumavy umírající a romantické*. Paseka letos v prosinci slavila významné jubileum – 30 let od založení, které tak trochu vyzývá k ohlédnutí se za tím, co ta tři desetiletí přinesla.

V této diplomové práci budeme sledovat Paseku od založení až po současnost. V teoretické části přiblížíme okolnosti vzniku nakladatelství, představíme významné osobnosti, edice i tituly. Blíže popíšeme i dnešní Paseku, jež po smrti Ladislava Horáčka řídí jeho dcera Anna Rezková Horáčková. V praktické části se více zaměříme právě na toto období a pomocí obsahové analýzy budeme sledovat, jak o Pasece v období po Horáčkově smrti, tedy od léta 2015 až do konce roku 2019, referovala vybraná média.

Oproti původnímu názvu, který naznačoval výzkum pouze do roku 2018, je v práci zkoumaný i rok 2019 z důvodů prodloužení studia autorky. Celková práce je tak aktuálnější a relevantnější. K jiným významným změnám v tezi nedošlo.

1 Kniha, knižní trh a nakladatel

1.1 Co je to kniha?

Jan Halada se ve své publikaci *Člověk a kniha*, kterou v roce 1993 vydalo nakladatelství Karolinum, pokouší definovat knihu pomocí vymezení jejích funkcí. Kniha je dle něj výtvar lidského ducha a ruky a má proto **funkci duchovně materializační**. Současně kniha tvoří a uchovává kulturu, proto můžeme říct, že má **funkci axiologickou a estetickou**. Dále je historickým svědectvím doby, má tedy **funkci heuristickou**. Jako součást procesu humanizace osobnosti plní **sociálně psychologickou funkci**. Je hlavním nástrojem výchovy a vzdělávání, kniha má tedy také **funkci noetickou a edukativní**; jako informační médium má **funkci komunikativní**. V neposlední řadě plní kniha jako zboží **funkci ekonomickou**.¹

Podle Halady je kniha a knižní trh pevně provázán se stávající společenskou situací. „Kniha, autor, nakladatel, knihkupec i čtenář velmi citlivě reagují na všechny politické a společenské změny, předjímají je, zachycují i uchovávají. Knižní kultuře jsou vlastní problémy, které v jevové formě zasahují do spektra žité skutečnosti, a tím neustále vždy znovu a znovu oživuje a ozřejmuje svou podstatu.“²

1.2 Co je to knižní trh?

Vladimír Pistorius ve své publikaci *Jak se dělá kniha* charakterizuje knižní trh jako „specifické odvětví hospodářství a kultury každého státu,“ dle něj je „snad více než jiné trhy trhem nehomogenním, v němž se setkávají různé dílčí tržní segmenty, které se navzájem výrazně liší a často spolu nesouvisejí ... Odlišnost jednotlivých tržních segmentů je přitom mnohem spíše než růzností literárních žánrů vytvářena růzností

¹ HALADA, Jan, *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum. 1993, s. 8, 9.

² HALADA, Jan, *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum. 1993, s. 6.

cílových skupin čtenářů a způsobů marketingu a distribuce. Uplatňuje se zde především obecná implikace, a to:³

jiný žánr -> jiná distribuce -> jiný trh -> jiné ceny -> jiná ekonomika⁴

Vladimír Pistorius uvádí, že knižní trh představuje nejen prodej jednotlivých knih, ale také trh s autorskými právy a je relativně kapitálově náročný pro nakladatele i knihkupce. Namítá však, že „kapitálová zátěž knihkupců se od počátku 21. století snížila díky převládající praxi komisního prodeje, kdy knihkupec nakladateli za knihy zaplatí, teprve když je prodá.“⁵

V řadě zemí se knižnímu trhu dostává nejrůznější státní podpory, například formou daňových úlev, pevných cen knih, programů na podporu knihoven a čtenářských návyků, ale také přímou podporou na vydání malonákladových knih, jež jsou důležité pro kulturní rozvoj země, či osvobozením od cla.⁶

Knižní trh v Česku je dle Pistoria střední velikosti (tj. kolem 10 milionů potenciálních čtenářů). Většina nakladatelů sídlí v Praze, následuje Brno. Nicméně Pistorius poznamenává, že při snaze popsat český knižní trh je problémem nedostatek relevantních statistických údajů, což je zčásti dané tím, že nakladatelé a knihkupci nemají zájem poskytovat data o svém podnikání.⁷

1.3 Co je to nakladatelství?

Jan Halada v již zmíněné publikaci *Člověk a kniha* uvádí, že nakladatelství „funguje jako kulturní, společenská a ekonomická instituce“⁸. Většina nakladatelství se

³ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 4. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2019, s. 10.

⁴ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 4. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2019, s. 10.

⁵ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 4. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2019, s. 11.

⁶ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 4. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2019, s. 11, 12, 13.

⁷ *ibid.*, s. 23.

⁸ HALADA, Jan, *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum. 1993, s. 36.

soustřeďuje především na neperiodickou literaturu. Vyjádřením náplně vydavatelské činnosti je ediční plán a konkrétní titulový záměr edic.⁹ „V nakladatelstvích zpravidla existuje rozdělení na lektorát, distribuci a tiskové a reklamní oddělení: jako celek jsou pak součástí celého podniku. Velká nakladatelství neprodukují jen knihy, ale jsou článkem celého řetězu dalších jiných činností či součástí skupiny nakladatelských koncernů apod. Ve stále větší míře zasahuje do organizace nakladatelství technika,“¹⁰ konstatuje Halada.

1.4 Práce nakladatele

Nakladatel musí mít **jasné vědomí o svém zaměření** a profilovat se. Musí si také **osvojit způsoby nakladatelského podnikání** a mít **vlastnosti manažerského typu**. Důležité je, aby se nakladatel vyznačoval **vztahem ke knize a knižní kultuře**, uvádí dále Jan Halada.¹¹

Ve své knize popis činnosti nakladatele nabízí také Vladimír Pistorius. Ta se podle něj skládá z následujících šesti základních činností:

- 1) **„Akvizice rukopisů**, tedy aktivní vyhledávání autorů a nových titulů, stejně tak povzbuzování autorů k psaní nových knih.
- 2) **Autorskoprávní agenda**, tedy uzavírání licenčních smluv a dalších právních záležitostí.
- 3) **Redakční příprava**, tedy technická příprava knihy pro tisk.
- 4) **Výroba knih**, tedy zajištění polygrafických prací.
- 5) **Marketingová příprava a propagace titulů**. Nakladatelství by se mělo postarat o propagaci titulu před i po vydání.
- 6) **Prodej vlastních knih**.“¹²

⁹ HALADA, Jan, *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum. 1993, s. 37.

¹⁰ HALADA, Jan, *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum. 1993, s. 53.

¹¹ HALADA, Jan, *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum. 1993, s. 55, 56.

¹² PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 4. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2019, s. 126, 127.

V nakladatelství existuje několik pracovních pozic, které jsou zásadní pro jeho správný chod. Jsou to: redaktor, výtvarný redaktor, technický redaktor, výrobní referent, vedoucí odbytu, propagační pracovník, pracovník pověřený autorskoprávní agendou, účetní, asistent, skladník. Takové rozdělení rolí ale platí především ve velkých nakladatelstvích, v menších často jeden člověk zastává více funkcí, případně si nakladatelství najímá externí spolupracovníky¹³.

¹³ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 4. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2019, s. 138.

2 Knižní trh po sametové revoluci

Zásadní zlom pro celou společnost a kulturní život nastal po sametové revoluci v roce 1989. Najednou mohly začít vycházet dříve zakazované tituly zapovězených autorů, vznikat soukromá nakladatelství a knihkupectví, nebo vycházet nová i staronová periodika. S novými, uvolněnými poměry okamžitě přestala působit cenzura, ačkoliv úředně k jejímu zrušení došlo až se zánikem Federálního úřadu pro tisk a informace v červenci roku 1990.

Nejrychlejší proměnou prošla zpravodajská média: noviny, časopisy, televize a rozhlas, která okamžitě začala nezkresleně informovat o dění v Československu. Rychle ale zareagoval i knižní trh, který začal v krátké době nabízet bezpočet nových titulů. Za takovou první svobodnou knihu je považován *Dálkový výslech*, kniha rozhovorů Karla Hvižd'aly s Václavem Havlem vydaná v nakladatelství Melantrich již v prosinci 1989¹⁴. Právě nově zvolený prezident Václav Havel, spisovatel a dramatik, byl považován za určitou záruku, že svoboda slova a kultura budou pro novou československou vládu jednou z priorit.

2.1 Česká nakladatelství v porevoluční době

V Československu byl přijat národním shromážděním 24. března 1949 Zákon o vydávání a rozšiřování knih, hudebnin a jiných neperiodických publikací (zákon č. 94/1949 Sb., pozn.), „což fakticky znamenalo likvidaci soukromého vydávání a prodeje knih na téměř čtyřicet let; během jednoho roku bylo zlikvidováno 370 nakladatelských domů a u 120 byla zrušena koncese; na čtyřicet let byl rovněž rozprášen profesní svaz nakladatelů a knihkupců, kterému byl rovněž vyvlastněn veškerý majetek,“¹⁵ popisuje

¹⁴ ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati... dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia), s. 385.

¹⁵ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Česká čtenářská republika: generace, fenomény, životopisy*. 1. vyd. Brno: Host, 2017, s. 52.

situaci před sametovou revolucí Jiří Trávniček ve své publikaci *Česká čtenářská republika*.

Zákon, v jehož důsledku byla na dlouhých čtyřicet let přerušena významná nakladatelská tradice sahající až do Rakouska-Uherska a následně první republiky, přestal oficiálně platit v roce 1991, nová soukromá nakladatelství se však mohla na ministerstvu kultury registrovat již dříve. Ty tam byly doby, kdy existovala především státní nakladatelství či nakladatelství institucí a společenských organizací, jejichž ediční plány podléhaly schválení a jednotlivá nakladatelství měla na každý rok direktivně přidělená množství papíru.

Především v prvních třech letech po sametové revoluci vznikl enormní počet nových nakladatelství. Z průměrných 40 nakladatelství¹⁶ v předlistopadové době se jich k roku 1991 zaregistrovalo na dva tisíce, v létě roku 1992 počet nakladatelů vystoupal dokonce na neuvěřitelné čtyři tisíce. Takový jev Jan Halada ve své *Encyklopedii českých nakladatelství 1949–2006* označuje za „dábelskou erupci doposud potlačované potence“¹⁷. Období bezprostředně po sametové revoluci bylo obdobím nakladatelské euforie.

V již zmiňované encyklopedii Jan Halada rozděluje polistopadový vývoj nakladatelské činnosti do tří období:

První období označuje jako „dobu, kdy je vše dovoleno“¹⁸ a časově je omezeno na první pololetí roku 1990. V té době narůstá množství nakladatelství i vydaných knih, knihy vychází ve stotisícových, některé dokonce půl milionových¹⁹ nákladech (např. Čapkovy *Hovory s T.G.M.*). Vůbec nejprodávanější knihou, která vyšla v nákladu 750 tisíc kusů, jsou *Černí baroni*. Ladislav Horáček, zakladatel nakladatelství Paseka, toto období popsal v rozhovoru pro Český rozhlas: „Tenkrát se dalo vydat úplně všechno, lidé

¹⁶ V roce 1985 to bylo 41 nakladatelství (HALADA, Jan, *Člověk a kniha*. Praha: Karolinum, 1993. s. 41).

¹⁷ HALADA, Jan, *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri. 2007, s. 15.

¹⁸ HALADA, Jan, *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri. 2007, s. 15.

¹⁹ HRUŠKA, Petr, ed. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Praha: Academia, 2008, s. 16.

si koupili cokoliv. To byla taková svoboděnka, najednou si každý dělal, co chtěl. Byla to šílená euforie.“²⁰

Druhou fází, kterou Halada vymezuje koncem roku 1990 a celým rokem 1991, označuje jako „období nástupu znovuobjevených žánrů“²¹. Čtenáři i nakladatelé znovu objevují zapomenuté žánry jako sci-fi, westerny, červenou knihovnu či nově počítačovou literaturu a právnické a ekonomické tituly²². „Mnozí nakladatelé dokáží rychle získat z vydávané produkce velký kapitál (nikoliv však od peněžních ústavů!), všichni se lačně vrhají na další témata a autory, nevolí kvalitu, preferují kvantitu, aniž by se starali o problém zvaný knižní trh,“²³ popisuje období Jan Halada.

Třetí fází nazývá „obdobím přízraku krize odbytu“²⁴, která trvá od roku 1992 několik následujících let. Tato doba se vyznačuje přesyceností vším: autory, žánry, tituly a s tím je spojená krize knižního trhu. Nakladatelé si začínají uvědomovat, že uspět v tak velké konkurenci není jednoduché, a tak některá, i velká, nakladatelství brzy zanikají. Jiná, nově vzniklá, naopak zaznamenávají stále velký úspěch. Obecně však klesají náklady knih z desetitisícových na tisícové a stovkové²⁵, ačkoliv počet nových titulů i nakladatelství stále roste. Neprodané knihy pak putují do knižních výprodejů, nebo zabírají místo ve skladech. Rostou také ceny knih²⁶, postupně až na dvojnásobek reálné ceny za knihu v roce 1990.²⁷

V období po listopadu 1989 je problém s profesionalitou mezi nakladateli ale také knihkupci a distributory, kteří neumí tituly prodat. Dle Šimečka a Trávníčka²⁸ se v této fázi ukazuje, že strategii „čtenář si knihu vždy najde“ je nutné zaměnit za strategii „kniha musí za čtenářem“ a že již také nefunguje strategie „všichni publikují vše“ a je proto lepší

²⁰ DVOŘÁK, Libor, Rozmluvy: Nakladatel Ladislav Horáček. *ČRo 6* (archivováno) [online]. 3. 11. 2007 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://prehravac.rozhlas.cz/audio/621465>

²¹ HALADA, Jan, *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri. 2007, s. 15.

²² HALADA, Jan, *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum. 1993, s. 16.

²³ HALADA, Jan, *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum. 1993, s. 16.

²⁴ ibid

²⁵ ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati... dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia), s. 390.

²⁶ HALADA, Jan, *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri. 2007, s. 16.

²⁷ HRUŠKA, Petr, ed. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Praha: Academia, 2008, s. 16.

²⁸ ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati... dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia), s. 391.

se svou nabídkou titulů vyhranit.²⁹ Nakladatelé najednou čelí obtížným výzvám a často bojují o vlastní existenci, kniha přestává být atraktivním artiklem a do jisté míry se stává spotřebním zbožím.³⁰

Následně dle Halady nastává „období postupného formování fungujících vztahů“, které je již srovnatelné s vývojem knižního trhu v okolních zemích.³¹ Situace na českém knižním trhu se postupně normalizuje, ačkoliv se ten stále vyznačuje nepoměrně vysokým počtem nakladatelských subjektů vzhledem k nevelkému trhu, potažmo počtu čtenářů a další nakladatelství přitom stále přibývají.

Počet každoročně vydaných titulů je dnes přibližně čtyřikrát větší než v osmdesátých letech. Podle Šimečka a Trávníčka v Česku vyjde desetkrát více knih, než by odpovídalo jejímu zastoupení na celosvětové populaci.³² Výrazně menší je průměrný náklad: před rokem 1989 to bylo asi 18 tisíc výtisků³³, dnes je to něco kolem dvou tisíc. Nicméně Šimeček s Trávníčkem konstatují, stejně tak jako Vladimír Pistorius, že při srovnání se západními zeměmi se český knižní trh vyznačuje nedostatkem dat.³⁴

2.2 Jak digitalizace proměnila knižní trh

Velký vliv na podobu knih i celé nakladatelské odvětví měla digitalizace. Již v devadesátých letech začala vznikat internetová knihkupectví a samozřejmostí se stal elektronický identifikační kód, jímž je dnes opatřena každá kniha. Počítač usnadnil práci spisovatelům, redaktorům, ale i sazečům a grafikům. S příchodem čtečky Kindle, kterou v roce 2007 uvedla na trh firma Amazon, se začal rozvíjet i trh s e-knihami³⁵. Ten se

²⁹ ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati... dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia), s. 392.

³⁰ HRUŠKA, Petr, ed. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Praha: Academia, 2008, s. 16.

³¹ HALADA, Jan, *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri. 2007, s. 18.

³² ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati... dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia), s. 401.

³³ ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati... dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia), s. 402.

³⁴ ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati... dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia), s. 444.

³⁵ ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati... dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia), s. 427.

následně rozvinul především s příchodem chytrých telefonů a tabletů, na kterých je čtení elektronických knih snadné a pohodlné. Populární jsou v posledních letech také audioknihy.

S digitalizací zároveň přišel i problém s nelegálním stahováním knih. Obecně je ale internet spíše důležitý nástroj pro čtenáře, kteří si na něm hledají informace o titulech i autorech a pohodlně, na jedno kliknutí, na něm knihy nakupují. Zároveň je užitečný pro jednotlivá nakladatelství, která skrze internet přímo komunikují se svými čtenáři a nabízí jim své knihy ke koupi online.

2.2.1 E-knihy

V České terminologické databázi knihovnictví a informační vědy je elektronická kniha (nebo také e-kniha, e-book či digitální kniha) popsána jako „kniha v digitální podobě, tedy vytvořená v počítači (tzv. born digital) nebo vzniklá digitalizací tištěného dokumentu. Je možné ji číst ve čtecím zařízení, např. ve čtečce elektronických knih, tabletu, mobilním telefonu.“³⁶

Meziročně český trh s e-knihami podle *Zprávy o českém knižním trhu 2018/2019*, kterou publikoval Svaz českých knihkupců a nakladatelů, vzrostl o 12 % a elektronických knih se prodalo více než milion. Kateřina Kadlecová ve svém článku v časopisu *Reflex* ale poznamenává, že v češtině je v elektronické formě dostupných pouhých 20 000 děl.³⁷ Pro rostoucí trh s elektronickými knihami mluví to, že mladá generace čtenářů bude pravděpodobně stále více vyhledávat knihy, které si bude moci přečíst na některém z elektronických zařízení, například na chytrém telefonu. Server Statista uvádí, že více než 52 % uživatelů elektronických čteček spadá do věkové skupiny 18-34 let. Stejně tak je určitou výhodou nižší cena e-knih. „Pokud jde o český trh, stojí za zmínku, že v roce 2018 se průměrná cena elektronické knihy pohybovala kolem 59 % tištěné verze,“ popisuje situaci server Mediaguru.cz³⁸.

³⁶ CELBOVÁ, Ludmila, HAVLOVÁ, Jaroslava. Elektronická kniha. In: KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV) [online]. 2003. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000866&local_base=KTD.

³⁷ KADLECOVÁ, Kateřina, 2020. Čtení se mění, kniha zůstává. *Reflex*. 20(04), s. 27.

³⁸ BIACHE, Petra, Elektronické čtečky ožívají celosvětový trend čtení. Mediaguru.cz [online]. 27. března 2020 [cit. 2020-05-15]. <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/03/elektronicke-ctecky-ozivuji-celosvetovy-trend-cteni/>.

2.2.2 Audioknihy

Audioknihy, tedy načtené knihy určené k poslechu, jsou čím dál oblíbenější, stejně tak jako poslouchání publicistických podcastů. Celkově Češi za audioknihy v roce 2018 utratili 148 milionů korun. Audioknihy jsou v Česku v současnosti nejrychleji rostoucím segmentem knižního trhu (vykazují 16% nárůst tržeb) a poslouchá je 14 % populace.³⁹ Podle zmíněné zprávy Svazu českých knihkupců a nakladatelů za rok 2018/2019 se prodalo necelých 300 tisíc fyzických nosičů audioknih a mluveného slova, které tvořily 56,1 % z celkového objemu audioknih.⁴⁰

³⁹ KADLECOVÁ, Kateřina, 2020. Čtení se mění, kniha zůstává. Reflex. 20(04)., s. 27

⁴⁰ SČKN. Zpráva o českém knižním trhu 2018/2019. In: Sckn.cz [online]. 05. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://www.sckn.cz/file/wysiwyg/files/Zprava_o_ceskem_kniznim_trhu_2018_19.pdf

3 První rok Paseky, projekty Ladislava Horáčka

Úplně prvním⁴¹ soukromým nakladatelstvím, které se po listopadu oficiálně zaregistrovalo na Ministerstvo kultury⁴², bylo nakladatelství Paseka. Založil ho 9. prosince roku 1989 na prvním římsologickém⁴³ kongresu Ladislav Horáček⁴⁴, do té doby redaktor Středočeského nakladatelství a knihkupectví (SNK)⁴⁵. „Rozhodl jsem se, že budu dělat nakladatelství, prakticky okamžitě po převratu – někdy kolem 23. listopadu.“⁴⁶

3.1 Sídlo Paseky

Pokud nepočítáme byt Ladislava Horáčka v šestém patře bez výtahu v ulici Obránců Mírů č. 123 (dnes třída Milady Horákové) v Dejvicích, který byl na počátku provizorním působištěm Paseky, první adresou, na které Paseka sídlila, byla Ibsenova ulice 3 na Vinohradech. Do prostor kousek od Divadla na Vinohradech, které byly původně ateliérem Horáčkova otce, se Paseka přestěhovala v roce 1991. O dva roky později vzniklo před ateliérem malé knihkupectví a ve vedlejším domě, na adrese Ibsenova 1, v prostorách bývalého divadelního klubu, fungovala od roku 1992 také hospoda. V té míval Horáček neoficiální kancelář a většinu schůzek. „Stačilo mně chodit od stolu ke stolu a sbírat náměty. Právě díky této hospodě se zrodily *Dějiny Prahy* i ty

⁴¹ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem. Praha: Paseka, 2014, s. 12.

⁴² To byla povinnost až do dubna r. 1991.

⁴³ Jak píše Jiří Peňás v *Lidových novinách* (PEŇÁS, Jiří, 2013. Normalizace, čas pro římsologii. *Lidové noviny*. 13. 2. 2013, s. 8.): „Římsologie je těžko definovatelný fenomén, jenž, jak by možná řekli římsologové, se definuje sám sebou. Společnost, která se jí věnovala, se plným jménem nazývala (a stále nazývá) Protialkoholní společnost doktora Řimsy a vzešla z pražské studentské bohémy začátku 70. let... Vzhledem k tomu, že se scházela po hospodách a taková setkání byla provázena konzumací alkoholu, především tedy piva, mohla se z vnějšího pohledu jevit jako hospodská společnost trochu ukecanějších intelektuálů, kteří pro svůj vlastní alkoholismus nalézají vzdělané alibi.“ Název tato společnost získala dle postavy dr. Řimsy z Váchalova *Krvavého románu*.

⁴⁴ KOŠNAROVÁ, Veronika, Paseka. In: Slovník české literatury po roce 1945 [online]. 14. 6. 2013 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1818>

⁴⁵ To vzniklo roku 1968 sloučením krajského nakladatelství Siréna a národním podnikem Kniha. Sídlilo v Praze a vydávalo beletrii, literaturu pro děti a zájmovou literaturu. Po roce 1989 vydávalo komiksy, ale brzy po roce 1990 ukončilo svou činnost.

⁴⁶ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem. Praha: Paseka, 2014, s. 10.

Velké dějiny. Svou kancelář jsem využíval jen po ránu na pár telefonů a zbytek se vyřídil v hospodě,⁴⁷ popisoval Horáček význam prostoru jen pár kroků od sídla Paseky.

O atmosféře „pasecké hospody“, napsal publicista Jan Rejžek toto: „Lád'a věděl a cítil, že nejde jen o vydávání krásných svazků Josefa Váchala. Jako by ožila tradice prvorepublikových kaváren, když se vedle nakladatelství a knihkupectví v Ibsenově ulici vedle Vinohradského divadla brzy otevřela stejnojmenná restaurace, která se záhy stala významným společenským centrem. Chodili tam spisovatelé, novináři, herci, hudebníci, malíři, grafici, právníci, politici a policisté (polistopadoví, jen klid).“⁴⁸ Pod hospodou mělo nakladatelství také nevelký sklad.

Od roku 2000 Paseka sídlí v nedaleké Chopinově ulici č. 4, v tzv. Laichterově domě, který v roce 1909 postavil přední český architekt Jan Kotěra a byl sídlem nakladatelství Jana Laichtera, které fungovalo mezi lety 1896 a 1949. Na počátku vznikly v novém pražském sídle nakladatelství také výstavní síň a literární klub, dnes bývá tento prostor jednou za čas otevřen pro návštěvníky a konají se v něm příležitostné kulturní akce.

3.2 Další projekty: Knihkupectví a Portmoneum

Další knihkupectví otevřel Ladislav Horáček v roce 1992 také v České Třebové na adrese Hýblova 51. Později, v roce 2015, ho věnoval své starší dceři Kamile, nyní knihkupectví na stejné adrese od roku 2019 vlastní a provozuje distributorská síť Kosmas. Knihkupectví fungovalo také v Litomyšli, to ale Horáček v roce 2009 prodal a dnes ho pod stejným názvem provozují jiní majitelé.

V roce 2009 naopak Ladislav Horáček převzal knihkupectví Fišer v Kaprově ulici v Praze 1, které fungovalo v Československu již od 30. let minulého století. Knihkupectví se ujal po svém zemřelém příteli Bohumilu Fišerovi, který byl významnou osobností

⁴⁷ HVÍŽDALA, Karel, Knihy stojí stále stejně: deset piv, říkal Ladislav Horáček. Aktuálně.cz [online]. 27. 7. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://nazory.aktualne.cz/rozhovory/knihy-stoji-stale-stejne-deset-piv-rikal-ladislav-horacek/r~b0f93468343911e5a1480025900fea04/>

⁴⁸ REJŽEK, Jan, Věčně zelená Paseka. Lidovky.cz [online]. 10. 12. 2009 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/noviny/vecne-zelena-paseka.A091210_000059_in_noviny_sko

české knižní kultury. Vedoucím knihkupectví nedaleko Filozofické fakulty Univerzity Karlovy byl Fišer od roku 1963, na počátku 90. let knihkupectví koupil a 19. března 1991 slavnostně otevřel.⁴⁹ Zemřel po těžké nemoci v srpnu 2007, o rok později jeho dlouholetý přítel Horáček knihkupectví koupil a to se tak zároveň stalo reprezentačním knihkupectvím nakladatelství Paseka. „To, že jsem převzal knihkupectví Fišer, souvisí s mým dlouholetým přátelstvím s Bohoušem. Chtěl jsem ho uchovat v tom nóbl stavu, jak ho on celý život vedl. Jinak bych neměl důvod si přidělovat práci. Už mám pocit, že jsem toho udělal dost,“⁵⁰ komentoval Horáček koupi knihkupectví.

V témže domě na adrese Kaprova 10 poté Horáček bydlel a prodejnu řídil až do své smrti v roce 2015. O rok později se jeho dcera Anna Horáčková nedohodla s bytovým družstvem Rovnost na podmínkách nájmu a knihkupectví Fišer skončilo. „Končí nám tam nájemní smlouva. Je i pravda, že jsme knihkupectví nabízeli firmě Kosmas, protože nemáme kapacitu se o něj starat. Družstvo ale rozhodlo, že tam chce jiného nájemce, který bude do prostoru investovat větší obnos peněz,“ popsala Horáčková serveru *Lidovky.cz*. „Kosmas o to měl zájem. Že to tak dopadlo, je mi líto kvůli tátovi i panu Fišerovi,“⁵¹ dodala tehdy.

Horáček 26. června roku 1993, po rozsáhlé rekonstrukci, otevřel v Litomyšli muzeum Josefa Váchala *Portmoneum*⁵². Muzeum se nachází v bývalém domě Váchalova přítele Josefa Portmana. O existenci tohoto domu, který Váchal vyzdobil nástěnnými malbami, se Horáček dozvěděl od historika Martina Machovce v roce 1990, následně dům koupil od Národní galerie a pustil se do jeho nákladné renovace. „Já jsem měl vždycky představu, že chci nakladatelství, které bude vydávat tak deset knih ročně a že to budeme dělat ve třech. Ale pak jsem zjistil, že potřebuju strašně moc peněz na restaurování Váchalova domu, a tak ten podnik začal narůstat,“⁵³ komentoval Horáček

⁴⁹ CHUCHMA, Josef, Sbohem, Fišerova prodejna. *Lidové noviny*. 6. 12. 2016., s. 8.

⁵⁰ HVÍŽDALA, Karel, Knihy stojí stále stejně: deset piv, říkal Ladislav Horáček. *Aktuálně.cz* [online]. 27. 7. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://nazory.aktualne.cz/rozhovory/knihy-stoji-stale-stejne-deset-piv-rikal-ladislav-horacek/r~b0f93468343911e5a1480025900fea04/>.

⁵¹ ZELENKA, Jakub, Slavné knihkupectví Fišer z Vrchní, prchni! v ohrožení. Má ustoupit literární kavárně. *Lidovky.cz* [online]. 18. 6. 2016 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/slavne-knihkupectvi-fiser-z-vrchni-prchni-v-ohrozeni-ma-ustoupit-literarni-kavarne.A160617_131850_ln_domov_jzl

⁵² HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 176.

⁵³ DVOŘÁK, Libor, Rozmluvy: Nakladatel Ladislav Horáček. *ČRo 6* (archivováno) [online]. 3. 11. 2007 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://prehravac.rozhlas.cz/audio/621465>.

jeden z motivů svého podnikání. Portmoneum po Horáčkově smrti jeho dvě dcery prodaly Pardubickému kraji, nyní je v rekonstrukci.

V Litomyšli Horáček založil také restaurátorskou školu, kterou provozoval přes deset let⁵⁴ a od roku 2005 je samostatnou fakultou Univerzity Pardubice⁵⁵. Litomyšl je považována za další (ne)oficiální sídlo Paseky, Ladislav Horáček zde měl, přímo v Portmoneu, od roku 1993 hlášený trvalý pobyt a vedle Prahy je Litomyšl uváděna také v tiráži všech publikací, které Paseka vydává.

3.3 Horáčkovy prvotní představy

Původně byla Paseka zamýšlena jako nakladatelství knih prvorepublikového malíře, dřevorytce a spisovatele Josefa Váchala, jehož dílo Ladislav Horáček velice obdivoval. „Počátky Paseky leží v roce 1972, když mě kunsthistorik Jirka Kaše seznámil v hostinci u Modré štiky s Váchalovým *Krvavým románem*.“⁵⁶ Autobiografická postava nakladatele Josefa Paseky z *Krvavého románu (1924)* inspirovala Ladislava Horáčka natolik, že po něm, jak je zřejmé, své nově vzniklé nakladatelství pojmenoval. Jako první titul vyšel v Pasece v roce 1990 právě reprint *Krvavého románu* v nákladu 40 tisíc kusů. Od založení Paseky a vydání prvního titulu ale uběhlo více než půl roku, protože v té době bylo pro soukromé nakladatelství těžké vůbec sehnat tiskárnu, která by zakázku bez čekání provedla. Jako druhý titul vyšlo v témže roce *Utrpení knížete Sternenhocha* Ladislava Klímy, také ve čtyřicetitisícovém nákladu.

V rozhovoru pro Český rozhlas popsal Ladislav Horáček začátky Paseky takto: „Od začátku jsem měl vizi o podobě nakladatelství zcela jasnou, ale během let se úplně změnila. Ale samozřejmě, že tu byl Laichter, Topič, Borový, Štorch-Marien, na které se navazuje dobře⁵⁷. Během tří let se nám podařilo vydat pár knih, založit fungující podnik,

⁵⁴ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 29.

⁵⁵ oficiální název zní Fakulta restaurování Univerzity Pardubice.

⁵⁶ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 9.

⁵⁷ Jan Laichter začínal u nakladatele Jana Otty, vydával společenskovední literaturu, například v edicích *České dějiny, Otázky a názory*, Laichterův výbor nejlepších spisů poučných, časopis *Naše doba*, který redigoval Tomáš Garrigue Masaryk. František Topič začínal nejprve jako knihkupec, pak nakladatel. Vydával původní a

restaurovat Váchalovy malby v Litomyšli, založit restaurátorskou školu. To byl takový fofr. Za tři roky jsem toho stihl tolik, co bych dnes za deset let neudělal.“⁵⁸

3.4 Ladislav Horáček, otec Paseky

Ladislav Horáček se narodil 17. června 1947 v Praze na Vinohradech. Na základní školu i na gymnázium chodil v Korunní ulici, tam, kde dnes sídlí Arcibiskupské gymnázium.⁵⁹ Když v roce 1965 zakončil studium střední školy, nastoupil na Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy. Ale po prvním roce studium vzdal a šel házet balíky na nádraží a potom také pracoval jako topič v Kladské na základní škole.⁶⁰ V roce 1967 nastoupil do Klementina, do Národní knihovny⁶¹, kde pracoval přibližně rok, než si podal přihlášku ke studiu filosofie.⁶² V letech 1968 až 1974 vystudoval na Filosofické fakultě UK obor Filosofie a politická ekonomie. „Potkal jsem tam spoustu spolupracovníků, autorů, překladatelů. Bez téhle fakulty bych svoji současnou práci dělat nemohl,“ řekl Horáček v rozhovoru pro Český rozhlas.⁶³

V té době se také oženil a narodila se mu první dcera Kamila. „Po studiích se mi narodila dcera, tak jsem si hledal byt a přestěhoval se s rodinou do Kladna, kde jsem začal dělat v Poldovce.“⁶⁴ Horáček tam pracoval ve válcovnách nebo v drátovně a později v kanceláři v plánovacím oddělení železárny Poldi, které se tehdy neřeklo jinak než Poldovka. Později mu přidělili místo vedoucího v odborové knihovně, ze které ho ale po

překládovou literaturu, například edice *Topičovy dobré knihy*, *Francouzská knihovna*. Na Národní třídě měl výstavní síň Topičův salon a vlastnil tam dva domy postavené architektem Palávkou. František Borový mladší vydával moderní českou literaturu, například edice *Žatva*, *Zlatokvět* i časopisy *Kmen*, *Červen* atd. Otakar Štorch-Marien, majitel nakladatelství Aventinum, vydával původní a překládovou literaturu, časopisy, v roce 1927 otevřel proslulou Aventinskou mansardu, výstavní síň a čítárnu, roku 1934 z finančních důvodů nucen likvidovat, je autorem třídičných pamětí.

⁵⁸ MYŠKOVÁ, Ivana, 20 let nakladatelství Paseka. *ČRo Vltava* [online]. 8. 12. 2009 [cit. 2020-05-15].

Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/20-let-nakladatelstvi-paseka-5163768>.

⁵⁹ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 44.

⁶⁰ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 46.

⁶¹ tehdy se jmenovala Univerzitní knihovna.

⁶² HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 51.

⁶³ DVOŘÁK, Libor, Rozmluvy: Nakladatel Ladislav Horáček. *ČRo 6* (archivováno) [online]. 3. 11. 2007 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://prehravac.rozhlas.cz/audio/621465>.

⁶⁴ DVOŘÁK, Libor, Rozmluvy: Nakladatel Ladislav Horáček. *ČRo 6* (archivováno) [online]. 3. 11. 2007 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://prehravac.rozhlas.cz/audio/621465>.

nějaké době vyhodili a on se vrátil zpět do Prahy. Chvíli potom pracoval třeba jako produkční v kulturním domě Gong.⁶⁵

S Váchalovým *Krvavým románem*, který se mu stal osudným, se poprvé seznámil v roce 1972. O tom, jaký pro něj tato kniha měla význam, promluvil v rozhovoru pro deník *Právo*: „Krvas, jak mu familiérně říkáme, je mým osudem. Natočil jsem podle něj film, nazval nakladatelství, zrestauroval pro našeho Pepíčka Váchala muzeum, natočil s panem Suchařípou audiokazetu, nechal vyzdobit velikou stěnu knihkupectví Paseka v Litomyšli překrásnými sgrafity podle krvorománových dřevorytů – a ulice, v níž tento dům stojí, se už deset let jmenuje Váchalova. Byl jsem taky v Brabcově filmu, i když v roli epizodní – piráta. Sepsal jsem a zrežíroval stejnojmennou operu...“⁶⁶

Od roku 1982⁶⁷ až do listopadu 1989 Ladislav Horáček pracoval jako redaktor Středočeského nakladatelství a knihkupectví, které sídlilo u Prašné brány v Praze. „Že budu nakladatelem, jsem se rozhodl už za komunistů někdy v letech 1983 až 1985. Chodil jsem po Praze a vybíral jsem si domy, do kterých bych nastěhoval nakladatelství „až bude po válce“. Chtěl jsem zkrátka svobodnou práci, ta je fascinující,“ řekl v rozhovoru Karlu Hvížd'alovi⁶⁸.

Výpověď ve Středočeském nakladatelství podal 1. března 1990⁶⁹ a od té doby se již naplno věnoval svému vlastnímu nakladatelství, po kterém vždy toužil. Ladislav Horáček dlouhodobě trpěl zdravotními problémy, zemřel 21. července 2015 v 68 letech. „Většina lidí prý v poslední hodině zatouží po doušku ledové vody. Po jakési prapodstatě... Poslední Láďovo přání v nemocnici bylo, ať mu trochu upraví postel tak, aby si mohl číst,“⁷⁰ vypověděl jeho přítel Petr Šabach.

⁶⁵ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 71.

⁶⁶ PAVELKA, Zdenko, Ladislav Horáček vydává Váchalovu Šumavu. *Právo: Salon*. 13. 3. 2008, s. 1

⁶⁷ Někde lze najít rok 1980.

⁶⁸ HVÍŽDALA, Karel, Knihy stojí stále stejně: deset piv, říkal Ladislav Horáček. *Aktuálně.cz* [online]. 27. 7. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://nazory.aktualne.cz/rozhovory/knihy-stoji-stale-stejne-deset-piv-riikal-ladislav-horacek/r~b0f93468343911e5a1480025900fea04/>.

⁶⁹ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 81.

⁷⁰ ŠABACH, Petr, Láďa. *Lidové noviny*. 10. 9. 2015, s. 8.

Jeho dcery Kamila a Anna krácejí v otcových stopách – starší Kamila donedávna vlastnila knihkupectví v České Třebové a mladší Anna převzala roli ředitelky a majitelky Paseky.

„Pan Horáček byl v našem nakladatelství do poslední chvíle aktivní. Pravidelně do nakladatelství docházel a podílel se především na vydávání *Velkých dějin zemí Koruny české* a publikací spojených se jménem Josefa Váchala, kterého měl obzvláště rád,“ řekl po Horáčkově smrti deníku *Echo24* šéf marketingu nakladatelství Paseka Lukáš Růžička.⁷¹

Současný šéfredaktor Paseky Jakub Sedláček o Horáčkovi řekl, že „propojoval odbornou profesionální nakladatelskou erudici s určitou extravagancí, což mělo možná základ i v jeho zálibě v Josefu Váchalovi. On vždycky říkal, že chce vydávat knížky jinak než ostatní, že chce vést nakladatelství jinak než ostatní. To se mu zcela jistě podařilo.“⁷²

⁷¹ ECHO24, Zemřel Ladislav Horáček, zakladatel Paseky. *Echo24* [online]. 21. 7. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/iQKJX/zemrel-ladislav-horacek-zakladatel-paseky>.

⁷² MALUŠKOVÁ, Lucie, Zemřel Ladislav Horáček, zakladatel nakladatelství Paseka. *ČRo Radiožurnál* [online]. 21. 7. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/zemrel-ladislav-horacek-zakladatel-nakladatelstvi-paseka-6251678>.

4 Ediční politika Paseky

4.1 Ediční politika Paseky za působení ředitele Ladislava Horáčka

Ladislav Horáček, zakladatel Paseky, byl ředitelem od jejího vzniku až do července roku 2000, kdy ho v této roli oficiálně vystřídal Vladimír Pistorius. Jak už jsme naznačili, 90. léta byla v knižním světě poměrně specifická. Pro popis prvních let Paseky slouží jako zdroj především bilanční rozhovor Petra Placáka s Ladislavem Horáčkem, který vedli k 25 letům Paseky a vyšel knižně pod názvem *Přece tady nebudeme sedět nasucho*. Euforickou a dnes nemyslitelnou porevoluční atmosféru vykresluje následující historka, jak Horáček získal od banky peníze na počáteční provoz Paseky:

„Šel jsem na Knižní velkoobchod, kde jsem předložil ediční plán, asi šest titulů to bylo, a jenom oni ode mne objednali neskutečné věci jako čtyřicet tisíc *Krvavejch románů*, třicet tisíc *Utrpení knížete Sternenhocha*, sto dvacet tisíc kuchařky, která byla okopírovaná a jmenovala se *Úsporná kuchařka*, taky astrologický kalendář, který psal můj kamarád Vít Čížek. Oni mi napsali na tu objednávku součet, který dělal pět milionů⁷³ ... Přišel jsem do Komerční banky, že mám smlouvu na pět milionů na výrobu zboží a že bych potřeboval půjčit milion do začátku, že jim to za tři měsíce vrátím ... Milion jsem dostal a za tři měsíce jsem jim ho vrátil.“ A pokračuje: „V devadesátých letech se prodávalo všechno strašně rychle, to byl hroznej fofr. Kdybych přemýšlel trochu víc, tak jsem mohl vydělat peněz, že by z toho Paseka žila ještě dneska. Ale já si vybíral ty svoje věci, které mě bavily.“⁷⁴

V počátcích nakladatelství byla produkce spíše malá, v prvních dvou letech vycházelo ročně do deseti titulů. Kromě výše zmíněných se dobře prodávaly také tituly *Labyrintem tajemna aneb Průvodce po magických místech Československa* Martina Stejskala a *Tom Kečup a pes Vorčestr* Mikiho Ryvolvy, které vyšly v nákladu 30 tisíc kusů. Velký úspěch zaznamenala desková hra à la Monopoly *Stavíme Stalinův pomník*,

⁷³ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 12.

⁷⁴ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 13.

které se okamžitě prodalo 40 tisíc kusů a následně se vyrobilo dalších 20 tisíc. Šlo o původní nápad Petra Šabacha a Ladislava Horáčka. V Pasece si od začátku zakládali také na precizní grafické úpravě knih. Za publikace *Labyrintem tajemna* a *Staré židovské hřbitovy Čech a Moravy* obdrželo nakladatelství ocenění Nejkrásnější kniha roku, které každoročně uděluje ministerstvo kultury a Památník národního písemnictví. Na knize *Staré židovské hřbitovy Čech a Moravy* ale zároveň nakladatelství výrazně prodělalo. „Vydali jsme dvacet tisíc kusů a prodali asi šest,“⁷⁵ komentoval neúspěch Horáček.

Mezi lety 1992 a 1994 počet vydaných titulů za rok vzrostl přibližně na dvacet. Tento počet se poté v dalších letech přibližně zdvojnásobil.

Knihy, které Paseka vydala ve svých počátcích, Horáček vybíral se svým spolupracovníkem Ivanem Beránkem: „Pamatuju si, že jsme vydávali zvláštní knihy, který tenkrát nikdo nevydával ... Druhého Váchala jsme dělali až v roce 1992, to byla *Ďáblova zahrádka aneb Přírodopis strašidel*. Pak jsme začali vydávat *Tarzana* a tím jsme zbohatli natolik, že jsme si mohli dovolit opravit Portmoneum. První náklad prvního dílu byl 120 tisíc a náklad pátého dílu po čtyřech letech byl ještě 20 tisíc.“⁷⁶ 24dílný *Tarzan* od E. R. Borroughse postupně vycházel v Pasece mezi lety 1991 až 1996.

Vedle blízkého přítele Ivana Beránka byla Horáčkovou nejbližší spolupracovnicí v počátcích nakladatelství Lenka Stará, provdaná Kruisová. Redaktorkou tehdy byla Jana Kašová, Ladislav Horáček do redakce přizval také bývalé spolupracovnice ze Střeďočeského nakladatelství Jarmilu Maškovou a později Ivana Kruise. Celkem měla na počátku Paseka sedm stálých zaměstnanců. Dalšími externími spolupracovnicí Paseky byli básník a překladatel Vítězslav Čížek, kunsthistorik Jiří Kaše, nebo muzikolog Julius Hůlek.⁷⁷ Po ekonomické stránce se o Paseku staral Pavel Gregor, grafiku tvořil Pavel Štefan. Kmenovými autory byli zpočátku Horáčkův přítel Petr Šabach či historici Pavel Bělina, Petr Čornej nebo Jan Pavel Kučera.⁷⁸

⁷⁵ ZÍDEK, Petr, Říká se o mně, že jsem obrozenec, líčil před rokem nakladatel Horáček. *Lidovky.cz* [online]. 21. 7. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/lide/rika-se-o-mne-ze-jsem-obrozenec.A150721_155356_lide_ELE.

⁷⁶ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 18.

⁷⁷ KOŠNAROVÁ, Veronika, Paseka. In: *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. 14. 6. 2013 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <http://www.slovnikeskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1818>

⁷⁸ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 122.

Po Tarzanovi byla dalším velkým nakladatelským počinem reedice sto let starého (prvních 28 svazků vycházelo v letech 1888 – 1909) *Ottova slovníku naučného*, který Paseka vydala ve spolupráci s nakladatelstvím Argo (kde to měl na starosti Milan Gelnar) a za pomoci investiční společnosti Lombard a.s. Největší dosud vydaná česká encyklopedie má celkem 40 dílů – v letech 1888 až 1909 vyšlo 27 dílů *Ottova slovníku naučného*, přičemž 28. svazek jsou *Doplňky*. Dvanáct dílů tzv. dodatků k *Ottově slovníku naučnému* s názvem *Ottův slovník naučný nové doby* vycházelo v letech 1930 až 1943, *Ottův slovník naučný nové doby* zůstal nedokončený. V Pasece a Argu vycházel jako reprint v průběhu let 1996 a 2006.

Dalším významným počinem nakladatelství v devadesátých letech byly bezpochyby dvoudílné *Dějiny zemí Koruny české* a patnáctidílné *Velké dějiny zemí Koruny české*, které vycházely od roku 1999 až do roku 2014, tedy během působení Horáčka, Pistoria i Anny Horáčkové v čele Paseky.

4.2 Ediční politika Paseky za působení ředitele Vladimíra Pistoria

V roce 1999 měl Ladislav Horáček mozkovou příhodu a rozhodl se najít někoho, kdo za něj bude Paseku dál vést z pozice ředitele. Přibližně v té době, 21. března roku 2000, byl Vladimír Pistorius jako tehdejší ředitel nakladatelství Mladá fronta kvůli neshodám s vedením na hodinu propuštěn, kde předtím ve funkci působil od roku 1993⁷⁹. Horáček ho vzápětí najal jako svého nástupce. Pistorius od 1. července 2000 v Pasece působil současně jako ředitel a šéfredaktor. V roli šéfredaktora vystřídal Ivana Beránka, který ve funkci působil bezmála jedenáct let, ale nesouhlasil s novým uspořádáním Paseky. Ten si po odchodu založil v roce 2001 vlastní nakladatelství nazvané Havran se zaměřením na knihy převážně nekomerčního charakteru. Beránek řekl ke svému odchodu z Paseky toto: „Původně mělo přejít do Paseky z nakladatelství Mladá fronta asi pět lidí, ale nakonec jich tam je deset nebo dvanáct. Ani v nejmenším proti nim nic nemám, jenže jejich příchodem se celá Paseka naprosto změnila. Do té doby to byl takový rodinný

⁷⁹ JAREŠ, Michal a kol. Mladá fronta. In: Slovník české literatury po roce 1945 [online]. 31. 3. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <http://www.slovnikeskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1656>

podnik, který fungoval víceméně na kamarádských principech, zatímco dnes je to velká fabrika na vydávání knih. Pro mě osobně Paseka ztratila svého počátečního ducha, ta „moje stará Paseka“ přestala existovat.“⁸⁰

Vladimír Pistorius přišel do Paseky především s plánem rozšířit nabídku o poezii a překladovou literaturu zavedených autorů a spojit redakce dvou nakladatelství. V den svého nového působení situaci komentoval v rozhovoru pro *Mladou frontu DNES*: „Vidím před sebou jednoznačný a lákavý úkol spojit to nejlepší v Pasece s tím nejlepším, co přijde s novými redaktory z Mladé fronty, jakkoliv organizace práce i ediční profilace byly v obou těchto nakladatelstvích zatím odlišné.“⁸¹

V bilančním rozhovoru s Petrem Placákem vzpomínal Horáček na působení Vladimíra Pistoria v čele Paseky: „My jsme byli zvyklí to dělat ve třech, ve čtyřech lidech, a on mi jich tam přivedl najednou asi dvanáct nebo třináct. To sice nakladatelství zhouplo v jednom smyslu nahoru, že mělo obrovský obraty, ale výdaje se zhouply ještě víc. On chtěl vydávat především překladovou literaturu, za což jsme platili spoustu peněz za zálohy na překlady a majitelům práv ... Taky byl zvyklý pracovat od počítače a já z hospody. Zkrátka vůbec to nešlo dohromady.“⁸²

Mezi spolupracovníky, které Pistorius do Paseky přivedl, byli redaktori Milan Macháček (ten pracoval v Pasece až do své smrti v roce 2017), Vlasta Dufková, Michaela Jacobsenová, Jaroslava Jiskrová, Allan Plzák, Hana Macková či Věra Amelová.⁸³ Někteří se zdrželi krátce, jiní zůstali až do důchodu. Technickým redaktorem byl Petr Čížek a výtvarným redaktorem Bohuslav Holý⁸⁴. Z nakladatelství Mladá fronta přešli za Pistoriem do Paseky autoři Pavel Kohout, Pavel Kosatík nebo Miloš Hubáček. Z edičního plánu Mladé fronty na jaro 2000 se na přání autorů přesunulo do Paseky asi patnáct titulů⁸⁵. A Paseka převzala i některé edice, které začaly vycházet v Mladé frontě za

⁸⁰ DĚDEK, Honza. Havran české literatury. *Reflex: Labyrint kultury*. 8. 2. 2001, s. 55.

⁸¹ ANÝŽ, Daniel a Josef CHUCHMA, Nejdůležitější je redakční tým. *Mladá fronta DNES*. 1. 7. 2000, s. 21.

⁸² HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 117.

⁸³ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 122.

⁸⁴ KOŠNAROVÁ, Veronika, Paseka. In: *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. 14. 6. 2013 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1818>

⁸⁵ ANÝŽ, Daniel a Josef CHUCHMA, Nejdůležitější je redakční tým. *Mladá fronta DNES*. 1. 7. 2000, s. 21.

působení Vladimíra Pistoria. Konkrétně se jednalo o edice *Klub přátel poezie*, která existovala již od šedesátých let⁸⁶ a v Mladé frontě vycházela mezi lety 1998 až 2000, a esejistickou edici *Souvislosti*, která vycházela v nakladatelství Mladá fronta mezi lety 1993 a 2001.⁸⁷

„Spojenectví Horáček & Pistorius vydrželo do roku 2005; následujícího roku se Pistorius přestěhoval za svou novou ženou do Příbrami a založili tam nakladatelství Pistorius & Olšanská.“⁸⁸ V Pasece roli ředitelky následně převzala Horáčková dcera Anna.

Nepříjemnou epizodou, která se odehrála v tomto období, bylo působení ekonomy Jana Macháčka, který do Paseky přišel spolu s Pistoriem z Mladé fronty. Ten podle Horáčkových slov nakladatelství připravil během několika let o spoustu peněz a také Horáčka přemluvil, aby z nakladatelství vyhodil právě Vladimíra Pistoria. Kvůli němu odešel také například Pavel Vrba, který byl v Pasece od počátku její existence. „Paseku okradl a málem zlikvidoval. Sám mi přitom radil, abych ji rychle prodal. Vypadal vždycky strašně upřímně a já ho měl rád a věřil jsem mu. Pak došlo k tomu, že Paseka málem zkrachovala ... Já blbec mu uvěřil. Všechno mi pak moc mrzelo – to je asi největší chyba, největší zklamání.“⁸⁹

4.3 Ediční politika Paseky za působení ředitelky Anny Rezkové Horáčkové

Když Horáček Paseku v roce 1989 zakládal, jeho mladší dceři Anně bylo 11 let. „Vyrůstala jsem v tom a jsem tátovi vděčná za to, že mi připravil bezvadný život.“⁹⁰

⁸⁶ JAREŠ, Michal a kol. Mladá fronta. In: Slovník české literatury po roce 1945 [online]. 31. 3. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1656>

⁸⁷ ANÝŽ, Daniel a Josef CHUCHMA, Mladá fronta a Paseka jsou na novém startu. *Mladá fronta DNES*. 5. 9. 2000, s. 17.

⁸⁸ CHUCHMA, Josef, TŘICETINY PROSTORU A PASEKY. NAKLADATELSTVÍ, KTERÁ NEZTRATILA ČEST A TAH. ČT Art [online]. 23. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z:

<https://art.ceskatelevize.cz/inside/tricetiny-prostoru-a-paseky-nakladatelstvi-ktera-neztratila-cest-a-tah-APzfh>

⁸⁹ PAVELKA, Zdenko, Výhry, prohry, katastrofy a zázraky – paseka. *Tvar*. 10. 12. 2009, s. 12.

⁹⁰ HROMÁDKOVÁ, Tereza, Otevřeli jsme se komiksům, říká ředitelka nakladatelství Paseka Anna Rezková Horáčková. *Hospodářské noviny: Ego!* [online]. 26. 5. 2017 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://ego.ihned.cz/c1-65742630-otevřeli-jsme-se-i-komiksum-rika-reditelka-nakladatelstvi-paseka-anna-rezkova-horackova>

„Mladší dcera Anička, po několika letech, co dělala v krámě a v dalších různých profesích v nakladatelství, se rozhodla s tím seknout, že už toho má dost, že má vystudovanou vysokou školu a že zkusí něco jiného. Nastoupila na místo manažerky v nějakém skladu za Prahou, po půlroce už to tam ale nemohla vydržet a volala mi, jestli není v Pasece volné místo. Já jí řek, že jo, ale jediné místo ředitelky. Tak nastoupila. Ze začátku v tom plavala hrozně...“ vzpomíná Ladislav Horáček na nástup své dcery Anny do role ředitelky Paseky v roce 2006. V té době přišel jako redaktor do Paseky také Stanislav Škoda, který v roce 2011 nastoupil na pozici šéfredaktora, odešel v roce 2014. V současné době působí v této funkci Jakub Sedláček. To on má poslední slovo při výběru vydávaných knih.

V tomto období Ladislav Horáček na chod Paseky víceméně už „jen“ dohlížel. Opět těžce onemocněl, tentokrát rakovinou⁹¹. Po smrti Ladislava Horáčka v červenci roku 2015 se Paseka začala ubírat trochu jiným směrem. Anna Horáčková, vdaná Rezková, o tom mluvila v rozhovoru pro *Hospodářské noviny*: „Bývají chvíle, kdy jeho názor postrádám. Ale zase nejsem svázaná věcmi, na kterých trval. Posunuli jsme se hodně po vizuální i žánrové stránce. Ediční plán se zakládal hodně na historické řadě a pak knihách literárních klasiků. My chceme dělat knížky pro širší veřejnost, otevřeli jsme se třeba i komiksům. Nicméně máme pořád svoje hranice. Já bych třeba nikdy nevydala *Padesát odstínů šedi*.“⁹²

Nakladatelství v dalších letech postihly ještě dvě rány: V květnu roku 2017 zemřela redakční opora firmy, „anglista s mimořádným rozhledem a málo vídanou pečlivostí“⁹³ Milan Macháček, jehož do Paseky přivedl Vladimír Pistorius. Macháček v Pasece připravoval mimo jiné překlady děl Vladimira Nabokova, Salmana Rushdieho či

⁹¹ CHUCHMA, Josef, TRICETINY PROSTORU A PASEKY. NAKLADATELSTVÍ, KTERÁ NEZTRATILA ČEST A TAH. *ČT Art* [online]. 23. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z:

<https://art.ceskatelevize.cz/inside/tricetiny-prostoru-a-paseky-nakladatelstvi-ktera-neztratila-cest-a-tah-APzf>

⁹² HROMÁDKOVÁ, Tereza, Otevřeli jsme se komiksům, říká ředitelka nakladatelství Paseka Anna Rezková Horáčková. *Hospodářské noviny: Ego!* [online]. 26. 5. 2017 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z:

<https://ego.ihned.cz/c1-65742630-otevřeli-jsme-se-i-komiksum-rika-reditelka-nakladatelstvi-paseka-anna-rezkova-horackova>

⁹³ CHUCHMA, Josef, TRICETINY PROSTORU A PASEKY. NAKLADATELSTVÍ, KTERÁ NEZTRATILA ČEST A TAH. *ČT Art* [online]. 23. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z:

<https://art.ceskatelevize.cz/inside/tricetiny-prostoru-a-paseky-nakladatelstvi-ktera-neztratila-cest-a-tah-APzf>

nobelistky Alice Munroové⁹⁴. Dlouhé roky spolupracoval s překladatelem Pavlem Dominikem, se kterým na těchto jazykově velmi bohatých titulech pracoval⁹⁵. „Navzdory zaměření na anglicky psanou literaturu jej zajímal celý svět, a tak připravoval překlady z hebrejštiny, například díla Amose Oze, ale i z japonštiny – věnoval se například Jasunarimu Kawabatovi,“⁹⁶ řekl o Macháčkově šéfredaktor Paseky Jakub Sedláček.

V září stejného roku zemřel po těžké nemoci kmenový autor Paseky Petr Šabach. Ale nakladatelství obě rány ustálo a pod vedením Anny Horáčkové a Jakuba Sedláčka má své významné místo na mapě českého literárního světa. „Je patrné, jak každý titul zvažují, jak racionálně skládají ediční plány (například nejdou do rozsáhlých edic), jak se učí z toho, co v minulých letech nezafungovalo,“⁹⁷ popisuje publicista Josef Chuchma nynější režii nakladatelství.

⁹⁴ REDAKCE, Šéfredaktor nakladatelství Paseka: Knižní trh se změnil k nepoznání. *Protišedi.cz* [online]. 26. 4. 2018 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://protisedi.cz/sefredaktor-nakladatelstvi-paseka-knizni-trh-se-zmenil-k-nepoznani/>

⁹⁵ REDAKCE. Zemřel nakladatelský redaktor Macháček, odvedl stěžejní práci na knihách Rushdieho či Nabokova. *IHned.cz* [online]. 19. 5. 2017 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-65736350-milan-machacek-paseka-mlada-fronta-umrti-nekrolog>

⁹⁶ REDAKCE. Zemřel nakladatelský redaktor Macháček, odvedl stěžejní práci na knihách Rushdieho či Nabokova. *IHned.cz* [online]. 19. 5. 2017 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-65736350-milan-machacek-paseka-mlada-fronta-umrti-nekrolog>

⁹⁷ CHUCHMA, Josef, TRICETINÝ PROSTORU A PASEKY. NAKLADATELSTVÍ, KTERÁ NEZTRATILA ČEST A TAH. *ČT Art* [online]. 23. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://art.ceskatelevize.cz/inside/tricetiny-prostoru-a-paseky-nakladatelstvi-ktera-neztratila-cest-a-tah-APzfh>

5 Nejvýznamnější edice a publikace Paseky

5.1 Pojem edice

Nejčastěji se pojem edice užívá ve smyslu vydání souboru publikací, které se vyznačují určitými společnými znaky, vnějšími i vnitřními. Jde o řadu děl obdobného tematického, obsahového i čtenářského zaměření, jejichž souvislost je naznačena a podtržena i jednotnou grafickou úpravou. Pojem edice je v nakladatelské oblasti pojímán jako adekvátní součást edičního plánu, je výrazem jeho profilového zaměření.⁹⁸

V konkrétní nakladatelské praxi jsou edice zpravidla vyjádřením vydavatelského tvůrčího záměru a tvoří základ edičního plánu. Skladba edičního plánu je tak vlastně skladbou edic, jejich názvy vyjadřují ve výstižné nebo napovídající zkratce obsahové zaměření, ale i útok na čtenářskou fantazii apod., a to tak, aby se zapsaly do jeho paměti a vešly ve známost. Edice jsou pochopitelně i vymezeny svým grafickým a případně ilustračním zpracováním. Osobnostně stojí a padá edice se svým tvůrcem, osobností editora, redaktora či ediční rady apod. Trvalý úspěch edice na knižním trhu, pravidelně se objevující tituly, které jsou vyrovnané kvality, vyvolává u čtenářů pocit serióznosti nakladatelského záměru a vytváří předpoklady pro vytvoření dlouhodobě tradice.⁹⁹

Vladimír Pistorius popisuje dvě hlavní funkce edic: Zaprvé je to **signalizační funkce směrem ven – ke čtenářům**, protože podle něj kniha zařazená do edice snadněji nalezne svou cílovou skupinu čtenářů. Zadruhé je to **stabilizační funkce směrem dovnitř – do redakce**. „Edice pomáhá redakci vymezovat ediční profil nakladatelství a usnadňuje jí hledání nových titulů. Edice také usnadňuje stanovení optimálního nákladu a ceny. Úspěšná edice se stává dlouhodobým programem a stabilizuje ekonomiku nakladatelství,“¹⁰⁰ uvádí.

⁹⁸ HALADA, Jan, *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum. 1993, s. 94.

⁹⁹ HALADA, Jan, *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum. 1993, s. 99, 100, 101.

¹⁰⁰ PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. 4. vyd. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2019, s. 119.

5.1.2 Pojem ediční plán

V článku Ivy Celbové v elektronickém časopise *Ikaros* o informační společnosti najdeme tuto definici edičního plánu:

„Ediční plán (nazývaný též ediční výhled, katalog, knižní katalog apod.) je ve fyzické podobě brožura (někdy též jediný list), kterou vydává určitý nakladatel za účelem vyjádření náplně své vydavatelské činnosti. Ediční plán obsahuje údaje o jednotlivých vydaných nebo k vydání připravovaných titulech příslušného nakladatelství a adresné informace týkající se nakladatelství.“¹⁰¹

Ediční plán dnes většina nakladatelství vydává též v elektronické podobě. Většinou je dostupný skrze webové stránky nakladatelství, k jeho publikaci je hojně využívána dánská aplikace Issuu¹⁰², která slouží jako on-line platforma ke zveřejňování dokumentů. Nakladatelství tak mohou přehledně publikovat nové ediční plány, archivovat ty staré a čtenář je najde všechny pohromadě.

5.2 Vývoj ediční politiky v Pasece

V případě Paseky vznikaly v devadesátých letech především historické edice, jelikož se Paseka profilovala na populárně-naučnou historickou literaturu, ale také edice české a světové beletrie, mezi kterými samozřejmě vynikala edice děl Josefa Váchala. Z tohoto období můžeme jmenovat edice *Česká kniha* či *Světová četba*. Dále v kategorii non-fiction literatury třeba edici *Historická paměť, Medailóny a Memoáry*¹⁰³.

Za dob Vladimíra Pistoria se Paseka orientovala nově na poezii, ta vycházela především v edicích *Základní řada Klubu přátel poezie* a *Výběrová řada Klubu přátel poezie*, které dříve vycházely v Mladé frontě, kde Pistorius působil. Stejně tak Paseka

¹⁰¹ CELBOVÁ, Iva. Jsou ediční plány nakladatelů kvalitním zdrojem bibliografických informací?. *Ikaros* [online]. 2000, ročník 4, číslo 6 [cit. 2020-04-22]. urn:nbn:cz:ik-10576. ISSN 1212-5075. Dostupné z: <http://ikaros.cz/node/10576>

¹⁰² Nakladatelství Paseka. *Issuu.com* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://issuu.com/knihypaseka>

¹⁰³ KOŠNAROVÁ, Veronika, Paseka. In: *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. 14. 6. 2013 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <http://www.slovnikeskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1818>

převzala společenskovední edici *Souvislosti*. Překládová beletrie vycházela v edici *Světová próza*, která představovala v Česku dosud ne příliš známé autory.¹⁰⁴ Vznikla také literárněvědná edice *Scholares*, o kterou se staral Vladimír Pistorius. Po jeho odchodu z Paseky vycházela v koedici s nakladatelstvím Pistorius & Olšanská a od roku 2008 již pouze tam. V edici *Fénix* vycházely publikace z oborů přírodních a historických věd.

Některé významné edice a publikace si představíme blíže v následujícím výčtu.

5.2.1 Historické edice Paseky

Velkým komerčním úspěchem nakladatelství byly dvoudílné *Dějiny zemí Koruny české*, které vyšly poprvé v roce 1992 a staly se učebnicí dějepisu pro střední školy, a následně devatenáctisvazkové *Velké dějiny zemí Koruny české*.

Dějiny zemí koruny české vznikly ve spolupráci s historiky Petrem Čornejem, Jiřím Rakem, Pavlem Bělinou, Janem P. Kučerou a dalšími, kteří se tehdy na dvoudílném vydání nedohodli se Státním pedagogickým nakladatelstvím (SPN). „Seděli jsme v hospodě na Betlémském náměstí a někdo řekl: „Hele, tady Lád'a má nakladatelství a mohl by to vydat on.“ Od té doby se historická literatura stala významnou součástí produkce Paseky.“¹⁰⁵

A stejní autoři, kteří napsali tzv. Malé dějiny, tedy *Dějiny zemí Koruny české*, se podíleli i na navazujících *Velkých dějinách zemí Koruny české*, které vycházely mezi lety 1999 až 2014. Po velkém úspěchu dvoudílné učebnice, která dodnes vyšla v devíti vydáních, a prodalo se jí přes dvě stě tisíc kusů, což přineslo Pasece přes milion korun, přišel Horáček se záměrem vydat rozsáhlejší *Velké dějiny zemí Koruny české*. Mělo jít o sérii, ve které by byla popsána historie českých zemí od počátku až do roku 1945. Nápad se zrodil jak jinak než v hospodě. „Přišla řeč na to, že se nikdy nepovedlo napsat pořádné české dějiny. Řekl jsem jim: „Tak to napište. Já to vydám.“ Potom se povídalo o dějinách

¹⁰⁴ KOŠNAROVÁ, Veronika, Paseka. In: Slovník české literatury po roce 1945 [online]. 14. 6. 2013 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <http://www.slovnikeskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1818>

¹⁰⁵ PLACÁK, Petr, Začátek byl senzační, to byla samá stávka. *Babylon Revue* [online]. 30. 11. 2009 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://babylonrevue.cz/zaatek-byl-senzani-to-byla-sama-stavka-kadrovny-dotaznik-nakladatele-ladislava-horaka/>

desetidílných, později o dějinách dvanáctidílných, tedy tuctových. Název „Tuctové dějiny“ se nám tenkrát po pěti pivech moc líbil. Nakonec jsme, za strážlivá, zvolili název *Velké dějiny zemí Koruny české*. To bylo v roce 1997. První svazek vyšel v roce 1999,“ řekl Horáček pro *Literární noviny*¹⁰⁶. Hlavním editorem a koordinátorem „*Dějin*“ byl Pavel Bělina. Na dlouholetém projektu se podílelo 21 autorů, vzniklo nakonec patnáct dílů v devatenácti svazcích po asi osmi stech stranách, dohromady 14 tisíc stran. Průměrně se prodalo 6 tisíc kusů od každého dílu, s výjimkou velmi úspěšného Čornejova dílu o husitech, kterého se prodalo přes deset tisíc kusů.¹⁰⁷ Paseka za ediční počin *Velkých dějin zemí Koruny české* získala v roce 2014 ocenění Magnesia Litera.

Když jezdil na konci devadesátých let Horáček do Paříže, seznámil se tam skrze historika Jana Frolíka s historikem Karlem Bartoškem. Z Bartoška, který v mládí vstoupil do KSČ a psal prorežimní, tendenční knihy, se později, po roce 1968 stal nepřítel komunismu. Podepsal Chartu 77 a v roce 1982 emigroval do Francie, kde pracoval v Ústavu pro soudobé dějiny v Paříži. S ním se Horáček domluvil na českém vydání *Černé knihy komunismu*, jíž byl spoluautorem. Ve Francii tato „mapa“ komunistických zločinů vyšla v roce 1997, v Pasece potom o dva roky později. Měla tak velký mediální ohlas, že se její pětitisícový náklad i desetitisícový dotisk okamžitě vyprodaly¹⁰⁸. Úspěšné byly i Bartoškovy další knihy jako *Zpráva o putování v komunistických archivech* a *Český vězeň*. V roce 2015 Paseka vydala Bartoškovy deníkové záznamy z let 1973–1974, kniha nese název *Z papírků*.

Historik a spoluautor *Velkých dějin zemí Koruny české* Petr Čornej napsal 856 stránkový opus *Jan Žižka* s podtitulem *Život a doba husitského válečníka*, který vyšel v Pasece na podzim roku 2019. Publikace, na které autor pracoval šestnáct let, se umístila druhá v anketě *Knihy roku Lidových novin* a je nominovaná na ocenění Magnesia Litera v kategorii *Naučná literatura*. K březnu 2020 se titulu prodalo již patnáct tisíc kusů¹⁰⁹.

¹⁰⁶ MATĚJKA, Ivan, Nic nekončí, dějiny budou pořád. *Literární noviny*. 2014(3), s. 20.

¹⁰⁷ PEŇÁS, Jiří, Paseka po Palackém. *Lidové noviny*. 5. 3. 2014, s. 8.

¹⁰⁸ PAVELKA, Zdenko, Výhry, prohry, katastrofy a zázraky – paseka. *Tvar*. 10. 12. 2009, s. 12.

¹⁰⁹ Paseka: Tweet. *Twitter.com* [online]. 4. 3. 2020 [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://twitter.com/KnihyPaseka/status/1235225874263347200>

5.2.2 Edice *Zmizelá Praha* a *Zmizelé Čechy, Morava a Slezsko*

S nápadem znovu vydat edici šesti knih, které původně vyšly v letech 1945 až 1948 v Pražském nakladatelství Václava Poláčka pod názvem *Zmizelá Praha*, přišel ekonom Jan Macháček spolu s Ladislavem Horáčkem. Prvních pět dílů vyšlo v Pasece v letech 2002 až 2003. Od roku 2003 na ně navázala již původní díla v koedici Paseky a nakladatelství Schola ludus Pragensia, které vede historička a předsedkyně Klubu Za starou Prahu Kateřina Bečková. Ta patří spolu s historikem a vedoucím archivu Dopravního podniku hl. m. Prahy Pavlem Fojtíkem nebo historikem Janem Králíkem, který mimo jiné úzce spolupracuje s Národním technickým muzeem, ke kmenovým autorům *Zmizelé Prahy*. Poslední díl z této edice vyšel na konci roku 2019.

„Seděli jsme v hospodě a já jsem říkal, když je *Zmizelá Praha* taková úspěšná, co udělat *Zmizelé Čechy*? A *Zmizelá Praha* se taky dál rozvinula: dělají se zvlášť trhy, tramvaje atd. – takový ten městský „mobiliář“,“¹¹⁰ řekl Horáček Petru Placákovi v rozhovoru. Kromě edice *Zmizelé Čechy*, začala Paseka vydávat taky *Zmizelou Moravu* a *Zmizelé Slezsko*. Edice existuje od roku 2004 a za tu dobu v ní vyšlo 82 titulů. Poslední díl byl zatím vydaný v roce 2018. Edice jsou unikátní tím, že jsou plné historických fotografií.

5.2.3 Beletrie v Pasece

Jak jsme již uvedli, Paseka se v devadesátých letech profilovala především historickou literaturou. Sám Ladislav Horáček ale uvedl, že původně ve svém nakladatelství zamýšlel vydávat „tzv. lidové čtení, kvalitní brak“¹¹¹, které započal obtížně zařaditelným *Krvavým románem*. Již jsme zmínili také edici *Tarzana*, která byla velmi úspěšná a Paseku několik let živila. Ale nakladatelství Paseka samozřejmě od svého vzniku svým čtenářům nabízí mnoho titulů z beletristického výběru a soustavně vydává i díla několika významných autorů beletrie domácí i zahraniční. Z domácích autorů můžeme zmínit například Petra Šabacha, Ivu Procházkovou, Pavla Kohouta, Pavla

¹¹⁰ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 126.

¹¹¹ NEZBEDA, Ondřej a Silvie BLECHOVÁ, Vypadali jsme jako obrozenci. *Respekt*. 2007(31), s. 14.

Šruta, Lubomíra Martínka, Patrika Ouředníka, Petra Jarchovského, Jakubu Katalpu, Květu Legátovou či Vladimíra Holana.

5.2.4 Váchaliána

Významnou a pro Paseku typickou edicí je nepochybně edice knih Josefa Váchala (žil 1884–1969), autora, díky kterému vlastně Paseka vznikla a jehož unikátnost spočívá v tom, že si „své knihy vydávané v počtu jednoho až dvaceti pěti výtisků sám psal, sázel, doprovázel vlastními dřevoryty, vázal i prodával“¹¹². Tento „renesanční“ umělec se narodil v roce 1884 a žil do roku 1969. Na doporučení svého strýce malíře Mikoláše Alše nastoupil na soukromou školu Aloise Kalvody v Praze. Jak již bylo zmíněno, tak nějakou dobu Váchal pobýval v Litomyšli u Josefa Portmana, pro kterého v jeho domě vytvořil nástěnné malby.¹¹³

Váchalův *Krvavý román* s podtitulem *Studie kulturně a literárně historická* byl prvním vydaným titulem nového nakladatelství Ladislava Horáčka. Reprint nejznámější Váchalovy knihy, která spatřila světlo světa poprvé v roce 1924, vyšel v Pasece v roce 1990 v nákladu čtyřicet tisíc kusů a jeden výtisk tehdy stál 37 Kčs.

Od té doby v nakladatelství vyšlo několik dalších Váchalových publikací. Za zmínku jistě stojí vydání faksimile *Šumavy umírající a romantické*, foliantu o rozměrech 65x49 centimetrů a váze dvacet kilogramů. Kniha, kterou autor dřevorytů a textů v době vydání v roce 1931 osobně vytiskl a jedenáct výtisků svázal, vyšla v roce 2008 v malém nákladu dvě stě kusů jako 1000. publikace nakladatelství. Současně vyšla v Pasece také její zmenšená verze o rozměrech 38 x 29 centimetrů. Za tento nakladatelský počin získalo nakladatelství Paseka Cenu Vojtěcha Preissiga, která je udělována v rámci ocenění Nejkrásnější české knihy¹¹⁴. Edice *Váchaliána* dodnes čítá osmnáct publikací Váchalových či o Váchalovi.

¹¹² Josef Váchal: *Krvavý román*, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/josef-vachal-krvavy-roman/produkt-3166>

¹¹³ ZT, Josef Váchal. *Lam.litomysl.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://lam.litomysl.cz/umelec/327-josef-vachal>

¹¹⁴ Josef Váchal: *Šumava umírající a romantická*. *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/josef-vachal-sumava-umirajici-a-romanticka/produkt-3751/>

5.2.5 Knihy Petra Šabacha

K Pasece od počátku neodmyslitelně patří její kmenový autor Petr Šabach, který byl dobrým přítelem Ladislava Horáčka. Šabach na jejich přátelství vzpomínal v *Lidových novinách*: „Poznali jsme se v osmdesátých letech ve Středočeském nakladatelství a knihkupectví. Naše přátelství začalo okamžitě. Tak to někdy bývá. Láďa s sebou tenkrát neustále vláčel obrovskou tašku plnou všelijakých kostýmů, protože v té době natáčel s přáteli na nějakou tu obyčejnou kameru osmičku Váchalův *Krvavý román*. Rozhodl se, že to udělá větu po větě. Z toho jsem zůstal úplně pať. Jak na tohle může vůbec někdo přijít? Kolik může mít, proboha, Krvavý román vět? Který šílenec se pustí do podniku, jehož konec je dál než v nedohlednu...?! Tohle Láďa vůbec neřešil. Měl radost z každého nového záběru a těšil se na další. Žádné „nedohledno“ si nepřipouštěl. Jednou jsem mu říkal, jestli zná takovou jednu, snad tibetskou nebo jakou, moudrost o tom, jak jeden muž pozoruje druhého při práci a ptá se: „Človče, proč tady děláte tu jámu?!“ A ten těžce pracující muž k němu vzhledne a odpoví: „Já tu prostě jen hážu lopatou. A ta jáma se, pane, dělá sama...“ Takhle nějak uvažoval v životě i Láďa. A když někde vzniká jáma, musí vedle ní vznikat i hromádka, pak hromada a nakonec možná i kopec. Hora. Láďa stavěl horu, aniž by o ni nějak zvlášť usiloval.“¹¹⁵

Úplně první povídková kniha tohoto rodáka z pražských Dejvic–Podbaby s názvem *Jak potopit Austrálii* vyšla ještě v roce 1986 v nakladatelství Československý spisovatel, ale od roku 1994, kdy Paseka vydala jeho knihu *Hovno hoří*, už Šabach publikoval výhradně jen tam. Kniha se stala předlohou pro dnes již kultovní film *Pelíšky* (1998) o dospívání v šedesátých letech v Československu. Původně vyšla v dvacetitřítisícovém nákladu, ale byla čtenářsky velmi úspěšná a za dvacet let se jí prodalo 230 tisíc kusů.¹¹⁶

Ke knize vyprávěl Horáček tuto historku: „Nad tím rukopisem jsme dlouho seděli a nevěděli, jak ji nazveme. V jeden moment Šabach povídal, víš, já mám takový pracovní

¹¹⁵ ŠABACH, Petr, Láďa. *Lidové noviny*. 10. 9. 2015, s. 8.

¹¹⁶ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 70.

název: *Hovno hoří*. Mně se hned líbil a říkal jsem: Petře, to je geniální. On se bránil: Prosím tě, co by tomu řekla Andulka a děti, kterým tenkrát bylo mezi deseti a patnácti lety. A tahle kniha udělala Šabacha, protože většina lidí se bála název vyslovit a místo toho říkala: Dejte mi toho Šabacha.“¹¹⁷

Jako další v pořadí vyšly Šabachovy knihy *Zvláštní problém Františka S.* (1996), *Babičky* (1998) a *Putování mořského koně* (1998). V roce 2001 vyšla v Pasece úspěšná kniha *Opilé banány*, na kterou v roce 2004 volně navázal pokračováním *Čtyři muži na vodě aneb Opilé banány se vracejí*. Dále vyšly knihy *Ramo* (2005) a *Občanský průkaz* (2006) o dospívání za socialismu, která se opět stala předlohou k úspěšnému filmu (*Občanský průkaz*, 2010). Šabachovu bohatou autobiografii dále doplňují povídkové soubory *Škoda lásky* (2009), *S jedním uchem naveselo* (2011), novela *Máslem dolů* (2013). Jako poslední mu vyšly v roce 2015 kniha *Rothschildova flaška* a o rok později povídky *A nakonec Vánoce*.

Petr Šabach v roce 2016 obdržel Cenu Karla Čapka, kterou každoročně uděluje český PEN klub. Za Šabacha, který byl tou dobou v Americe za synem a jeho rodinou, cenu převzala ředitelka Paseky Anna Horáčková. Autor nepřijal ani finanční odměnu ve výši sto tisíc pro oceněného. Prý ať je poslou tam, kde není svoboda slova v dobrém stavu. „Nejméně polovina té ceny by měla patřit Láďovi Horáčkovi, který mě do toho zvláštního světa psaní uvedl,“¹¹⁸ poděkoval ale PEN klubu. Petr Šabach zemřel 16. září 2017 po těžké nemoci, bylo mu 66 let. K výročí třiceti let Paseky v roce 2019 vznikla souborná publikace Šabachových knih *Dobře zašítej frajer* s podtitulem *Výběr toho nejlepšího z Šabachova díla*, doplněná o dosud nepublikované povídky. Knihu sestavili Emil Hakl a Václav Kahuda, předmluvu napsal Zdeněk Svěrák. Vybrané Šabachovy knihy také vyšly v nově graficky zpracované edici, kterou graficky navrhl jeho syn Jan Šabach.

¹¹⁷ HVÍŽĎALA, Karel, Knihy stojí stále stejně: deset piv, říkal Ladislav Horáček. *Aktuálně.cz* [online]. 27. 7. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://nazory.aktualne.cz/rozhovory/knihy-stoji-stale-stejne-deset-piv-rikal-ladislav-horacek/r~b0f93468343911e5a1480025900fea04/>

¹¹⁸ ČTK, Šabach odmítl odměnu 100 tisíc za Cenu Karla Čapka. Já si z těchhle věcí dělal spíš legraci, tvrdí. *Aktuálně.cz* [online]. 29. 1. 2016 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/literatura/sabach-odmitl-cenu-karla-capka-i-odmenu-100-tisic-ja-si-z-te/r~f1bd38acc67c11e5a0ca0025900fea04/>

5.2.6 Květa Legátová a Želary

V roce 2001 vydala Paseka povídkovou knihu *Želary* spisovatelky Věry Hofmanové, která publikovala pod pseudonymem Květa Legátová. Hofmanová vystudovala brněnskou Masarykovu univerzitu a poté působila jako učitelka na různých valašských a slováckých školách. Jako „politicky nespolehlivá“ byla často přemísťována z jedné školy na jinou. Náměty příběhů čerpala ze slováckých Kopanic. Literárně činná byla od mládí, od 50. let psala povídky, rozhlasové hry, ale bez větší odezvy¹¹⁹, dozvídáme se na webových stránkách Českého rozhlasu, který publikoval pět hodin záznamu vyprávění Hofmanové pod názvem *Osudy Květy Legátové*.

Na autorčinu knižní prvotinu získalo nakladatelství Paseka finanční podporu ve výši čtyřiceti tisíc korun od Českého literárního fondu a vyšla v nákladu pět set kusů. Jenže soubor devíti povídek z vymyšlené vesnice Želary kdesi v Beskydech zaznamenal výjimečný ohlas mezi čtenáři i odbornou veřejností. Pro velký zájem v Pasece dotiskli dalších deset tisíc kusů knihy a grant Českému literárnímu fondu vrátili. Postupně se náklad zvýšil až na padesát tisíc kusů. O rok později si více jak osmdesátiletá spisovatelka převzala Státní cenu za literaturu, ke které náleží také finanční odměna dvě stě tisíc korun a kniha *Želary* byla také zvolená knihou roku ve stejnojmenné anketě *Lidových novin*. „To byl objev mého kamaráda Jarchovského, který našel na Barrandově scénář, respektive filmovou povídku, s kterou si nikdo nevěděl rady, tak to popadl a přinesl to k nám. To byla *Jozova Hanule*,“¹²⁰ vyprávěl Horáček, jak Paseka autorku objevila. Podle novely *Jozova Hanule* natočil Ondřej Trojan film *Želary*, scénář k němu napsal právě Petr Jarchovský.

5.2.7 Pavel Šrut a Galina Miklínová dětem

Pavel Šrut (*1940) byl významným českým básníkem a autorem dětských knih. V roce 2012 obdržel Cenu Karla Čapka, o tři roky později získal za své dosavadní dílo

¹¹⁹ KAŠPAR, Jan, 2003. *Osudy Květy Legátové*. *ČRo Vltava* [online]. 9. 8. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/osudy-kvety-legatove-8019205>

¹²⁰ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 128.

Státní cenu za literaturu.¹²¹ Zemřel 20. dubna 2018 po dlouhé nemoci. Galina Miklínová (*1970) je ilustrátorka a režisérka animovaných filmů. Je autorkou velmi úspěšného filmového zpracování *Lichožroutů* z roku 2016, pro Českou televizi natočila večerníček *O Kanafáskovi*.

Dvojice Pavel Šrut a Galina Miklínová jsou autory několika úspěšných dětských knih, které vydalo nakladatelství Paseka. Vůbec poprvé spolu ti dva spolupracovali v roce 2001 na knize *Pavouček Pája*, největší pozornost si ale vysloužilo jejich dílo *Lichožrouti*, které vypráví o bytostech kradoucích ponožky do páru. Vyšlo v roce 2008 a autoři za něj obdrželi cenu Magnesia Litera za knihu pro děti a mládež a také o dva roky později ocenění Kniha desetiletí pro děti a mládež. Získali také cenu Zlatá stuha v kategorii Beletrie pro děti a mládež. *Lichožrouti* se dočkali dvou čtenářsky úspěšných pokračování a kniha pro děti i dospělé byla přeložena do dvanácti světových jazyků. Oceňované byly i jejich další knihy: *Veliký tůdle*, *Příšerky a příšeři* nebo *Šišatý švec a myšut*.¹²² Celkem Paseka vydala sedm jejich společných knih. „S Pavlem (Šrutem pozn.) se nám podařilo něco neobyčejného – knihy děláme společně, od prvotního nápadu až po výslednou grafickou podobu. Tady text a ilustrace vznikají současně,“¹²³ řekla Miklínová v rozhovoru o jejich tvůrčí spolupráci.

5.2.8 Divadlo Jára Cimrmana

Zvláštním editorským počinem Paseky je vydání všech her Divadla Jára Cimrmana. Celkem v edici vyšlo sedmnáct her a čtyři související publikace. Hry vycházely postupně v letech 1992 až 2009. Divadlo Jára Cimrmana existuje od roku 1967 a hry z pera Ladislava Smoljaka a Zdeňka Svěráka se dodnes těší nebývalému zájmu.

¹²¹ KOŠNAROVÁ, Veronika, Paseka. In: Slovník české literatury po roce 1945 [online]. 14. 6. 2013 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1818>

¹²² Pro děti a mládež, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/pro-deti-a-mladez/kategorie-5/>

¹²³ KADLECOVÁ, Kateřina, Vzpomínka na Pavla Šruta: Lichožrouti, ponožky a ilustrace. *Reflex* [online]. 22. 4. 2018 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/rozhovory/86616/vzpominka-na-pavla-sruta-lichozrouti-ponozky-a-ilustrace.html>

5.2.9 Překladová literatura v Pasece

Nakladatelství Paseka již od svého vzniku vydávalo díla předních autorů cizojazyčné literatury, v čemž výrazně pokračuje i dnes. Jak nakladatelství uvádí na svých webových stránkách, „v oblasti překladové literatury Paseka pokračuje v projektu souborného vydání díla Vladimira Nabokova, dlouhodobě se věnuje řadě předních světových prozaiků (Alice Munroová, Amos Oz, Salman Rushdie, Roberto Saviano, W. G. Sebald, Steve Sem-Sandberg, Ljudmila Ulická, John Updike aj.) a v posledních letech představuje rovněž řadu nových současných autorů zejména evropských literatur.“¹²⁴

¹²⁴ O nás, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/nakladatelstvi/o-nas/kategorie-54/>

6 Paseka současná

Jak již bylo dříve uvedeno, tak za působení nynější ředitelky Anny Horáckové a šéfredaktora Jakuba Sedláčka došlo k určitým změnám v ediční politice nakladatelství. Ke změně došlo především poté, co zakladatel Paseky Ladislav Horáček zemřel a řízení chodu Paseky již zůstalo pouze na jeho dceři Anně. Najednou bylo pouze na ní a jejích spolupracovnicích a spolupracovnicích, jakým směrem se bude Paseka nově ubírat. Sama k tomuto úkolu s odstupem řekla v rozhovoru pro *Český rozhlas Plus* toto:

„Táta pro mě byl vždycky velký vzor, velká opora a věděla jsem, že mu nikdy nebudu tak říkajíc sahat ani po kotníky a s jeho odchodem na mě padla samozřejmě obrovská zodpovědnost a taky strach za to, že vlastně to, co on několik let budoval, neudržím, ale naštěstí se Pasece daří, takže doufám, že se nám bude dařit i v příštích letech.“¹²⁵

Když se jí moderátorka zeptala, zda někdy uvažovala o prodeji nakladatelství většímu subjektu, jak se to v poslední době děje, odpověděla: „Přiznám, že o prodeji jsem nikdy neuvažovala, protože Paseka byl vždycky takový trošku punkový podnik a ten korporát by mu asi úplně neslušel. Paseka už by nebyla Pasekou. Takže, dokud můžu, tak Paseku budu držet tak, jak je teď.“¹²⁶

V současnosti Paseka vydává především českou beletrii, překladovou prózu, literaturu faktu, kterou stále nejvýrazněji zastupují knihy s historicko-geografickou tematikou, knihy pro děti a výrazná je i jejich řada komiksů. Platí, že velká část produkce vychází zcela mimo ediční řady. Nové knihy nakladatelství tradičně představuje v pololetních edičních plánech, které vychází jak v tištěné, tak v elektronické podobě. Každý půlrok se v edičním plánu objeví přibližně dvacet až čtyřicet nových titulů členěných do následujících kategorií: *beletrie, non-fiction, pro děti a mládež, komiksy*. Ročně tedy pravidelně Paseka vydá šedesát až sedmdesát¹²⁷ nových titulů.

¹²⁵ VOPÁLENSKÁ, Lucie. Témata podle Lucie Vopálenské. *Český rozhlas Plus* [online]. 9. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/temata-podle-lucie-vopalenske-8121270>

¹²⁶ VOPÁLENSKÁ, Lucie. Témata podle Lucie Vopálenské. *Český rozhlas Plus* [online]. 9. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/temata-podle-lucie-vopalenske-8121270>

¹²⁷ O nás, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/nakladatelstvi/o-nas/kategorie-54/>

Momentálně jsou součástí redakce ředitelka Anna Rezková Horáčková, šéfredaktor Jakub Sedláček a redaktori Viktor Bezdíček, Ondřej Nezbeda, Barbora Klimtová a Magdalena Hennerová. Technickým redaktorem je Vojta Sedláček. Za propagaci zodpovídá Lukáš Růžička, pracovníky obchodního oddělení jsou Filip Mikeš a Veronika Sabaková. Celkem má Paseka v této chvíli jedenáct stálých zaměstnanců.¹²⁸

Šéfredaktor Jakub Sedláček popisuje, jak vnímá současnou Paseku: „Paseka má v sobě otevřenost a svobodomyšlnost, to dědictví po Ladislavu Horáčkovi. Chceme vydávat takové knížky, které přispívají k tomu, aby se svobodně myslelo. A nemusí to být jen esejistické knihy, může to být román Amose Oze, Ljudmily Ulické nebo kvalitní komiks, který emancipuje děti, aby byly statečné, aby se nebály, aby měly rády svět kolem sebe. Tohle rozvíjení pozitivních hodnot vidím jako jeden z hlavních smyslů Paseky.“¹²⁹

A jak v Pasece probíhá výběr titulů? To také přibližuje Jakub Sedláček v odpovědi na otázku deníku *Mladá fronta DNES*, jak se nakladatelství staví ke knihám s bestsellerovým potenciálem: „Otázkou je, co se „bestsellerovým potenciálem“ myslí. Pokud je tím míněn nějaký populární žánrový trend, jako byly třeba skandinávské detektivky nebo psychologické thrillery s nedůvěryhodnými vypravěči, pak jsme se v Pasece naučili, že mnohem lepší než naskakovat na rozjeté vlny je tyto trendy vytvářet a definovat,“¹³⁰ říká, „Zajímá nás svět, ve kterém žijeme, a vydáváme takové tituly, které tento zájem odrážejí a které chceme sami číst. Sázíme na kvalitu a originalitu; takové knížky vás totiž nezklamou, ani když se bestsellery v tom primárním významu nestanou,“¹³¹ vysvětluje dál.

¹²⁸ Paseka: Tweet. *Twitter.com* [online]. 10. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://twitter.com/KnihyPaseka/status/1204380596325277696>

¹²⁹ REDAKCE, Paseka slaví 30 let. Rodinné nakladatelství zůstává nezávislé a svobodomyšlné. *Vašeliteratura.cz* [online]. 9. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.vaseliteratura.cz/aktuality/7470-paseka-slavi-30-let>

¹³⁰ ZAVŘELOVÁ, Monika, Bestseller už neznamená jen Viewegha či severské krimi. *Mladá fronta DNES: Scéna*. 13. 5. 2017, s. 14.

¹³¹ ZAVŘELOVÁ, Monika, Bestseller už neznamená jen Viewegha či severské krimi. *Mladá fronta DNES: Scéna*. 13. 5. 2017, s. 14.

6.1 Beletrie v dnešní Pasece

Několik vybraných titulů či autorů, jež nejlépe ilustrují současný ediční profil Paseky, přiblížíme v následující kapitole:

Prašina Vojtěcha Matochy oslovuje děti, ale i dospělé čtenáře. Autorova prvotina, která vyšla v Pasece v roce 2018, byla nominována na několik literárních cen, včetně takových jako jsou Magnesia Litera, Cena Jiřího Orteny či Zlatá stuha a získala Cenu učitelů za přínos k rozvoji dětského čtenářství a Cenu nočních spáčů Noci s Andersenem¹³². Příběh o dobrodružství kamarádů, kteří na tajuplném ostrově Prašina uprostřed Prahy pátrají po starém tajemství, doplnil ilustracemi autor komiksů Karel Osoha. Kniha se stala bestsellerem a o rok a půl později se dočkala druhého pokračování¹³³.

Probudím se na Šibuji je debutový román mladé české japanoložky Anny Cimy, který slavil velký úspěch mezi čtenáři a kritikou. Kniha vyšla v roce 2018 za podpory Ministerstva kultury České republiky¹³⁴. „Jde o jeden z nejpozoruhodnějších českých beletristických rukopisů, které jsem měl v posledních letech možnost číst. Zralý, mnohovrstevný a čtenářsky produktivní,“¹³⁵ prohlásil o debutu literární kritik Petr A. Bílek. A následovala prestižní literární ocenění pro autorku: nejprve Magnesia Litera pro objev roku, Cena Česká kniha a nakonec Cena Jiřího Orteny pro mladé autory do třiceti let. „Radost byla samozřejmě veliká v případě každé z těch cen. Vnímám to jako ocenění práce, kterou jsem na knize odvedla. Psala jsem ji dva roky, další dva byla v nakladatelství,“¹³⁶ řekla Anna Cima v rozhovoru pro *Aktuálně.cz*.

¹³² Vojtěch Matocha, *Prašina 2: Černý merkurit*, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/vojtech-matocha-prasina-2-cerny-merkurit/produkt-4766/>

¹³³ Vojtěch Matocha, *Prašina 2: Černý merkurit*, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/vojtech-matocha-prasina-2-cerny-merkurit/produkt-4766/>

¹³⁴ Anna Cima: *Probudím se na Šibuji*, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/anna-cima-probudim-se-na-sibuji/produkt-4683/>

¹³⁵ Anna Cima: *Probudím se na Šibuji*, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/anna-cima-probudim-se-na-sibuji/produkt-4683/>

¹³⁶ ZBORIL, Jonáš, Větší kulturní šok zažívám v Česku. S Annou Cimou o Japonsku, psaní a knedlicích. *Aktuálně.cz* [online]. 6. 10. 2019 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/literatura/anna-cima-japonsko-rozhovor/r~99a725f0e8611e98776ac1f6b220ee8/>

Tomáš Šebek je český chirurg, který působí v pražské nemocnici Na Františku, a zároveň se účastní misí Lékařů bez hranic, celosvětové humanitární organizace, která poskytuje zdravotní péči lidem ve válečných konfliktech, po přírodních katastrofách a při epidemiích¹³⁷. Z těchto misí Šebek podává realistická svědectví formou vlastních zápisů. Prozatím mu v Pasece vyšly následující, čtenářsky úspěšné knihy: *Mise Afghánistán: Český chirurg v zemi lovců draků* (2015), *Africká zima* (2017) o misi v Jižním Súdánu a jako poslední *Nebe nad Jemenem* (2019).

Édouard Louis je mladý nadějný francouzský romanopisec. Jeho autobiografický debut *Skoncovat s Eddym B.*, který pojednává o dospívání homosexuálního mladíka na francouzském venkově, vydala Paseka v lednu roku 2018 v překladu Sary Vybíralové. Ta autora pro české nakladatelství objevila.¹³⁸ Jeho druhý, temnější autobiografický román *Dějiny násilí* vyšel v nakladatelství Paseka o rok později. Dosud byly jeho knihy přeloženy do dvaceti světových jazyků.

6.2 Publicistické knihy

Své pevné místo, zřejmě z důvodů, o kterých výše mluví šéfredaktor Paseky Jakub Sedláček, má v edičním plánu nakladatelství publicistika a společenskovední literatura. Uvádí tak i na svých webových stránkách: „Důležitou součástí produkce nakladatelství tvoří knihy z oblasti překladové non-fiction. Výrazný ohlas v této sféře v poslední době zaznamenaly knihy amerického akademika a investičního poradce Nassima Nicholase Taleba (*Černá labuť, Zrádná nahodilost*), k nejúspěšnějším popularizátorům exaktních věd patří již tradičně Brian Greene a John D. Barrow.“¹³⁹

Již dříve jsme zmiňovali některé publicistické edice jako *Zmizelá Praha* a *Zmizelé Čechy* či zejména historické publikace, které v Pasece vychází již od devadesátých let, v

¹³⁷ Lékaři bez hranic: Kdo jsme, Lékaři-bez-hranic.cz [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.lekari-bez-hranic.cz/kdo-jsme>

¹³⁸ ŠUDRYCHOVÁ, Šarlota, Převládá tu přesvědčení, že překládat může každý, říká šéfredaktor Paseky Sedláček. *Lidovky.cz* [online]. 27. 11. 2017 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/prevlada-tu-presvedceni-ze-prekladat-muze-kazdy-rika-sefredaktor-paseky-sedlacek.A171123_195758_in_kultura_ELE

¹³⁹ O nás, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/nakladatelstvi/o-nas/kategorie-54/>

jejichž vydávání Paseka dál volně pokračuje. Dále také pokračuje spolupráce a vychází knihy některých úspěšných autorů-publicistů, třeba Pavla Kosatíka (*Jiný T.G.M.*), Petra Čorneje (*Jan Žižka*) či libanonsko-amerického publicisty Nassima Nicholase Taleba (*Prokrústovo lože, Nasadit vlastní kůži*). Dnes vychází v této kategorii díla většinou politického zaměření, která mají často ambici čtenáři nabízet kontext současné společnosti.

V Pasece vyšly publikace i některých významných českých novinářů, třeba těch z redakce prestižního společenského týdeníku *Respekt*: šéfredaktora časopisu Erika Taberyho (*Opuštěná společnost*), redaktorů Jaroslava Spurného (*Nepohodlný agent*), Ondřeje Kundry (*Vendulka*) či Jana H. Vítvara (*David Černý -- Fifty Licks*).

Níže následuje detailnější výčet vybraných autorů či děl tohoto žánru, který nám pomáhá vytvořit obraz současné Paseky:

Timothy Snyder je americký historik, profesor na Yale University v americkém Connecticutu a také pracovník Institutu věd o člověku ve Vídni. Držitel Ceny Vize 97 z roku 2015 se ve svých publikacích zaměřuje na střední a východní Evropu a období druhé světové války. V Pasece dosud vyšly všechny jeho nejvýznamnější knihy: V roce 2013 kniha *Krvavé země* s podtitulem *Evropa mezi Hitlerem a Stalinem*, která byla přeložena do dvaceti světových jazyků, a líčí masové vraždění ve východní Evropě v období nadvlády dvou diktátorů.¹⁴⁰ O dva roky později publikace *Černá země* s podtitulem *Holokaust: historie a varování*. Útlejší kniha *Tyranie: 20 lekcí z 20. století* vyšla v Pasece (ve spolupráci s nakladatelstvím Prostor) v roce 2017, v době, kdy nejen Evropa, ale celý svět procházel velkými změnami: Snyder se v publikaci, která se tentokrát vztahuje k současné společnosti, věnuje okolnostem zvolení Donalda Trumpa americkým prezidentem a celosvětové krizi liberální demokracie. Poučení hledá v Evropě ve 20. století a nabádá své čtenáře k aktivnímu občanství. Zatím poslední publikace *Cesta k nesvobodě – Rusko, Evropa, Amerika* je další analýzou současného uspořádání světa, především dění v dnešním Rusku, na Ukrajině, ve Spojených státech i Evropě. Pokouší

¹⁴⁰ EHL, Martin, Národní stát nemá minulost ani budoucnost, v Evropě pokaždé existoval jen chvíli. Jinak je to vždy impérium nebo integrace, říká Timothy Snyder. *IHned.cz* [online]. 25. 10. 2018 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-66307920-narodni-stat-nema-minulost-ani-budoucnost-v-evrope-pokazde-existoval-jen-chvili-jinak-je-to-vzdy-imperium-nebo-integrace-rika-timothy-snyder>

se čtenáři vysvětlit náhlý vzestup autoritářství. Publikace vyšla opět ve spolupráci s nakladatelstvím Prostor v roce 2019 za velké pozornosti médií.

Opuštěná společnost, kniha šéfredaktora týdeníku *Respekt* Erika Taberyho, byla pro Paseku velkým nakladatelským úspěchem. V době jejího vydání v roce 2017 vzbuzovala ve veřejném prostoru zaujaté diskuze a psala o ní všechna velká média. Autor v knize popisuje vývoj české společnosti od vzniku Československé republiky až po současnost a dění zasazuje do světového a historického kontextu. Hojně pro tyto potřeby cituje velké české myslitele. Kniha se prodala více než 45 tisíc kusů¹⁴¹, což je neobvykle velké číslo. Rok po vydání byla *Opuštěná společnost* s podtitulem *Česká cesta od Masaryka k Babišovi* vyhlášena Knihou roku Magnesia Litera¹⁴².

Politika současného **Ruska** je častým tématem publicistických knih vycházejících nejen v Pasece. Stát, který je geograficky poměrně blízko, ale mentálně zdánlivě daleko, v jehož čele stojí Vladimír Putin, představuje pro autory lákavý a zajímavý fenomén. Kromě již zmíněných publikací Timothyho Snydera vyšly v roce 2019 v nakladatelství Paseka knihy *Musíme si promluvit o Putinovi* britského spisovatele Marka Galeottiho, kterou deník *The Times* vyhlásil knihou roku, nebo *Ruská kocovina* Shauna Walkera, korespondenta deníku *The Guardian* ve střední a východní Evropě¹⁴³.

6.3 Komiksy

Jedním ze stěžejních literárních žánrů, které Paseka v posledních letech vydává, je komiks. V tuto chvíli nakladatelství nabízí třicet komiksových knih¹⁴⁴. Těmi nejúspěšnějšími jsou *Hilda*, *Záleskautky*, *Ekonomix*, nebo komiksy Rainy Telgemeierové a české autorské dvojice Jan Novák a Jaromír 99. Hned několik z anglicky psaných komiksových titulů přeložila Martina Knápková.

¹⁴¹ Erik Tabery: *Opuštěná společnost*. *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/erik-tabery-opustena-spolecnost-ceska-cesta-od-masaryka-k-babisovi/produkt-4577/>

¹⁴² Oceněné tituly nakladatelství Paseka. *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/nakladatelstvi/oceneni/kategorie-42/>

¹⁴³ Shaun Walker, *Theguardian.com* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/profile/shaun-walker>

¹⁴⁴ Údaj k 20. květnu 2020.

„Zájem Paseky o komiks je způsobený tím, že jsme věděli, co u nás chybí: Příběhy ze současnosti o dětech a dospívajících, komiksy pro holky nebo s ženskými hrdinkami, komiksy, které se vyhýbají stereotypům. I zájem čtenářů nám tohle potvrdil,“¹⁴⁵ řekl šéf marketingu Paseky Lukáš Růžička.

Růžička také komentoval nejúspěšnější komiksové tituly, která Paseka dosud vydala: „U *Ekonomixu* a *Hildy* jsme prodejně nad hranicí, která se v Česku považuje za bestseller. Jedno je černobílý nonfiction komiks o historii ekonomie, druhé je barevné dobrodružství v pohádkové, skandinávsky laděné krajině. Radost nám ale dělají hlavně ohlasy dětí a rodičů – existují rodiny, které sledují celou komiksovou produkci Paseky,“¹⁴⁶ uvedl.

Výjimečně úspěšný byl i titul *Zátopek... když nemůžeš, tak přidej!*, který vydala Paseka spolu s nakladatelstvím Argo ve spolupráci s Českým olympijským výborem. „Při něm se sešel hvězdný tým Jaromír 99 a Jan Novák, tomu odpovídaly i produkční náklady.“¹⁴⁷ V obdobné produkci nakladatelství Paseka a Argo vyšel noirový komiks *Zatím dobrý* (2018) o bratrech Mašínech. Na začátku byl Magnesíí Literou oceněný román Jana Nováka, ke kterému Jaromír 99, autor třeba slavného komiksu *Alois Nebel*, vytvořil ilustrace.

Modrovlasou dívku **Hildu**, která žije s maminkou v kouzelné severské krajině, stvořil britský kreslíř Luke Pearson. V Pasece vyšlo její putování poprvé v roce 2016 a mělo výjimečný úspěch mezi čtenáři i rodiči. Nedlouho nato vydala Paseka i další Hildina dobrodružství ve třech pokračováních s názvy *Hilda se vrací*, *Hilda a kamenný les* a *Hilda a král hory*.

Záleskautky jsou dílem autorek Shannon Wattersové, Grace Ellisové, Noelle Stevensonové a Brooke Allenové. Příběh vypráví o přátelství pěti dospívajících dívek –

¹⁴⁵ ČTK, V Česku chyběly komiksy pro dívky i dospívající. Situace se zlepšuje. *Idnes.cz* [online]. 3. 11. 2017 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/komiksy.A171103_135322_literatura_kiz

¹⁴⁶ ČTK, V Česku chyběly komiksy pro dívky i dospívající. Situace se zlepšuje. *Idnes.cz* [online]. 3. 11. 2017 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/komiksy.A171103_135322_literatura_kiz

¹⁴⁷ ČTK, V Česku chyběly komiksy pro dívky i dospívající. Situace se zlepšuje. *Idnes.cz* [online]. 3. 11. 2017 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/komiksy.A171103_135322_literatura_kiz

skautek, které jsou společně na letním skautském táboře, a tam zažívají všemožná odvážná dobrodružství. První díl v zahraničí oceňovaného komiksu vydalo nakladatelství Paseka v roce 2017, od té doby vyšla v Pasece další dvě pokračování dobrodružných komiksů nejen pro dívky.

Raina Telgemeierová je americká autorka, která své komiksy píše i kreslí, a většinou popisuje příběhy, které vychází z jejího vlastního života. Web *Comics Beat* ji vyhlásil osobností desetiletí ve světě komiksů¹⁴⁸. V Pasece vyšly již tři její publikace – jako první v roce 2015 *Úsměv*, o kterém se na webových stránkách Paseky dočteme, že „citlivý i humorný grafický román *Úsměv*, založený na skutečné životní zkušenosti autorky, patří k tomu nejlepšímu, co může současná komiksová tvorba dospívajícím čtenářům a čtenářkám nabídnout. Získal mimo jiné Eisnerovu cenu, tedy „komiksového Oscara“, a ocitl se na samém vrcholu žebříčku bestsellerů deníku *New York Times*.“¹⁴⁹ V Pasece vyšly také její další tituly *Duchové* a *Ségry*.

Poslední den roku 2019 vyšla v Pasece za podpory ministerstva kultury poměrně unikátní publikace nazvaná **Komiksová učebnice komiksu** s podtitulem *Od prvních nápadů po komiksovou knihu*, kterou sama nakreslila a napsala česká kreslířka Toy_Box. „Oceňovaná tvůrkyňe nyní přichází s neotřelou učebnicí určenou všem zájemcům o toto úžasné médium bez ohledu na věk, odbornost či zkušenosti,“¹⁵⁰ představuje knihu na svých webových stránkách nakladatelství Paseka.

¹⁴⁸ MACDONALD, Heidi, Raina Telgemeier: The Comics Industry Person of the Decade. *Comicsbeat.com* [online]. 7. 1. 2020 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.comicsbeat.com/raina-telgemeier-the-comics-industry-person-of-the-decade/>

¹⁴⁹ Raina Telgemeierová: *Úsměv*, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/raina-telgemeierova-usmev/produkt-4663/>

¹⁵⁰ Toy_Box: *Komiksová učebnice komiksu*, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/toy-box-komiksova-ucebnice-komiksu-od-prvnich-napadu-po-komiksovou-knihu/produkt-4731/>

7 Role Paseky na knižním trhu

V této kapitole slouží jako hlavní zdroj informací *Zpráva o českém knižním trhu 2018/2019*¹⁵¹, která vyšla v prosinci loňského roku. Zprávu každoročně vydává Svaz českých knihkupců a nakladatelů (SČKN). Jak totiž poznamenává Vladimír Pistorius v publikaci *Jak se dělá kniha*, „Při popisu českého knižního trhu se budeme potýkat s nedostatkem relevantních statistických údajů. Tato situace je způsobena zejména nechutí českých nakladatelů i knihkupců poskytovat jakékoliv údaje o svém podnikání ... K dispozici jsou vlastně pouze údaje národní agentury ISBN, dále výkazy Národní knihovny, shromažďované při archivaci tzv. povinných výtisků, a Zpráva o knižním trhu Svazu českých knihkupců a nakladatelů (SČKN).“

Celkem bylo v roce 2018 v Česku 7225 registrovaných nakladatelství, ale aktivních jich je necelá třetina z nich. „Na celkové knižní produkci České republiky se (v roce 2018 pozn.) alespoň jedním vydaných titulem neperiodické publikace podílelo 2058 vydavatelských subjektů, což je zhruba o 100 subjektů méně než v předchozím roce (2017 pozn.),“¹⁵² uvádí se ve zprávě. A dále: „Loni bylo v ČR nově registrováno 231 nových vydavatelských subjektů (v roce 2017 činil jejich počet 269).“

Celkový počet vydaných titulů meziročně vzrostl. Celkem vyšlo zhruba 15 500 titulů s vrocením 2018, tedy přibližně o 200 více než v předcházejícím roce. „Pokračujícím trendem je koncentrace, tedy posilování tržního podílu největších firem,“ popisuje Martin Vopěnka, předseda SČKN. Nejsilnějším nakladatelstvím podle počtu vydaných titulů v roce 2018 je Albatros Media, které vydalo 1505 titulů. Za ním se nachází Euromedia Group (775 titulů) a Moravská Bastei – MOBA (373 titulů). V roce 2018 bylo celkem dvacet nakladatelství, která vydala 100 titulů ročně a více¹⁵³.

Jak o sobě nakladatelství Paseka píše na svých webových stránkách, „nakladatelství Paseka patří dnes v ČR mezi středně velké nakladatelské domy,“¹⁵⁴ ročně vydá kolem 80 titulů.

¹⁵¹ SČKN. Zpráva o českém knižním trhu 2018/2019. In: Sckn.cz [online]. 05. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://www.sckn.cz/file/wysiwyg/files/Zprava_o_ceskem_kniznim_trhu_2018_19.pdf

¹⁵² SČKN. Zpráva o českém knižním trhu 2018/2019. In: Sckn.cz [online]. 05. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://www.sckn.cz/file/wysiwyg/files/Zprava_o_ceskem_kniznim_trhu_2018_19.pdf

¹⁵³ SČKN. Zpráva o českém knižním trhu 2018/2019. In: Sckn.cz [online]. 05. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://www.sckn.cz/file/wysiwyg/files/Zprava_o_ceskem_kniznim_trhu_2018_19.pdf

¹⁵⁴ O nás, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/nakladatelstvi/o-nas/kategorie-54/>.

Podle žebříčku Svazu českých knihkupců a nakladatelů byla vůbec nejprodávanější beletristickou knihou¹⁵⁵ za uplynulý rok 2019 kniha *Tiché roky* autorky Aleny Mornštajnové, druhou nejprodávanější knihou byla *Hana* téže autorky¹⁵⁶. Obě autorčiny publikace vyšly v nakladatelství Host. Mezi prvními deseti nejprodávanějšími knihami v oblasti beletrie se objevilo šest tuzemských a čtyři zahraniční tituly. Paseka se v žebříčku SČKN objevila dvakrát v kategorii literatura pro děti a mládež s tituly Vojtěcha Matochy *Prašina* a *Prašina - Černý merkurit*.

Dalo by se říci, že profilově je Pasece nejbližší nakladatelství Argo, se kterým Paseka již historicky několikrát spolupracovala, například v devadesátých letech na reedici *Ottova slovníku naučného* či na komiksu o Emilu Zátopkovi *Zátpek... když nemůžeš, tak přidej!* Ačkoliv nakladatelství Argo vydává ročně zhruba dvakrát více titulů než Paseka, obě nakladatelství spojuje významný podíl kvalitní překladové beletrie na jejich produkci a zavedená edice komiksů.

“K tradičním českým komiksovým nakladatelstvím Crew a Comics Centrum v poslední dekádě přibyly dvě pečlivě vedené komiksové edice v tradičních výběrových nakladatelských domech, Argu a Pasece. Zejména řada Argomiks se nebojí vydávat komiksová alba v hodnotě dosahující až k 1300 korunám za výtisk,”¹⁵⁷ píše Kateřina Kadlecová v týdeníku Reflex.

Další blízká nakladatelství jsou kromě Arga dle slov Lukáše Růžičky: „Host, Labyrint nebo Prostor. Jsou to nakladatelé, kteří často vyplňují mezeru mezi alternativou a mainstreamem, vydávají i komerční tituly, ale mají estetické nároky a hodnoty, kterých se drží.“¹⁵⁸

O kvalitě publikací, které nakladatelství Paseka vydává, svědčí i vysoký počet obdržených ocenění. Paseka například během třiceti let existence získala dvacetkrát cenu Magnesia Litera, šestkrát Cenu Ministerstva kultury za nejkrásnější českou knihu roku a

¹⁵⁵ Nejprodávanější tituly roku 2019. *Sckn.cz* [online]. 30. 12. 2019 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.sckn.cz/aktuality-ag-1/?page=2>.

¹⁵⁶ Román Aleny Mornštajnové *Hana* první příčku žebříčku obsadil o rok dříve.

¹⁵⁷ KADLECOVÁ, Kateřina. Čtení se mění, kniha zůstává. *Reflex*. 23. 1. 2020, 20(04), s. 27.

¹⁵⁸ Z e-mailové korespondence s Lukášem Růžičkou.

spoustu dalších významných ocenění, jejichž souhrn je k nalezení na webových stránkách nakladatelství.¹⁵⁹

7.1 Typický čtenář Paseky

Pojmy:

Takto ve své publikaci *Rodina, škola, knihovna: náš vztah ke čtení a co ho ovlivňuje* (2018), kterou vydalo nakladatelství Host v roce 2019, definuje jednotlivé pojmy literární teoretik Jiří Trávníček. Pojmy slouží jako teoretické východisko pro popis typického čtenáře Paseky, pokud lze takového typického čtenáře určit.

„Čtenář – Ten, kdo deklaruje, že čte (knihy); ten, jehož mediální dovednost je směřovaná ke čtení; duševní uživatel knih (a jiných písemných zdrojů). Účastník knižní kultury.

Četba – Více než základní (mediální) aktivita zaměřená na knihy (časopisy, noviny atd.); aktivita, která vykazuje vlastní vnitřní zákonitosti a ze které je patrná nějaká intence, plánovitost, hodnotový vztah ke knihám a jejich výběru; jde o vztah, který nevzniká jednorázově, ale musí být po určitou dobu rozvíjen a udržován.

Čtenářstvo/čtenářská veřejnost – Společenství těch, již se deklarují jako čtenáři a u nichž lze vysledovat nějaké nadindividuální zákonitosti, a to ohledně vkusu, výběru, intenzity čtení atd.; uživatelé četby. Čtenářská veřejnost není jev ahistorický, vznikla až v době, kdy autor ztrácí své připoutání k mecenáši, tj. na konci 18. století, a vstupuje do prostoru, kde se jeho cílovou metou stává anonymní čtenář.¹⁶⁰

Šéfredaktor Paseky Jakub Sedláček komentoval v rozhovoru pro web *Protišedi.cz* vývoj, jakým se Paseka po smrti jejího zakladatele Ladislava Horáčka ubírá:

¹⁵⁹ Oceněné tituly nakladatelství Paseka. Paseka.cz [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/nakladatelstvi/oceneni/kategorie-42/>

¹⁶⁰ TRÁVNÍČEK, Jiří. *Rodina, škola, knihovna: náš vztah ke čtení a co ho ovlivňuje* (2018). Brno: Host, 2019, s. 33.

„Paseka mě od svého začátku fascinovala, pro mě to bylo jedno z nezajímavějších nakladatelství u nás – působilo na mě zvláštní směsicí erudice, poctivosti a extravagance. Věděl jsem, že tohle všechno musí v DNA Paseky zůstat, ale že je třeba dokázat, že krásná papírová kniha obstojí i v dnešním digitálním světě a že lze pro ni nadchnout i nejmladší generace. Lukáš Růžička jako šéf marketingu dokázal k našim knihám přivést nové čtenáře a etabloval Paseku jako naprosto moderní, „cool“ značku. Art director Vojta Sedláček dal Pasece atraktivní vizuální styl, jenž je na současném trhu k nepřehlédnutí. V tomto duchu chceme pokračovat i nadále – chceme oslovovat moderní čtenáře, které zajímá okolní svět,“¹⁶¹ vyjádřil se Sedláček k tomu, na jaké čtenáře „nová“ Paseka cílí.

Proměnili se čtenáři Paseky? Podle Lukáše Růžičky, šéfa marketingu Paseky, jednoznačně. „Přibylo opravdu velké množství mladých lidí, které jsme cíleně chtěli oslovit. Obecně to souvisí i s tím, že se proměnila čtenářská populace - dnes je jedním ze symbolů čtenářství mladá dívka s profilem na Instagramu.“¹⁶² Jak vypadá takový typický čtenář Paseky ale v nakladatelství nevědí: „Nemáme data. Když budu vycházet ze setkání na veletrzích a festivalech, jako jsou Knihex nebo Svět knihy, tak jsou to často vzdělaní lidé, kteří se zajímají o svět kolem sebe nebo kteří se chtějí podívat na zdánlivě známou skutečnost novým pohledem, bez stereotypů, fakticky „vyfutrovaně,“¹⁶³ uzavírá Růžička.

7.2 Komunikace Paseky se čtenáři

Jako jiná moderní nakladatelství, i Paseka uplatňuje aktivní přístup v komunikaci se svými potenciálními i věrnými čtenáři. Jako hlavní způsob komunikace volí přímý kontakt prostřednictvím internetu: pravidelně aktualizuje svou webovou stránku, a především komunikuje se čtenáři prostřednictvím svých účtů na sociálních sítích. Ty se ukazují jako vhodný nástroj k propagaci nových titulů.

Jak píše Šimeček a Trávníček: „S nástupem sociálních sítích začalo mnoho nakladatelství, ale i knihoven či čtenářských komunit pracovat s informací (i reklamou)

¹⁶¹ REDAKCE, Šéfredaktor nakladatelství Paseka: Knižní trh se změnil k nepoznání. *Protišedi.cz* [online]. 26. 4. 2018 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://protisedi.cz/sefredaktor-nakladatelstvi-paseka-knizni-trh-se-zmenil-k-nepoznani/>

¹⁶² Z e-mailové korespondence s Lukášem Růžičkou z Paseky.

¹⁶³ Z e-mailové korespondence s Lukášem Růžičkou z Paseky.

daleko cíleněji. Zpráva o nově vydané knize (či o čtení spisovatele v knihovně, kterou nakladatel přes Facebook pošle, zasahuje okruh zainteresovaných, tj. těch, kteří jsou nastaveni tuto zprávu sdílet, případně šířit dál mezi svými blízkými. Současně může nakladatel velmi operativně dostat od těchto lidí zpětnou vazbu.“¹⁶⁴

Své aktivní účty má Paseka na sociálních sítích Facebook, Twitter a Instagram. Bližším popisem účtů nakladatelství na těchto třech sociálních sítích se pokusíme ilustrovat, do jaké míry je komunikace Paseky se čtenáři důležitým a efektivním marketingovým prostředkem. Zajímá nás především aktivita nakladatelství a počet fanoušků či sledujících stránek.

Facebook je sociální síť založená v roce 2004 studenty Harvardu Markem Zuckerbergem, Eduardem Saverinem, Andrewem McCollumem, Dustinem Moskovitzem a Chrisem Hughesem. V České republice je tato síť uživatelům dostupná od roku 2006¹⁶⁵. Na tuto sociální síť se nakladatelství Paseka připojilo v září roku 2012. Za těch několik let se nakladatelství povedlo nasbírat necelých dvacet tisíc „fanoušků“¹⁶⁶, tedy lidí, kteří odebírají příspěvky napsané Pasekou. Nakladatelství na své facebookové stránce pravidelně, vždy alespoň jednou týdně, ale zpravidla častěji, píše příspěvky, ve kterých své fanoušky informuje o aktualitách, zveřejňuje informace o nových titulech, přidává fotky z akcí, ediční plány, videa, zve své fanoušky na události, které pořádá, aktivně odpovídá na dotazy.

Twitter je sociální síť založená v roce 2006 Jackem Dorseyem, Noahem Glassem, Bizem Stonem a Evanem Williamsem¹⁶⁷. V češtině je Twitter dostupný od roku 2012. Paseka má na této sociální síti účet od ledna roku 2015. Za tu dobu publikovala 888 příspěvků, má necelých 1747 sledujících¹⁶⁸. Většina příspěvků zmiňuje nově vydanou

¹⁶⁴ ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati... dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia), s. 430.

¹⁶⁵ Příspěvatelé Wikipedie, Facebook [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2020, Datum poslední revize 21. 3. 2020, [cit. 2020-05-17] Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Facebook&oldid=18296277>

¹⁶⁶ Data ke 14. květnu 2020. Nakladatelství Paseka. *Facebook.com* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/pasekanakladatelstvi/>

¹⁶⁷ Příspěvatelé Wikipedie. *Twitter* [online]. Wikipedie: Otevřená encyklopedie, Datum poslední revize 13. 5. 2020 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Twitter&oldid=956410729>.

¹⁶⁸ Číslo ke 14. květnu 2020. Paseka. *Twitter.com* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://twitter.com/KnihyPaseka>

knihu, včetně její fotografie či ukázky. Komunikace je velmi přímá, neformální, dochází k interakci se čtenáři.

Sociální síť *Instagram* byla založena v roce 2010 Kevinem Systromem a Mikem Kriegerem¹⁶⁹. V Česku je tato síť založená výhradně na publikování obrazových příspěvků od roku 2010. Paseka má svůj instagramový účet od září roku 2015. Za tu dobu Paseka nahrála 585 obrazových příspěvků a nasbírala 8 542 sledujících¹⁷⁰. Nakladatelství Paseka na svém účtu nejčastěji zveřejňuje fotografie svých publikací, nezářídka se na fotkách objevují autoři či tvůrci Paseky. Fotky jsou vždy kvalitní a opatřeny doprovodným textem.

Lukáš Růžička, šéf marketingu Paseky ale dodává, že „mediální prostor, veřejný prostor i prostor na sociálních sítích je zbytečně přeplněný, proto se snažíme komunikaci držet v mezích a nedávat na sítě každou hloupost. Odhaduju, že týdně komunikujeme tak dvě věci, což souvisí i s počtem vydávaných titulů.“¹⁷¹

¹⁶⁹ Příspěvatelé Wikipedie. *Instagram* [online]. Wikipedie: Otevřená encyklopedie, Datum poslední revize 15. 5. 2020 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Instagram&oldid=956826457>.

¹⁷⁰ Data ke 14. květnu 2020. Knihypaseka. *Instagram.com* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/knihypaseka/>

¹⁷¹ Z e-mailové korespondence s Lukášem Růžičkou z Paseky.

8 Mediální obraz nakladatelství Paseka ve vybraných periodikách

V této kapitole provedeme analýzu mediálních sdělení, jež se objevila ve vybraných tištěných a online periodikách v období po smrti zakladatele Paseky Ladislava Horáčka, tj. od srpna roku 2015 do konce roku 2019. Naším cílem je ukázat, jak média referovala o nakladatelství v podobě, jakou má dnes, tedy za ředitelky Anny Rezkové Horáčkové a šéfredaktora Jakuba Sedláčka. Pro naši analýzu byla zvolena periodika, která se kultuře soustavně věnují. Jsou to tištěné deníky *Lidové noviny*, *Mladá fronta DNES* a online deníky *Aktuálně.cz*, *iHned.cz* a *Novinky.cz*. Příspěvky, jež referují o nakladatelství Paseka, budeme zpracovávat pomocí kvantitativní obsahové analýzy, jež se v průběhu zpracování tématu ukázala jako nejvhodnější metoda.

Na začátku praktické části nejprve krátce charakterizujeme kvantitativní obsahovou analýzu, následně představíme jednotlivá periodika a zasadíme je do kontextu českého mediálního trhu. Příspěvky budeme třídit do jednotlivých kategorií. Zajímá nás, jak často a jakým způsobem jednotlivá média ve vybraném období psala o nakladatelství Paseka. Pro vyhledávání všech publikovaných příspěvků jsme použili databázi *Newton Media Search*.

8.1 Kvalitativní obsahová analýza

“Kvalitativní analýza předpokládá, že fenomény sociálního světa, které činí předmětem zkoumání, jsou svým způsobem **měřitelné, či minimálně nějak třiditelné, uspořádatelné**. Informace o nich jsou získávané v jisté **kvantifikovatelné a co nejvíce formálně porovnatelné podobě**. Pak je analyzuje statistickými metodami se záměrem **ověřit platnost představ** o výskytu nějakých charakteristik zkoumaných fenoménů, případně o vzájemných vztazích těchto charakteristik,”¹⁷² popisuje přístup Jiří Reichel.

¹⁷² REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009, s. 40.

Pro kvantitativní obsahovou analýzu jsme se v našem případě rozhodli i s vědomím nedostatků, které tato výzkumná metoda má. „Kritika metody poukazuje na skutečnost, že kvantitativní obsahová analýza je schopna nabídnout tvrdá data, podíly a závislostní korelace zkoumaných kategorií, ale nikoliv vysvětlení, proč tomu tak je a co to znamená. Kvantitativní data vyvolávají představu objektivní danosti, ačkoliv jsou výsledkem kategorizačního systému vystaveného výzkumníkem. Právě to, jak jsou jednotlivé proměnné kategorizovány, má na konečný výsledek zásadní vliv. Čím méně kategorií je u jednotlivých proměnných použito, tím silnější konstrukce namísto analýzy může probíhat... Každá kategorizace je na jednu stranu zprůměrnováním a vystavením ideálního typu dané kategorie a zároveň na straně druhé vymezením proti kategoriím ostatním,“¹⁷³ popisují úskalí metody Trampota s Vojtěchovskou v publikaci *Metody výzkumu médií*.

8.1.1 Cíl práce a stanovení výzkumných otázek

Pomocí kvantitativní obsahové analýzy chceme zjistit, jak často a jakým způsobem vybraná média referovala o nakladatelství Paseka a zda se četnost a obsah příspěvků v průběhu sledovaného období nějak proměňoval. Ukáže se, jaké médium o nakladatelství psalo nejvíce a jaká kategorie (viz níže) byla nejvíce zastoupena.

Před vykonáním samotné analýzy byly stanoveny následující výzkumné otázky:

VO1: Jaká témata související s nakladatelstvím Paseka byla nejvíce mediálně zastoupena ve vybraných médiích?

VO2: Které médium referovalo o nakladatelství Paseka nejčastěji?

VO3: Objevovaly se příspěvky o nakladatelství více v tištěných či online médiích?

VO4: Bylo ve vybraných médiích v nějakém období výrazně více či výrazně méně příspěvků o nakladatelství Paseka?

¹⁷³ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 110.

8.1.2 Výběr vzorku

Média byla vybrána tak, aby byla zastoupena jak tištěná, tak online média s celorepublikovým dosahem a denní periodicitou. Zároveň byla vybrána média, která se kultuře obecně, především pak knižní kultuře, určitým dílem věnují a sama o jsou již etablovaná na české mediální scéně. Proto byly vyřazeny všechny ostatní týdeníky a měsíčníky, regionální či odborná periodika a také v nedávné době vzniklé online i tištěné deníky. Naopak pětice vybraných médií – *Lidové noviny*, *Mladá fronta DNES*, *Aktuálně.cz*, *iHned.cz* a *Novinky.cz* – splňují všechny podmínky pro naši analýzu, které se budeme věnovat.

Jako hlavní zdroj pro sběr dat (výpis článků) sloužila databáze *Newton Media Search*. Využili jsme možnost „rozšířeného vyhledávání“, který umožňuje vyhledávání ohraničit časově a vybrat konkrétní médium – zdroj, v němž hledáme. Do pole „hledat ve zprávě“ jsme zadali výraz „Paseka“. Časově jsme vyhledávání vymezili prvním srpnem 2015 a posledním dnem roku 2019.

V následující tabulce jsou uvedena všechna analyzovaná média a celkový počet příspěvků obsahujících výraz „Paseka“ (po vyřazení všech článků nesouvisejících s nakladatelstvím Paseka), který se v nich objevil v tomto zkoumaném období.

Výzkumný vzorek	
Název média	Počet příspěvků celkem
<i>Lidové noviny</i>	139
<i>Mladá fronta DNES</i>	88
<i>Aktuálně.cz</i>	32

<i>iHned.cz</i>	91
<i>Novinky.cz</i>	109
Celkem příspěvků	459

Každý příspěvek představuje tzv. kódovací jednotku. Celkem se v určeném období objevilo ve vybraných médiích 459 příspěvků – jednotek.

8.1.3 Kódování

Jako hlavní zdroj informací a současně manuál při samotném kódování jednotek nám slouží již zmíněná publikace *Metody výzkumu médií* autorů Trampoty a Vojtěchovské. Jak vysvětlují, „soustavě proměnných a jejich kategorií se říká kódovací kniha nebo kódovací manuál a po jejím zpracování dochází k samotnému zpracování vzorku mediálních obsahů – kódování. Během něj je zpracovávána jednotka po jednotce, kdy jsou zaznamenávány kódy kategorií jednotlivých proměnných.“¹⁷⁴ Abychom mohli provést kvantitativní obsahovou analýzu, je potřeba stanovit kategorie, do kterých budeme jednotky řadit. Pro stanovení kategorií jsme využili tzv. emergent kódování. To znamená, že jsme nejprve předběžně prozkoumali zkoumaný vzorek a poté vystavěli kategorie zkoumání. O kategoriích platí, že se musí u každé proměnné vždy vzájemně vylučovat, a zároveň pokrývat všechny možnosti. Každá zkoumaná jednotka musí být zařaditelná vždy do právě jedné kategorie dané proměnné.

Podle těchto předpokladů jsme určili kategorie tak, aby každá jednotka byla zařaditelná do některé z nich. Kategorie jsme nazvali následovně a přidělili jim tato čísla: *Zmínky o Pasece* (1), *Recenze, Kritiky* (2), *Záležitosti nakladatelství Paseka* (3), *Rozhovory* (4), *Ukázky* (5). Pro přesnější výsledky jsme u některých kategorií zvolili i podkategorie, konkrétně kategorie *Zmínky o Pasece* (1) obsahuje podkategorie *Knihy*,

¹⁷⁴ TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010, s. 106.

tipy, novinky (1a) a Zmínky o nakladatelství (1b), kategorie Záležitosti nakladatelství Paseka (3) obsahuje podkategorie Ocenění (3a), Osobnosti Paseky (3b) a Související projekty (3c).

Lidové noviny

Lidové noviny (LN) jsou nejstarším dodnes vycházejícím deníkem. Jejich původ sahá až do konce devatenáctého století. První číslo *Lidových novin* vyšlo v Brně 16. prosince 1893. „Noviny vznikly spojením olomouckého časopisu *Pozor* a brněnských *Moravských listů*, jejichž zakladatel Adolf Stránský sloučení inicioval,¹⁷⁵ píše se ve speciálu, který vyšel v roce 2013 k 120. výročí založení v LN. Největší slávu zažily listy v meziválečném období: „V první polovině 20. let získali majitelé *Lidových novin* nakladatelství Borový a v roce 1936 své tiskové impérium rozšířili o Topičovo nakladatelství. V jeho prostorách na Národní třídě 9 pak získala redakce *Lidových novin* své nové sídlo. Taková adresa byla vizitkou úspěchu: v roce 1937 se zvedl náklad ve všední den na 44 000 výtisků, přičemž odpoledník měl ještě téměř o dvacet tisíc více. S novými rubrikami a přílohami se rozšiřovala redakce a přibývali spolupracovníci. Mezi nimi také Karel Čapek,¹⁷⁶ dozvíme se dále v textu.

Lidové noviny nevycházely v letech 1952 až 1987 (s nevydařeným pokusem o obnovu v roce 1968), když v září 1987 začaly každý měsíc znovu vycházet jako samizdat. „V prosinci 1989 již vyšly *Lidovky* tiskem v půlmilionovém nákladu. V lednu následujícího roku se pak začaly objevovat dvakrát týdně a 2. dubna 1990 vyšlo první deníkové číslo obnovených *Lidových novin*.“¹⁷⁷ V roce 2001 vznikl také online zpravodajský web *Lidovky.cz*. V roce 2009 koupila *Lidové noviny* společnost Mafra. Tu v roce 2013 koupil podnikatel a současný premiér České republiky Andrej Babiš¹⁷⁸ a

¹⁷⁵ *Lidové noviny 1893 – 2013* [online], Lidovky.cz [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: https://data.lidovky.cz/soubory/ln_kultura/A131014_ILA_PANELY1_8.PDF, s. 2.

¹⁷⁶ *Lidové noviny 1893 – 2013* [online], Lidovky.cz [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: https://data.lidovky.cz/soubory/ln_kultura/A131014_ILA_PANELY1_8.PDF, s. 3.

¹⁷⁷ *Lidové noviny 1893 – 2013* [online], Lidovky.cz [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: https://data.lidovky.cz/soubory/ln_kultura/A131014_ILA_PANELY1_8.PDF, s. 6.

¹⁷⁸ FRANCOVÁ, Pavla, Miliardář Babiš mediálním magnátem. Koupil vydavatele MF Dnes, Lidových novin i Metra. *IHned.cz* [online]. 26. 6. 2013 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-60141790-andrej-babis-koupil-mafru>

spadá pod koncern Agrofert, jež je dnes v Babišově svěřenském fondu. Šéfredaktorem je István Léko¹⁷⁹. Kultura má velký prostor zejména ve víkendové příloze *LN Orientace*.

Lidové noviny			
Příspěvek č.	Datum	Titulek	Kategorie
1	1.8.2015	Skvělý stalker v Tarkovského Zóně	2
2	13.8.2015	Beatnik, disident a devatero řemesel	2
3	13.8.2015	Na notu velmi různorodou	2
4	13.8.2015	Srpnové knihy coby srpnovští páni	1a
5	19.8.2015	Dvacet finalistů Ceny Josefa Škvoreckého	3a
6	24.8.2015	Komunistický antifašismus	5
7	25.8.2015	Národní zrada	5
8	26.8.2015	Po Germánech Slované	5
9	27.8.2015	Totalitní demokracie	5
10	28.8.2015	Národní fronta	5
11	29.8.2015	Dobrodružný výlet do historie	1b
12	10.9.2015	Láďa	3b
13	10.9.2015	Novinky z literatury pro děti	1a
14	30.9.2015	Opojné splnutí s pamětí míst	2
15	3.10.2015	Hledá se český mrakodrap	2
16	3.10.2015	Holokaust se stal i v Rusku	4
17	10.10.2015	Zápisky z temné doby	1a
18	10.10.2015	Holokaust mezi Hitlerem a Stalinem	2
19	23.10.2015	Sláva, nový Sláva!	2
20	24.10.2015	Jak se v Plzni bydlelo podle Loose	1a
21	11.11.2015	Jiří Slíva	1a
22	5.12.2015	Holokaust podle Timothyho Snydera	2
23	9.12.2015	Dvě rodné sestry: hrůza a úžas	2
24	12.12.2015	KNIHY, KTERÉ ZÍSKALY 3 HLASY (VÝBĚR)	3a
25	12.12.2015	KNIHY, KTERÉ ZÍSKALY 4 HLASY	3a
26	12.12.2015	Kronikářka oživlých mýtů	3a
27	12.12.2015	Odpovědi účastníků ankety Kniha roku 2015	3a
28	12.12.2015	Snyderův sestup do tmy	2
29	12.12.2015	Záštiplní sourozenci	2
30	12.12.2015	Nobelistka, islám, holokaust	3a
31	21.12.2015	Právní dějiny pod stromeček	1a
32	2.1.2016	Krása zániku zbavená své intimity	2
33	8.1.2016	Šabach předal Čapka svobodě	1b
34	6.2.2016	Ada aneb Rozkoš z textu	2
35	6.2.2016	Proč nemůžeme umírat doma	1b
36	6.2.2016	Český hlas pana Vladimira	1b
37	13.2.2016	Letem světem státem	1a
38	23.2.2016	Babička Ljudmila Ulická	1b
39	27.2.2016	Svět má dnes společný krevní oběh	4

¹⁷⁹ István Léko, *Lidovky.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/novinari/istvan-leko.N2897>

40	2.3.2016	Litera poslala pozvánky	3a
41	2.4.2016	Co (ne)víme o svých prezidentech	2
42	6.4.2016	Minerální cena pro točité ženy	3a
43	18.6.2016	Slavnému knihkupectví hrozí zánik	3c
44	18.6.2016	Skandinávsky poetická komiksová Hilda	2
45	23.6.2016	Slavné knihkupectví Fišer končí	3c
46	25.6.2016	Léto mezi řádky	1a
47	29.6.2016	Jestli žijí dodnes, tak nezemřeli	2
48	17.9.2016	Cimrmana znala StB nazpaměť	4
49	8.10.2016	Cihlář v Rakovníku	1b
50	6.12.2016	Sbohem, Fišerova prodejna	3c
51	10.12.2016	Praha jako Benátky	1a
52	13.12.2016	Tu knížku mají určitě u Fišera!	3c
53	17.12.2016	KNIHY, KTERÉ ZÍSKALY 4 HLASY	3a
54	17.12.2016	Odpovědi účastníků ankety Kniha roku 2016	3a
55	19.12.2016	Knihkupectví Fišer přežije. Ale jinde	3c
56	28.12.2016	Cestovatel, který často potkává samotu	2
57	31.12.2016	Věcné nahlédnutí do továrny na superhrdiny	2
58	3.1.2017	DOPISY REDAKCI	3a
61	7.1.2017	Starý Egypt, laboratoř moderní vědy	1a
62	16.2.2017	O našich potomcích a o Jidášovi	1a
63	24.2.2017	Vítej, Pozdní sběre!	1b
64	4.3.2017	Evangelium podle Amose Oze	2
65	10.3.2017	Kudy do Želar?	1b
66	1.4.2017	Okna evoluce dokořán	1a
67	5.4.2017	Litery, ale i otazníky byly rozdány	3a
68	27.4.2017	Fejeton zhaslého žárovkáře	1a
69	28.4.2017	Sledujte tohoto Kolumbijce	2
70	25.5.2017	Mistr neviditelné profese	3b
71	26.5.2017	Stopa pana Macháčka	3b
72	27.5.2017	DOPISY REDAKCI	3b
73	10.6.2017	Jednoduché pravdy. Jen se jich držet	2
74	24.6.2017	Prolistujme se létem	1a
75	1.7.2017	Když naháč na kurtu mění pravidla	2
76	8.7.2017	Opravdová dáma vždy jen naznačí	2
77	29.7.2017	Tvrdé holky na skautském táboře	2
78	5.8.2017	VÝBĚR	1a
79	12.8.2017	Thriller z New Yorku	1a
80	18.9.2017	Vypravěč povědomých příběhů	3b
81	21.9.2017	Další literární rovy	3b
82	23.9.2017	Tajemství vypravěčova úspěchu	3b
83	11.10.2017	Za nové začátky	2
84	6.11.2017	Češi si oblíbili komiksy	1b
85	2.12.2017	Tenhle překlad není pro mladý	1b
86	9.12.2017	Vánoční nadílka plná stránek	1a
87	12.12.2017	Vše o dějinách sexu. V komiksu	2
88	16.12.2017	KNIHY, KTERÉ ZÍSKALY 4-3 HLASY	3a

89	16.12.2017	Odpovědi účastníků ankety Kniha roku 2017	3a
90	23.1.2018	Ať žijí duchové!	2
91	3.3.2018	Románová senzace	1a
92	3.3.2018	Lovec motýlů, jenž podlehl lolitce	2
93	7.3.2018	Litera hlásí rekordní zájem	3a
94	16.3.2018	Peklo jsou ti druzí	2
95	5.4.2018	Magnesia tentokrát politická	3a
96	28.4.2018	ORIENTACE	1a
97	12.5.2018	Když jsou živobytím informace...	2
98	2.6.2018	Česká malost je na světové úrovni	1b
99	23.6.2018	Léto černé na bílém	1a
100	4.8.2018	FOTO	1b
101	6.8.2018	Pavel Kosatík: Jiný TGM (1)	5
102	7.8.2018	Pavel Kosatík: Jiný TGM (2)	5
103	8.8.2018	Pavel Kosatík: Jiný TGM (3)	5
104	9.8.2018	Pavel Kosatík: Jiný TGM (4)	5
105	10.8.2018	Pavel Kosatík: Jiný TGM (5)	5
106	11.8.2018	Jana má cíl a nemá čas na milence	2
107	8.9.2018	Literární historii píšou naprosté nuly	1a
108	13.10.2018	Vtipy nejen na neděli	1a
109	16.10.2018	Nikdy s davem aneb Cílovníci	2
110	26.10.2018	V popularitě vedli Masaryk a Švehla	1b
111	3.11.2018	Masaryk mezi realitou a fikcí	2
112	8.12.2018	Velká čtenářská nadílka	1a
113	15.12.2018	KNIHY, KTERÉ ZÍSKALY 4-3 HLASY	3a
114	15.12.2018	Odpovědi účastníků ankety Kniha roku 2018	3a
115	15.12.2018	Konec doby mramorové	2
116	15.12.2018	... a smějí se tak hlasitě	3a
117	3.1.2019	Mašíni v komiksu	2
118	5.1.2019	Izrael podle Amose Oze	1b
119	1.2.2019	Sympaťáci po deseti letech	1a
120	23.2.2019	Volič populistů jako hrdina	1a
121	2.3.2019	Kéž by Stalin aspoň potraty povolil	2
122	8.4.2019	Magnesia z olova (a jiné příběhy)	3a
123	10.5.2019	Co si přečíst ze světa? Knihy!	1a
124	11.5.2019	Pianista Ohlsson poprvé v Praze	1a
125	18.5.2019	Jak se žije v New Orleans	1a
126	8.6.2019	Den, kdy poprvé volily ženy	1a
127	22.6.2019	Léto plné stránek	1a
128	28.6.2019	Cenu Franze Kafky dostane spisovatel Pierre Michon	1a
129	5.9.2019	Čisté ruce aneb Čtvrtek je tady!	1a
130	7.9.2019	Tenisový zápas, jaký svět neviděl	2
131	16.11.2019	Pomník jako dělitel	1a
132	6.12.2019	Paseka	1b
133	7.12.2019	Nadílka pro knihomoly	1a

134	14.12.2019	Mráz přichází z Východu	2
135	14.12.2019	KNIHY, KTERÉ ZÍSKALY 3 HLASY	3a
136	14.12.2019	O krok napřed	3a
137	14.12.2019	Žižku jsem dělal s biblí v ruce	4
138	14.12.2019	Odpovědi účastníků ankety Kniha roku 2019	1a
139	23.12.2019	Ubu, Putin, vyhazovač a jedna žena	1a

V *Lidových novinách* vyšlo za zkoumané období 139 článků, ve kterých byla zmíněna Paseka. Je to nejvíce ze všech zkoumaných médií. *Lidové noviny* se kultuře a konkrétně literatuře dlouhodobě systematicky věnují, především ve víkendové příloze *Orientace*. Každoročně také pořádají anketu Kniha roku, ve které se ptají osobností veřejného života, jaká kniha uplynulého roku pro ně byla nejlepší, nejvýznamnější. Paseka se svými tituly v anketě často objevuje na předních příčkách. Nejčastěji se zmínka o Pasece v *Lidových novinách* objevila v roce 2015, kdy za pouhé čtyři měsíce vyšlo 32 článků zmiňujících nakladatelství, nejméně se jméno nakladatelství v *Lidových novinách* objevilo v roce 2019 (23krát).

Nejčastěji, to znamená 38krát, se v *LN* objevila kategorie číslo 2, tedy *Recenze a kritiky*, 36krát jsme zaznamenali podkategorii 1a nazvanou *Knihy, tipy, novinky*. V letech 2015 a 2018 byly v letní příloze *Lidových novin* zveřejněny ukázky z knih, které vydala Paseka (kategorie 5). Zastoupeny byly ve zkoumané období všechny kategorie a podkategorie.

Mladá fronta DNES

Mladá fronta DNES je celostátní deník s dlouhodobě největší čteností¹⁸⁰. Stejně jako *Lidové noviny* patří do skupiny Mafra, jež patří společnosti Agrofert, která je ve svěřenském fondu premiéra Andreje Babiše.

Deník *Mladá fronta* vznikl v roce 1945 a vycházel pod patronátem Českého svazu mládeže, který se stal jeho oficiálním vydavatelem. Od roku 1950 byly noviny zcela pod vlivem komunistické strany. *Mladá fronta* byla prvním médiem, ve kterém došlo po sametové revoluci na podzim roku 1989 ke spontánní přeměně vlastnictví na

¹⁸⁰ Čtenáři deníku MF DNES, *Mafra.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: https://1gr.cz/data/soubory/mafra_all/A171113_TVE_002_MFD1723.PDF

soukromé¹⁸¹. V dnešní podobě a s názvem Mladá fronta DNES vychází od září roku 1990. Šéfredaktorem je od roku 2014 Jaroslav Plesl¹⁸².

Mladá fronta DNES			
Příspěvek č.	Datum	Titulek	Kategorie
1	4.8.2015	Po 170 letech vyšlo dílo slavné kuchařky	1b
2	7.9.2015	Cela? Spíše rakev. Dánský Nesbo píše o mučení Stasi	1a
3	5.10.2015	Dílo nakladatele Horáčka uložili pro další generace v Litomyšli	1b
4	26.11.2015	Souboj dobra se zlem není vždycky černobílý	1a
5	2.1.2016	50 odstínů šedi to zkusí počtvrté, Klub rváčů podruhé	1a
6	12.1.2016	Brno nabídlo pomoc soutěži Litera, kterou Praha odmítla	1b
7	4.2.2016	Po „prvních soudružkách“ přišli konečně na řadu prezidenti	2
8	5.3.2016	Zlaté pero, první vlak bez vítání a střelba v Krahulčí	1a
9	9.3.2016	Nohy ve vaničce s betonem a jiné mafiánské kratochvíle	2
10	9.4.2016	Emil Zátopek v Helsinkách vypálil soudruhům rybník	2
11	2.5.2016	Tisíc a jedna noc podle Rushdieho	2
12	3.5.2016	Tajemná Hilda dospěje až mezi elfy a obry	2
13	25.5.2016	Ve sladké tísní klína lze najít mnohá překvapení	2
14	30.6.2016	Zelenáčova odvaha, shrnula svůj první překlad	1a
15	20.8.2016	Harry Potter. A proti němu jiné legendy včetně Marvelu	1a
16	29.8.2016	Kraj zakoupí Portmoneum zdobené Váchalem	3c
17	3.9.2016	Co redaktory Scény čeká v příštích dnech, jak se na to těší a co od toho očekávají	1a
18	5.10.2016	Jubilejní tanec	1a
19	15.10.2016	Hlídejte si ponožky, vzkazují animovaní Lichožrouti	3b
20	22.10.2016	Marvel si objednal komiks od Havla	1a
21	26.10.2016	Šestnáct autorů, tři tituly. Všechny stojí za to	2
22	3.11.2016	Divoké malby v Portmoneu získal kraj za patnáct milionů	3c
23	3.12.2016	Proč nadělit Emila Hakla a komu Bridget Jonesovou	1a
24	12.12.2016	Hilda se vrací a s ní síla dobra	2

¹⁸¹ STOSZKOVÁ (KUNICKÁ), Šárka. Květen 1945 optikou deníku Mladá fronta v časové spirále 65 let. Praha, 2011. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

¹⁸² Ředitelé útvarů, *MaFra.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.maFra.cz/o-spolecnosti.aspx?cat=reditele>

25	27.12.2016	Zavřeno. Slavné knihkupectví Fišer skončilo	3c
26	31.12.2016	Od jeskynního sexu po zkázu z roku 2052	1a
27	2.1.2017	Nové audioknihy vybrala Monika Zavřelová	1a
28	5.1.2017	Turista bez fotoaparátu patří k nejnižší kastě	2
29	10.1.2017	Brno moderní zve na stavby z let 1890–1948	1a
30	4.2.2017	Čekárna	1a
31	11.2.2017	Čekárna	1a
32	22.2.2017	Jidáš to s Ježíšem možná myslel úplně jinak	2
33	19.4.2017	Kolumbie neznamená jen drogové podsvětí	2
34	13.5.2017	Bestseller už neznamená jen Viewegha či severské krimi	1b
35	10.6.2017	Čekárna	1a
36	13.6.2017	Nositelka Nobelovy ceny zveřejnila ženská tajemství	2
37	19.6.2017	Vážně velký americký román	2
38	20.6.2017	I skautky mohou nosit hned několik náušnic	2
39	24.6.2017	David Černý. Inženýr a alkoholický pankáč v jednom	2
40	8.7.2017	Autisté se děsí první třídy v letadle	2
41	29.7.2017	Čekárna	1a
42	26.8.2017	Čekárna	1a
43	6.9.2017	Knihkupectví Fišer stěhování do Rybné ulice nevyšlo	3c
44	8.9.2017	Viewegh zase píše pro unavené rodiče	1a
45	16.9.2017	Poprvé přijede dánská autorka Helle Helle	1b
46	11.11.2017	Netřeba Kmotra, když mám Star Wars, říkal George Lucas	1a
47	2.12.2017	Proč nadělit komiksové naháče či Giganta Warhola	1a
48	22.12.2017	Tentokrát černě až krutě	2
49	30.12.2017	Dan Brown uprchl k vědě, Rushdie zase provokuje	1a
50	20.1.2018	Překladaelé chtějí jméno na obálce knihy. O peníze nejde	1b
51	15.2.2018	Vyrůstat jako gay na venkově je těžké, Louis však odhaluje víc	2
52	8.3.2018	Nabokov uměl psát román i na bidetu	1a
53	16.3.2018	Nové knihy	1a
54	9.5.2018	Dík, že Johana jde proti proudu	2
55	10.5.2018	Svět knihy letos nechá nahlédnout do zákulisí	1b
56	26.5.2018	Čekárna	1a
57	30.5.2018	Kohout opakuje otázku, jestli tohle byl jeho život	1a
58	29.6.2018	Ovoce poznání má zelenou. Ač oslavuje červen	2
61	12.7.2018	Praha očima první republiky	1a
62	26.7.2018	Univerzitní román prosakuje do české literatury	1a
63	27.7.2018	Vojtěch Matocha	1a
64	18.8.2018	Čekárna	1a

65	1.9.2018	Letošek má svůj objev. Anna Cima si hraje s jazykem	2
66	15.9.2018	Popraskané Portmoneum zkrátí sezonu	3c
67	8.10.2018	Hilda je zpět, čeká ji i seriál na Netflixu	1a
68	20.11.2018	Salman Rushdie má Zlatý dům. Pozlobil feministky	2
69	30.11.2018	Konečně se i na Letné řeší skutečné životy lidí	2
70	17.12.2018	Život knížky na regálu? Tři měsíce a dost	1b
71	28.12.2018	Plno fascinace v roce 2019	1b
72	29.12.2018	Albatros vydá nejdražší knihu, Vondruška píše ságu	1a
73	5.1.2019	Když se spojí Věstonická venuše a Maryša	1a
74	7.1.2019	Nové audioknihy	1a
75	12.2.2019	Zabila ho sauna a nyní se o to pokouší i kniha	2
76	18.2.2019	Nové knihy	1a
77	9.3.2019	Muslimská superhrdinka, jež chce vepřové	2
78	16.4.2019	Švejdík představil v Táboře výstavu Face to Face	1a
79	29.4.2019	Calembour chystá klání ve slovních hříčkách	1a
80	19.6.2019	Snyder pitvá ublížené Rusko i Spojené státy	2
81	29.6.2019	Jazyk určuje vnímání světa. Ví to Mimoňové i elfové	1a
82	25.7.2019	Žádný čaj a svíčky. Finové učí očistné kalbě ve spoděrech	2
83	19.8.2019	Čeká Caravaggia Náhlá smrt? Stává se tenistou	2
84	24.8.2019	Co redaktory Scény čeká v příštích dnech, jak se na to těší a co od toho očekávají	1a
85	31.8.2019	Pohyby ledu jsou ambiciózní kniha, ale někdy až moc	2
86	10.9.2019	Po hitu Gomora vypráví příběh, v němž mafii šéfuji teenageři	1a
87	14.9.2019	Šabachův frajer spojuje lidi. Včetně neznámých textů	2
88	22.10.2019	Komiksové Hildě sluší překlad, stejně jako Harrymu Potterovi	2

V deníku *Mladá fronta DNES* se za zkoumané období objevilo celkem 88 zpráv o nakladatelství Paseka. Kromě roku 2015, kdy se za zkoumané čtyři měsíce Paseka objevila pouze ve čtyřech příspěvcích, bylo referování o Pasece ve zkoumaných letech vyrovnané (kolem dvaceti příspěvků ročně). Nejčastěji, celkem 40krát, jsme označili podkategorii 1a, tedy *Knihy, tipy, novinky*. Většinou šlo o anotace nových knih. 31krát jsme zaznamenali také kategorii 2 – *Recenze a kritiky*.

Naopak ve zkoumaném vzorku zcela chybí kategorie či podkategorie 3a, 3c, 4, a 5. To znamená, že v *Mladé frontě DNES* ani jednou nezazněla zmínka o ocenění, jež

Paseka obdržela, o projektech Paseky a neobjevil se za zkoumané období ani jeden rozhovor, v němž by se objevila zmínka o nakladatelství Paseka.

Aktuálně.cz

Aktuálně.cz je online deník s celostátním dosahem založený v roce 2005 jako první čistě online zpravodajské médium. Průměrná čtenost deníku je dnes kolem čtyř milionů reálných uživatelů měsíčně¹⁸³. *Aktuálně.cz* vydává, stejně jako například *Hospodářské noviny*, *iHned.cz* či *Respekt*, společnost *Economia, a.s.*¹⁸⁴, kterou vlastní podnikatel Zdeněk Bakala. Deník má svou kulturní sekci, šéfredaktorem je od roku 2018 Josef Pazderka¹⁸⁵.

Aktuálně.cz			
Príspevek č.	Datum	Titulek	Kategorie
1	14.9.2015	Opomíjená památka UNESCO. V Litomyšli vzkřísili Váchalův Krvavý román	3c
2	9.10.2015	Saúdská Arábie se zlobí na Česko. Vadí jí vydání Satanských veršů, kniha prý uráží islám	1a
3	28.1.2016	Praha letos přidělila kulturním institucím v grantech 300 milionů, nejvíc dostane Semafor	1b
4	8.6.2018	Rozhovor: Naše mise zní „komiks do každé rodiny“, říkají šéfové nakladatelství Crew	1b
5	31.7.2018	Není to Praha, ale mohla by být. Kniha o nepostavených projektech vysvětluje podobu metropole	2
6	13.8.2018	Nové místo, kam v Praze za literaturou. Nakladatelství Paseka začne pořádat čtení v Laichterově domě	3c
7	29.9.2018	Americký exulant Slouka se vrátil do Česka. Připadám si tu doma, říká spisovatel	1a
8	22.11.2018	Z Novákova románu o bratřech Mašíněch je noir komiks, namaloval ho Jaromír 99	1a
9	8.12.2018	Kosatíkova kniha o TGM je z rodu těch zásadních, čeká ji dlouhý literární život	2
10	12.12.2018	Recenze: Bratři Mašínové v komiksu. Působivý vizuál Jaromíra 99 nezakryje rozpory	2

¹⁸³ Mediakit *Aktuálně.cz*, *Economia.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: https://www.economia.cz/wp-content/uploads/2020/02/Aktualne_mediakit_CZ_2020.pdf

¹⁸⁴ Co děláme, *Economia.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.economia.cz/produkty-a-sluzby/>

¹⁸⁵ Josef Pazderka, *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/autori/josef-pazderka/1~ffdb0baa8fba11e69966002590604f2e/>

11	22.12.2018	Obdiv k Sovětskému svazu zmizel, zájem o ruskou literaturu v Česku stoupá	1a
12	28.12.2018	Zemřel izraelský spisovatel Amos Oz. Převzal Kafkovu cenu, přátelil se s Havlem	3b
13	1.2.2019	Víte, co znamená vyprat žrádlo? Ondráček versus Petříček	1a
14	2.2.2019	Indies Scope vydají nové album Kafka Bandu i sólové koncerty Filipa Topola	1a
15	5.3.2019	Magnesii Literu mohou získat Denemarková či kronika samizdatu, Palán nominován nebyl	3a
16	14.3.2019	Nominace na Mezinárodní Man Bookerovu cenu: Vedou ženy, většina autorů vyšla česky	1a
17	9.4.2019	Hořící dopisy Jiřího Ortena. Tématem básnickovy korespondence byla zničující láska	1a
18	26.4.2019	Recenze: Šimečka je bryskní pozorovatel, knižní rozhovor s ním se ale nepovedl	2
19	10.5.2019	Začal Svět knihy. Ortenovu cenu má Cima, nejhorším překladem roku je Clintonův román	3a
20	22.5.2019	Mezinárodní Man Bookerovu cenu získala rodinná sága z Perského zálivu	1a
21	20.6.2019	Lidé si utahují z Ovčáčkova Twitteru, domlouvají si u něj rande a vyměňují recepty	1b
22	17.7.2019	Zemřel spisovatel Camilleri. Autorovi detektivek o komisaři Montalbanovi bylo 93 let	1a
23	3.8.2019	V románu Mexičana Enrigua tenisté a conquistadoři bojují o podobu moderního světa	2
24	4.9.2019	Paseka vydává výbor z textů Petra Šabacha, doplní je dosud nevydané povídky	3b
25	14.9.2019	Jak se mluví ve Hře o trůny nebo Star Treku? Vyšla kniha o fantastických jazycích	2
26	19.9.2019	Na knižní čtvrtek vyjde zpověď účastníků 17. listopadu či rozhovory s outsidersy	1a
27	27.9.2019	Román Pohyby ledu je mistrovskou manipulací tajemného českého autora	2
28	6.10.2019	Větší kulturní šok zažívám v Česku. S Annou Cimou o Japonsku, psaní a knedlicích	4
29	12.10.2019	Japonci našli kapitolu z nejstaršího románu světa, potomek lorda ji měl v truhle	1a
30	13.12.2019	NHL a samota. V češtině vyšly stěžejní komiksy Kanadčana Jeffa Lemirea	2
31	14.12.2019	Knihu roku podle Lidových novin napsal Houellebecq, uspěli také Čornej a Mornštajnová	3a
32	17.12.2019	Orozovič: Vadí mi, když lidi nadávají na českou povahu. Negativismus nic neplodí	1a

V online deníku *Aktuálně.cz* vyšel text zmiňující Paseku za zkoumané období pouze 32krát, což je výrazně méně než v ostatních třech vybraných médiích. Ačkoliv

v roce 2019 se o nakladatelství Paseka v online deníku psalo dvacetkrát, v roce 2015 tomu tak bylo pouze ve dvou případech, o rok později v jednom, a v roce 2017 se zmínka o nakladatelství Paseka na *Aktuálně.cz* neobjevil ani jednou.

Nejčastěji, ve třinácti případech, online deník *Aktuálně.cz* zmiňoval knihu, která vyšla v Pasece (1a), osmkrát šlo o recenzi či kritiku (2). Ani jednou jsme neoznačili kategorii 5 (*Ukázky*).

iHned.cz

Zpravodajský web *iHned.cz* vznikl v březnu roku 1999 jako elektronická verze deníku *Hospodářské noviny*. Čistě překlápaný obsah tištěných *Hospodářských novin* ale plnil web pouze v počátečních letech, dnes má zpravodajský web vlastní redakci a tvoří vlastní obsah, který ten z *HN* pouze doplňuje. *iHned.cz* patří stejně jako *Aktuálně.cz* společnosti *Economia, a.s.*¹⁸⁶, kterou vlastní podnikatel Zdeněk Bakala. Od konce května 2018 je většina článků na tomto webu uzamčena a zpoplatněna¹⁸⁷. *iHned.cz* má svou kulturní rubriku, šéfredaktorem je od roku 2020 Luboš Kreč.

iHned.cz			
Příspěvek č.	Datum	Titulek	Kategorie
1	6.10.2015	K Magnesii Liteře přidal romanista Našinec druhé ocenění za překlad, získal Cenu Josefa Jungmanna	3a
2	9.10.2015	Máme svobodu tisku, odmítl Zaorálek stížnost Saúdské Arábie. Té vadí vydání Rushdieho knihy	1a
3	19.10.2015	John Muir: Mé první léto v Sieře Nevadě	5
4	29.10.2015	Historik Timothy Snyder v knize Černá zem přináší nový pohled na holokaust	1a
5	30.10.2015	Timothy Snyder: Černá zem	5
6	6.11.2015	Karel Bartošek: Z papírků	5
7	8.11.2015	Lyndsay Fayeová: Lovci vran	5
8	28.1.2016	Ljudmila Ulická: Zelený stan	5
9	29.1.2016	Praha schválila granty na kulturu, protesty literárního světa či divadel nevzala na vědomí	1b

¹⁸⁶ Co děláme, *Economia.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.economia.cz/produkty-a-sluzby/>

¹⁸⁷ SLÍZEK, David, Na webu máme přes 12 tisíc předplatitelů, hlásí Hospodářské noviny. *Lupa.cz* [online]. 8. 1. 2019 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/na-webu-mame-pres-12-tisic-predplatitelu-hlasi-hospodarske-noviny/>

10	8.2.2016	Dennis Lehane: Pod rouškou noci	5
11	31.3.2016	Švejdík a Novák vydávají komiks o Zátopkovi, vypráví o epizodě z 50. let	1a
12	17.4.2016	Helle Helle: Jestli chceš	5
13	25.4.2016	Gavriel Savit: Anna a Vlaštovčí muž	5
14	2.5.2016	Peter Ackroyd: Hawksmoor	5
15	23.5.2016	Oleg V. Chlevňuk: Stalin - Nový životopis	5
16	28.5.2016	Tištěné encyklopedie v době Wikipedie? Trh se zmenšil také v Česku, budoucnost mají oborové atlasy	1a
17	20.6.2016	Spisovatelé: Přestaňme používat slovo fašismus, na debatu o české společnosti je potřeba jiných pojmů	1b
18	11.12.2016	Galerie Dox otevřela poslední českou vzducholoď. Spisovatelé Nafisi a Ouředník mluvili o svobodě	1a
19	13.12.2016	Knižní tipy: Lhoták jako motorista, Svěrákův zpěvník a indiánská kuchařka	1a
20	21.12.2016	Pražané se loučili s knihkupectvím Fišer, literární historik Putna četl z evangelia	3c
21	12.1.2017	Dennis Lehane: Zmizelý svět	5
22	16.1.2017	Amos Oz: Jidáš	5
23	5.2.2017	Pavel Bělina, Jiří Kaše: Generál Laudon	5
24	8.2.2017	Salman Rushdie napsal román týkající se terorismu, vypráví o konci Obamovy éry a příchodu Trumpa	1a
25	7.3.2017	Byly zveřejněny nominace na ceny Magnesia Litera, letos o ně usilovalo rekordních 352 knih	3a
26	15.3.2017	Mezinárodní Bookerovu cenu mohou získat romány od Jen Lien-Kcheho či Amose Oze, které už vyšly česky	1a
27	9.4.2017	Juan Gabriel Vásquez: Reputace	5
28	10.4.2017	Do Prahy přijel kolumbijský spisovatel Vásquez, představí nový román o síle karikatury a humoru	1a
29	13.4.2017	Vyloveno z moře	1a
30	24.4.2017	V češtině vychází knižní esej Timothyho Snydera o ohrožení demokracie, vznikla v reakci na Trumpa	1a
31	28.4.2017	Entropií, lichožrouti a ti druzí	1a; 1b
32	28.4.2017	Nasadil si lennonky	2
33	5.5.2017	Timothy Snyder: Tyranie - 20 lekcí z 20. století	5
34	12.5.2017	Knihy: Letem světem z netradiční perspektivy	1a

35	16.5.2017	Historik Snyder radí, jak čelit Trumpovi a bránit demokracii. Vybízí k drobné masarykovské práci	2
36	17.5.2017	Když karikatura ničí životy. Spisovatel Vásquez v novém románu líčí moc sdělovacích prostředků	2
37	19.5.2017	Zemřel nakladatelský redaktor Macháček, odvedl stěžejní práci na knihách Rushdieho či Nabokova	3b
38	21.5.2017	Knižní tipy: Atlas neuznaných států, netradiční průvodce Prahou a svět očima polských výtvarníků	1a
39	26.5.2017	Otevřeli jsme se komiksům, říká ředitelka nakladatelství Paseka Anna Rezková Horáčková	4
40	17.6.2017	Alice Munroová: Veřejná tajemství	5
41	27.6.2017	Co tíží svědomí vyšetřovatelů? Sráči mistra detektivky Richarda Price vyšli ve skvělém českém překladu	2
42	27.6.2017	Jan H. Vitvar: David Černý - Fifty Licks	5
43	28.6.2017	Padesát olíznutí Davida Černého. Na monografii jsou nejlepší popisy pankáčských instalací soch	2
44	21.7.2017	Čtení do kufru	1a
45	31.7.2017	Alice Munroová dál kalibruje čtenářské nároky na povídku. Laťky jsou v nedohlednu	2
46	4.8.2017	Letní čtení	1a
47	17.8.2017	Knižní tipy: Zrychlené dospívání, slon krácející středověkou Evropou a útěk na Krym	1a
48	6.9.2017	Knihkupectví Fišer se do Rybné ulice nepřestěhuje, pro pobočku hledá jinou lokaci	3c
49	12.9.2017	Nejen jazz Daniela Konráda: Jak číst Rushdieho nový román? Nebojte, lidé nebudou vždy stejní jako dnes	2
50	17.9.2017	Zemřel spisovatel Petr Šabach, autor knižní předlohy filmu Pelíšky. Bylo mu 66 let	3b
51	18.9.2017	Nekrolog: Šakalí léta skončila. Petr Šabach byl životní empirik píšící o tom, co znal a co prožil	3b
52	22.9.2017	Mořeplavci a ti druzí	1a
53	1.10.2017	Helle Helle: Tohle jsem měla napsat v přítomném čase	5
54	2.10.2017	Píšu o ženách, ale nejsem feministka, říká dánská spisovatelka Helle Helle	4

55	19.10.2017	Dále vychází: Vieweghovy pohádky či třetí Elena Ferrante	1a
56	19.10.2017	Třeštíková v knižním rozhovoru s Kosátkem vysvětluje, proč byla jen krátce ministryní kultury	2
57	10.11.2017	Krátké zprávy z domova, ze světa a z byznysu	1b
58	16.11.2017	Trocha historie	1a
59	24.11.2017	Co možná nevíte	1a
60	25.11.2017	V češtině vyšla knižní biografie George Lucase. Popisuje, jak Hvězdné války začínaly v poušti	1a
61	25.11.2017	Brian Jay Jones: George Lucas	5
62	15.12.2017	Havel byl ke mně přátelský, ten druhý Václav nikoliv, vzpomíná v rozhovoru Salman Rushdie	4
63	22.12.2017	Životopis George Lucase zve do předaleké galaxie, kde se peníze střetly s uměním	2
64	31.1.2018	Pátrání v dědově županu. Dvě nové knihy pro starší děti spojuje zájem o výtvarné umění	1a
65	6.4.2018	Knižní tipy na duben: Závěr tetralogie Eleny Ferrante, detektivka z Normanských ostrovů nebo zpověď homosexuála	1a
66	30.5.2018	Čisté víno Martina Nováka: Zpověď Husákovy holky	2
67	22.6.2018	Moje čtení: Ředitel festivalu Smetanova Litomyšl Jan Pikna	1a
68	29.6.2018	Jaké knížky přibalit do kufru. Třeba ty o tajemství papežské volby, severském rock-and-rollu nebo o sestřích bojujících za Islámský stát	1a
69	29.6.2018	Dalmatinci jsou na svůj způsob života hrdí, ale zároveň tajně touží po ocenění. Obzvláště od Čechů, říká spisovatelka a právnička Blanka Čechová	1a
70	20.7.2018	Moje čtení: Ředitelka Festivalu Letní slavnosti staré hudby Josefína Matyášová	1a
71	17.8.2018	Tipy na příští týden	1b
72	21.9.2018	Diagnóza filmaře nebo politika	1a
73	12.10.2018	Masaryk kladl na sebe i na jiné občas až nadlidské nároky. Byl to muž činu, říká spisovatel Pavel Kosátek, ...	4
74	25.10.2018	Národní stát nemá minulost ani budoucnost, v Evropě pokaždé existoval	4

		jen chvíli. Jinak je to vždy impérium nebo integrace, říká Timothy Snyder	
75	2.11.2018	Esej Petra Pitharta: Konečně úplný, a tedy věrohodný TGM	2
76	23.11.2018	Tipy na víkend	1a
77	18.1.2019	Tipy na knihy: Pozoruhodný výkon literárního začátečníka Toma Hankse, Tíživá láska Eleny Ferrante i toulky Brnem	1a
78	25.1.2019	Tipy na víkend	1a
79	22.2.2019	Tipy na víkend	1a
80	8.3.2019	Zbožný i špinavý střed Evropy posledních třiceti let zachycují dokumentární fotografie ve Veletržním paláci	1a
81	29.3.2019	Krimi pro celou rodinu aneb Také děti potřebují své detektivky	1a
82	3.5.2019	Tipy na víkend	1a
83	10.5.2019	Knižní novinky: Lišácká literatura ve Světě knihy	1a
84	31.5.2019	Tipy na víkend	1a
85	14.6.2019	Knižní novinky na léto: Jak daleko je z Ruska na Šumavu	1a
86	18.10.2019	Pečovatel ze stacionáře podruhé glosuje soužití s autisty. Bestseller Autismus a Chardonnay se dočkal pokračování	2
87	18.10.2019	Tipy na podzimní čtení	1a
88	25.10.2019	Tipy na podzimní čtení: Kdo je tady králem	1a
89	6.12.2019	Knižní tipy: Hrdina je, když	1a
90	6.12.2019	Tipy na víkend	1a
91	31.12.2019	Sedm knih z roku 2019, které stojí za to si přečíst	1a

Na serveru *iHned.cz* se ve zkoumaném vzorku nejčastěji (44krát) objevila podkategorie *1a*, tedy *zmínka o knize* z nabídky Paseky. Většinou šlo o tipy na knihu, například v pravidelných rubrikách *Knižní tipy* a *Tipy na víkend*. Druhou nejčetnější kategorií (v seznamu celkem 19krát) jsou *Ukázky* (5). Většinou šlo o první kapitoly nově vydané knihy z nakladatelství Paseka. Takto četné využití ukázek je výjimkou mezi zkoumanými médii. Vícekrát (12krát) se také objevila kategorie *Recenze a kritiky* (2), ale ve srovnání s ostatními médii jde o podprůměrné číslo. V online deníku *iHned.cz* se objevily všechny námi stanovené kategorie.

Nejvíce příspěvků, v nichž se objevil výraz „Paseka“, jsme zaznamenali v roce 2017. Bylo jich celkem 43, což je průměrně téměř o třicet více než v ostatních letech.

Novinky.cz

Novinky.cz jsou od roku 2003 provozovány jako online magazín deníku *Právo* (ten vlastní společnost Borgis a.s., ve které je většinovým majitelem Zdeněk Porybný) a společnosti Seznam.cz (majitelem je Ivo Lukačević).¹⁸⁸ Patří mezi nejčtenější zpravodajské weby v Česku. Šéfredaktorem je Vladimír Dušánek¹⁸⁹. Kultura má své místo především v rubrice SALON.

Novinky.cz			
Príspevek č.	Datum	Titulek	Kategorie
1	18.8.2015	Výběr Salonu: Paz, Piperno, Bradbury, Barkovová, Gerstner, umění a rozum a Gwilou a Molčanov	1a
2	9.10.2015	Saúdská Arábie protestuje kvůli Satanským veršům v češtině	1a
3	30.10.2015	Nové knihy: Polách, Coleman, Olsen a Falconer	1a
4	1.11.2015	Zmizelá Praha: tentokrát o vltavském nábřeží	1a
5	3.11.2015	Když v hlavním městě jezdily trolejbusy, kniha z cyklu Zmizelá Praha	1a
6	11.11.2015	Gottwaldovo Československo jako fašistický stát, doplněk učebnic dějepisu	1a
7	13.11.2015	Nové knihy: Šabach, Žáček, Čejka, Weirová a Vyhlídal	1a
8	4.12.2015	Nové knihy: Chamberlainová, Swanson, Baňková a další	1a
9	11.12.2015	Černá zem a Gottwaldovo Československo jako fašistický stát v popředí knih roku	3a
10	11.12.2015	Nové knihy: Hašek, Loevenbruck, Brandstaetter, Jonáš i Kužel	1a
11	31.12.2015	Výběr Salonu – inventura před koncem roku	1a
12	11.1.2016	První pololetí roku 2016 nabídne pestrou směs literatury ze současnosti i minulosti	1a
13	22.1.2016	Nové knihy: Healeyová, Grey, Kopecký, Scholten i Skácel	1a
14	27.1.2016	Českoslovenští prezidenti – co víme o mužích, kteří stáli v čele státu	2

¹⁸⁸ Příspěvatelé Wikipedie, *Novinky.cz* [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, c2020, Datum poslední revize 28. 4. 2020, [cit. 2020-05-17] Dostupné z:

<https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Novinky.cz&oldid=18450183>

¹⁸⁹ Tiráž, *Novinky.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/tiraz>

15	29.1.2016	Nové knihy: Nesser, Lehane, Vondruška. Niedl a Carter	1a
16	5.2.2016	Nové knihy: Geislerová, Ulická, Meyer i Cieslar	1a
17	22.2.2016	Vrahovi dají dalších 14,6 miliónu. V Íránu zvýšili odměnu za smrt Salmana Rushdieho	1a
18	27.2.2016	Ljudmila Ulická: Víc než knihy ovlivňuje lidi internet	4
19	1.3.2016	O titul Magnesia Litera soutěží 24 knih	3a
20	18.3.2016	Nové knihy: Žantovský, Palán, Dvořáková a Mawer	1a
21	3.4.2016	Nové povídání o pejskovi a kočičce má šanci u současných dětí uspět	2
22	8.4.2016	Nové knihy: Williams, Glukhovskij, Larssonová Kuby i Husák	1a
23	2.6.2016	Kouzlo vyprávění v podání Salmana Rushdieho	2
24	13.5.2016	Z nových knih: Laurenová, Olsson, Štráfěldová, Wilde i King	1a
25	20.5.2016	Nové knihy: Boček, Žák, Kosatík i Staalesen	1a
26	16.6.2016	Výběr Salonu: Fischerová, Ulická, Helle, Stančík a Slíva	1a
27	17.6.2016	Z nových knih: Potterová, Kosatík, Ackroyd i Bagshaweová	1a
28	28.7.2016	Výběr Salonu: Rushdie, Murakami, Backman, Pohjanen, Friedenthal, Spiró, Ćirić a Lebeděv	1a
29	26.8.2016	Nové knihy: Desjournová, Rowlandová, Hemingwayová a Klodová	1a
30	30.8.2016	Nad knihou nonverbálního autisty Naokiho Higašidy: Co je vlastně normální?	2
31	2.9.2016	Nové knihy: Rio 2016, Březina, Kepler a Keleová-Vasilková	1a
32	16.9.2016	Nové knihy: Svěrák, Clowes, Tremayne i Příbáň	1a
33	7.10.2016	Cenu překladatelů získal Dušan Karpatský, za převod polského románu Iveta Mikešová	3a
34	21.10.2016	Nové knihy: Viewegh, Simmons, Aškenazy i Babica versus Sapík	1a
35	1.11.2016	Nad knihou: Cimrman a naše nedospělost	1a
36	11.11.2016	Z nových knih: Grombíř, Ejnar, Nesvadbová i Hiekkapeltoová	1a
37	8.12.2016	Karel Veselý: Mýdlová opera o Marvelu	2
38	30.12.2016	Výběr Salonu – inventura před koncem roku	1a
39	8.1.2017	RECENZE: Vyšetřování řeší sebevraždy v mocné firmě	2
40	10.1.2017	V brněnské vile Stiassni pokřtili nového průvodce po architektuře	1a
41	12.1.2017	Směrem k nahotinkám. O československé vizuální kultuře v letech 1950–1970	2
42	20.1.2017	Brněnské vilové kvarteto již potřetí na veletrhu Regiontour	1a

43	1.2.2017	Ozův Jidáš jako aktuální příběh války a míru	2
44	17.2.2017	Nové knihy: Johansson, Endó, Grangerová, Maugham i Kodetová	1a
45	24.2.2017	Nové knihy: Janouchová, Jesenská, Woodová, Kepler i Pecinovský	1a
46	14.3.2017	RECENZE: Keith Stuart navazuje vztah skrze kostky	2
47	7.4.2017	Nové knihy: Vásquez, Harperová, Kepler, Pound i Miloš Bondy	1a
48	21.4.2017	Kolumbijský prozaik Juan Gabriel Vásquez o novinách a jejich odpovědnosti	2
49	11.5.2017	Nad knihou Amose Oze: Jako řady klecí v zoo	2
50	19.5.2017	Nové knihy: Lamberk, Beran, Svěrák, Lukeš i Padevět	1a
51	1.6.2017	Výběr Salonu: Patočka a StB, Deml a Šalda, Komárek, Vásquez	1a
52	16.6.2017	Nové knihy: Liou Cch'-sin, Duchovny, Pettersenová i Sidebottom	1a
53	23.6.2017	Nové knihy: Munroová, Kovářik, Ždichynec, Třeštíková i Johnsrud	1a
54	12.8.2017	Galina Miklínová: Ponožky jsou skvělá záležitost, dá se z nich vyrobit spousta věcí	4
55	18.8.2017	Z nových knih: Klevisová, Rottová, Vondruška, Beran i Archibald	1a
56	25.8.2017	Nové knihy: Rahman, Madeleineová, Svěrák i Poláček	1a
57	17.9.2017	Zemřel Petr Šabach, autor Pelíšků i Šakalích let	3b
58	20.10.2017	Nové knihy: Navarro, Karika, Mann, Koller i Třeštíková	1a
59	31.10.2017	RECENZE: Sexkomiks je sofistikovaným a vtipným dílem	2
60	9.11.2017	RECENZE: Helle Helle v syrovém textu spoléhá na čtenáře	2
61	28.11.2017	RECENZE: Telgemierová vypráví o sesterské lásce	2
62	1.1.2018	Lovec nacistů stvořil mýtus sám o sobě	1a
63	5.1.2018	Nové knihy: Votýpka, Grass, Šebesta i Kutnar	1a
64	2.2.2018	Nové knihy: Devátá, Louis, Blumeová i Millar	1a
65	12.3.2018	RECENZE: Na téma autismus úplně jinak	2
66	4.4.2018	Knihou roku je Opuštěná společnost novináře Erika Taberyho	3a
67	5.4.2018	Výběr Salonu: Populismus, Myšková, Helle Helle, Anderson & Kronos Quartet	1a
68	6.4.2018	Nové knihy: Viewegh, Nabokov, Nesbo, Kreisinger a Morisson	1a
69	16.4.2018	Petr Fischer: Manifest nemyšlení	2
70	16.4.2018	Skupina Zvíře jménem Podzim představuje nový videoklip. Na jednu píseň přitom natočila dva	1a

71	10.5.2018	Výběr Salonu: Nabokov, Bystrov a Toman	1a
72	25.5.2018	Nové knihy: May, Kováč, Kleist, T. G. Masaryk i Tajovská	1a
73	14.6.2018	Výběr Salonu: Svatá Barbora, Johana, Wernisch, Judt a česká kultura za protektorátu	1a
74	15.7.2018	RECENZE: Ženská sexualita ve švédském komiksu	2
75	8.8.2018	RECENZE: Probudím se na Šibuji. Polapená Japonskem	2
76	29.8.2018	Matěj Stropnický: Opuštěná média. Co se mohou dnešní novináři naučit od těch z roku 1968?	1a
77	7.9.2018	Nové knihy: Jääskeläinen, Backman, Cajthaml i Wilsonová	1a
78	9.9.2018	Vyvráždil rodinu i část vesnice kvůli bludům. Pro psychiatry je záhadou i sto let poté	1a
79	12.9.2018	RECENZE: Magický román, v němž den trvá mnoho let	2
80	18.9.2018	Výběr Salonu: Cima, Backman, Eliasson, Naše Francie a československá etnografie	1a
81	21.9.2018	Nové knihy: Flynn, Alsterdal, Hamilton, Jirotko i Peruga	1a
82	19.10.2018	Nové knihy: Rudiš, Hartl, Boček, Svatošová i Szántó	1a
83	24.10.2018	Bez důvěry není demokracie. Pavel Kosatík napsal knihu i filmový scénář o T. G. Masarykovi	4
84	2.11.2018	Nové knihy: Campellová, Osorgin, Connolly, Guez i Scarow	1a
85	15.1.2019	RECENZE: Zatím dobrý. Prostřílet se ven na svobodu	2
86	30.1.2019	Jan Bělíček: Plačky nad buranstvím. Bílá chudina v současné kultuře	2
87	31.1.2019	RECENZE: Noční oceán. Únavná literární křížovka ze života H. P. Lovecrafta	2
88	22.2.2019	Nové knihy: Zikmund, Minier, Berry i Tomášek a Kvaček	1a
89	19.3.2019	Výběr Salonu: Topol, Sloboda, Hruška, Dostálová a zázračné stromy	1a
90	29.3.2019	Nové knihy: Kallentoft, Kundera, Masello, Child i Gogun	1a
91	9.4.2019	Apolena Rychlíková: Svoboda, nebo smrt	2
92	11.4.2019	Výběr Salonu: Oz, Pljušč, Gajdošík, Luce a Kučera	1a
93	26.4.2019	Nové knihy: Mornštajnová, Procházková, Frearová a Colerová	1a
94	9.5.2019	Anna Cima dostala Cenu Jiřího Orteny	3a
95	17.5.2019	Nové knihy: Hanišová, Gravensteen, McConnell i Merle	1a
96	24.5.2019	Lužinova obrana vychází v novém překladu	1a

97	24.5.2019	Přidat se k vítězům. Rozhovor s Ivou Procházkovou o jejím politickém thrilleru Nekompromisně	4
98	25.6.2019	Kateřina Smejkalová: Za příběhy Lud'anů. Zapomenutá periferie v současné kultuře	2
99	12.8.2019	Sloupek Jakuba Šofara: Revoluční plátýnka. Nad knižním rozhovorem s Martinem M. Šimečkou	2
100	11.9.2019	Esej Pavla Barši: Slepá ulička antitotalitarismu	1a
101	3.10.2019	O Jižním Súdánu a Komorských ostrovech na Bolfánku pohovoří Standa Havlíček	1a
102	18.10.2019	Nové knihy: Suchý, Romerová, Ferrante, Červenák i Šebek	1a
103	1.11.2019	Nové knihy: Komárek, Slavík, Vondruška, Beneš, Gris i Nesser	1a
104	6.11.2019	Pozdrav Petru Šabachovi	1a
105	15.11.2019	Nové knihy: Čornej, Starnone, Connolly, Rožek, Kutscher	1a
106	29.11.2019	Knižní výběr Salonu: Šabach, Bendová, Wagnerová a Jaspers	1a
107	2.12.2019	Historik Petr Čornej: Jan Žižka byl polní velitel	4
108	6.12.2019	Příběhy ostré jako brusle. Karel Veselý nad grafickým románem Essex County	2
109	17.12.2019	Knižní výběr Salonu: Ferrante, Esterházy, de Vigan, Putin a československé legie	1a

Novinky.cz jsou po *Lidových novinách* médiem, ve kterém se výraz „Paseka“ objevil nejčastěji, celkem 109krát. S přehledem byla nejčastěji zaznamenána podkategorie 1a, jež označuje zmínku o knize z Paseky, či tip na knihu. Tato podkategorie se v tabulce objevuje 72krát. Je to způsobené především tím, že na serveru *Novinky.cz* se pravidelně objevuje rubrika *Nové knihy* a *Knižní výběr Salonu*, v nichž je čtenářům nabízen přehled a anotace nově vyšlých knih. Následuje 26krát kategorie *Recenze a kritiky* (2). Ve výčtu zcela chybí kategorie 1b, 3c, a 5. Na serveru *Novinky.cz* se tedy neobjevila žádná zmínka o věcech nakladatelství ani jiných projektech, tedy například o zrušení knihkupectví Fišer v Kaprově ulici či prodeji Portmonea Pardubického kraji, ale texty se zaměřovaly primárně na knihy z nabídky nakladatelství Paseka. Ve zkoumaných letech je Paseka zastoupena přibližně stejným počtem výsledků, v průměru je to 25 článků za rok.

9 Shrnutí kvantitativní obsahové analýzy

Výše jsme provedli kvalitativní obsahovou analýzu vybraných tištěných i online médií (*Lidové noviny*, *Mladá fronta DNES*, *Aktuálně.cz*, *iHned.cz* a *Novinky.cz*) ve zkoumaném období 1. srpna 2015 až 31. prosince 2019. Z proměnných a jejich kategorií jsme vytvořili tzv. kódovací knihu, s jejíž pomocí jsme došli k následujícím závěrům, jež jsme seřadili přehledně do bodů:

- 1) Celkem se ve všech médiích ve zkoumaném období objevilo 459 článků zmiňujících nakladatelství Paseka.
- 2) Nejčastěji o nakladatelství Paseka referovaly tištěné *Lidové noviny* (139 příspěvků).
- 3) Nejméně o nakladatelství Paseka referoval online deník *Aktuálně.cz*, a to pouze 32krát.
- 4) Nejčastěji, 205krát, byla v celkovém součtu zastoupena podkategorie *1a*, která zahrnuje zmínky o knihách vydaných Pasekou, jejich anotace, tipy na knihy a informace o knižních novinkách. Toto zastoupení představuje asi 45 procent všech příspěvků.
- 5) Recenze a kritiky byly druhou nejvyskytovanější kategorií – knihám, které vyšly v Pasece, se redaktoři podrobněji věnovali v celkem 115 člancích. Jediným médiem, ve kterém byly recenze a kritiky nejpočetnější kategorií, jsou *Lidové noviny*.
- 6) Nejméně často, v celkovém součtu pouze čtrnáctkrát, se ve zkoumaném vzorku vyskytovaly podkategorie *Osobnosti Paseky (3b)* a *Jiné projekty (3c)*. Pouze patnáctkrát se objevila kategorie *Rozhovory (4)*.
- 7) Během pouhých čtyř měsíců roku 2015 vyšlo o Pasece 56 textů, což z něj vzhledem k počtu měsíců dělá rok s největším počtem vyšlých článků zmiňujících Paseku. V roce 2017 takových článků bylo 121, což je nadprůměrné číslo, ve zbylých letech jich pak bylo kolem 95 za rok.
- 8) Jediným médiem, ve kterém se v některém ze zkoumaných let (v roce 2017) neobjevil ani jeden článek zmiňující Paseku, je server *Aktuálně.cz*.
- 9) Za celé zkoumané období se objevilo pouze patnáct rozhovorů, ve kterém zazněla zmínka o Pasece. Všechny rozhovory, kromě jednoho s ředitelkou

nakladatelství Annou Rezkovou Horáčkovou, byly vedeny s autory knih, jež vyšly v Pasece.

- 10) Ukázky jako žánr se objevily pouze v letní příloze *Lidových novin* a pravidelně pak na serveru *iHned.cz*. Ostatní média ukázek z knih nevyužila.
- 11) Mezi novináři, jež psali vícero recenzí/kritik na knihu z Paseky, jsou například Jiří Chuchma, Petr Zídek, Ondřej Horák (*LN*), Monika Zavřelová, Alena Slezáková (*MF DNES*), František Cinger, Karel Veselý, Lucie Zelinková (*Novinky.cz*) či Magdalena Čechlovská (*iHned.cz*).

Závěr

Paseka je na českém knižním trhu stabilním a léty osvědčeným nakladatelstvím, které již třicet let vydává zajímavé tituly českých i světových autorů a během této doby našla své věrné čtenáře.

Je to především osobností jejího zakladatele Ladislava Horáčka, který od počátku vedl nakladatelství po svém, co dělá Paseku tak výjimečnou. Důležitější než zisk pro něj byla svoboda vydávat knihy, které podle něj stály za to vydat. Většinu vydělaných peněz vložil do projektů, jakým byla třeba rekonstrukce Portmonea – muzea Josefa Váchala. Paseku dělal rád se svými přáteli a v hospodě. Byl vášnivý čtenář, který si vážil toho, že může dělat něco, co ho baví a o čem snil. Jak sám řekl: „Celý život jsem chtěl dělat knížky, chtěl jsem být u knížek od začátku svého profesního života,“¹⁹⁰ což se mu podařilo.

Když Ladislav Horáček v létě roku 2015 zemřel, Paseku definitivně převzala jeho dcera Anna, která se v nakladatelství pohybovala již od mládí. Bylo jasné, že Paseka po Horáčkově smrti nebude jako dřív, nebude stejná. Ale jak můžeme vidět, a je to patrné i z provedené analýzy mediálních ohlasů, dnešní Paseka rozhodně není horší než ta „stará“. Anna Rezková Horáčková dokázala, že je možné zachovat Paseku tak, jak ji viděl a tvořil její otec, a zároveň vybudovat moderní a osobité nakladatelství pro náročného moderního čtenáře.

V teoretické části jsme obsáhli Paseku od jejího vzniku až do současnosti. Pokusili jsme se zachytit veškerá specifika tohoto nakladatelství a zaznamenat proměny, jimiž za třicet let existence prošlo, a vytvořit tak jeho plastický obraz. O to jsme se pokoušeli především s důrazem na podobu, jakou má Paseka dnes. Dokázali jsme, že ačkoliv nakladatelství Paseka přišlo o svého zakladatele i kmenového autora, dokázalo najít nové nadějné autory a vytvořit nové úspěšné edice, například knih pro děti a mládež a komiksů.

V praktické části práce jsme pomocí kvantitativní obsahové analýzy chtěli zjistit, jak velkou pozornost vybraná česká média věnovala tématu Paseky a jejích nově vydávaných knih. Ukázalo se, že během zkoumaného období všechna zvolená média, kromě *Aktuálně.cz*, poměrně hojně a pravidelně referovala o nakladatelství Paseka.

¹⁹⁰ HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014, s. 144.

Nejčastěji se zmínka o Pasece vyskytovala v souvislosti s nově vydanou knihou, jež redaktoři doporučovali k přečtení. Druhým nejčastějším novinářským útvarem byly recenze a kritiky knih, jež Paseka vydala. Naopak poměrně málo se ve vybraných médiích objevoval žánr rozhovoru. Nejvíce o nakladatelství Paseka psaly *Lidové noviny*, nejméně online deník *Aktuálně.cz*.

Paseka, jak je nám známo, v podobném rozsahu ještě v jiné akademické práci zpracována nebyla. Diplomová práce může sloužit i jako zdroj pro další zkoumání nejen nakladatelství Paseka, ale českého knižního trhu obecně, jehož je Paseka důležitou součástí i určitým fenoménem.

Summary

Paseka is a stable and proven publisher on the Czech book market, which has been publishing interesting titles by Czech and international authors for thirty years now, and during this time has found its loyal readers.

It is above all the personality of its founder Ladislav Horáček, who ran the publishing house in his own way from the very beginning, which makes Paseka so special. More important than profit for him was the freedom to publish books, which he thought were worth publishing. He invested most of the money he earned in projects such as the reconstruction of Portmoneum - the Josef Váchal Museum. He enjoyed Paseka with his friends and in the pub. He was an avid reader who appreciated being able to do something he enjoyed and dreamed of. As he himself said: „All my life I wanted to make books, I wanted to be with books from the beginning of my professional life,“ which he succeeded in doing.

When Ladislav Horáček died in the summer of 2015, Paseka was definitely taken over by his daughter Anna, who had been working in the publishing house since her youth. It was clear that Paseka would not be the same after Horáček's death. But as we can see, and this is evident from our analysis of media responses, today's Paseka is certainly not worse than the „old“. Anna Rezková Horáčková proved that it is possible to preserve Paseka as her father saw and created her, and at the same time to build a modern and distinctive publishing house for the demanding modern reader.

In the theoretical part, we covered Paseka from its inception to the present. We tried to capture all the specifics of this publishing house and record the changes it has undergone in the thirty years of its existence, and thus create its plastic image. We tried to do that mainly with an emphasis on the form that Paseka has today. We proved that although the Paseka publishing house lost its founder and fundamental author, it was able to find new promising authors and create new successful editions, such as books for children and young people and comics.

In the practical part of the work, we used quantitative content analysis to find out how much attention the selected Czech media paid to the topic of Paseka and its newly published books. It turned out that during the period under study, all selected media, except *Aktuálně.cz*, reported relatively extensively and regularly on the Paseka publishing house. The mention of Paseka most often occurred in connection with a newly published book, which the editors recommended for reading. The second most common journalistic service was reviews and critiques of books published by Paseka. On the contrary, the genre of interview appeared relatively little in selected media. *Lidové noviny* wrote the most about the Paseka publishing house, and the online daily *Aktuálně.cz* the least.

As we know, Paseka has not been elaborated to a similar extent in other academic work. The diploma thesis can also serve as a source for further research not only of the Paseka publishing house, but of the Czech book market in general, of which Paseka is an important part and a certain phenomenon.

Použitá literatura

Primární zdroje:

1. HALADA, Jan, *Člověk a kniha: úvod do nakladatelské specializace*. Praha: Karolinum. 1993. ISBN 80-7066-767-2.
2. HALADA, Jan, *Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006*. Praha: Libri. 2007. ISBN 978-80-7277-165-3.
3. HORÁČEK, Ladislav a Petr PLACÁK. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014. ISBN 978-80-7432-568-7.
4. HRUŠKA, Petr, ed. *V souřadnicích volnosti: česká literatura devadesátých let dvacátého století v interpretacích*. Praha: Academia, 2008. ISBN 978-80-200-1630-0.
5. PISTORIUS, Vladimír. *Jak se dělá kniha: příručka pro nakladatele*. Čtvrté, aktualizované vydání. Příbram: Pistorius & Olšanská, 2019. ISBN 978-80-7579-059-0.
6. REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3006-6.
7. ŠIMEČEK, Zdeněk a Jiří TRÁVNÍČEK. *Knihy kupovati... dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. Historie (Academia). ISBN 978-80-200-2404-6.
8. TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.
9. TRÁVNÍČEK, Jiří. *Česká čtenářská republika: generace, fenomény, životopisy*. 1. vyd. Brno: Host, 2017. 445 s. ISBN 978-80-88069-50-8
10. TRÁVNÍČEK, Jiří. *Rodina, škola, knihovna: náš vztah ke čtení a co ho ovlivňuje (2018)*. Brno: Host, 2019. ISBN 978-80-7577-994-6.

Periodika:

1. ANÝŽ, Daniel a Josef CHUCHMA, Nejdůležitější je redakční tým. *Mladá fronta DNES*. 1. 7. 2000, s. 21.

2. ANÝŽ, Daniel a Josef CHUCHMA, Mladá fronta a Paseka jsou na novém startu. *Mladá fronta DNES*. 5. 9. 2000, s. 17.
3. ČTK, Šabach odmítl odměnu 100 tisíc za Cenu Karla Čapka. Já si z těchto věcí dělám spíš legraci, tvrdí. *Aktuálně.cz* [online]. 29. 1. 2016 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/kultura/literatura/sabach-odmitl-cenu-karla-capka-i-odmenu-100-tisic-ja-si-z-te/r~f1bd38acc67c11e5a0ca0025900fea04/>.
4. ČTK, V Česku chyběly komiksy pro dívky i dospívající. Situace se zlepšuje. *Idnes.cz* [online]. 3. 11. 2017 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/kultura/literatura/komiksy.A171103_135322_literatura_kiz.
5. DĚDEK, Honza. Havran české literatury. *Reflex: Labyrint kultury*. 8. 2. 2001, s. 55.
6. DVOŘÁK, Libor, Rozmluvy: Nakladatel Ladislav Horáček. *ČRo 6* (archivováno) [online]. 3. 11. 2007 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://prehraovac.rozhlas.cz/audio/621465>.
7. EHL, Martin, Národní stát nemá minulost ani budoucnost, v Evropě pokaždé existoval jen chvíli. Jinak je to vždy impérium nebo integrace, říká Timothy Snyder. *IHned.cz* [online]. 25. 10. 2018 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-66307920-narodni-stat-nema-minulost-ani-budoucnost-v-evrope-pokazde-existoval-jen-chvili-jinak-je-to-vzdy-imperium-nebo-integrace-rika-timothy-snyder>.
8. ECHO24, Zemřel Ladislav Horáček, zakladatel Paseky. *Echo24* [online]. 21. 7. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://echo24.cz/a/iQKJX/zemrel-ladislav-horacek-zakladatel-paseky>.
9. FRANCOVÁ, Pavla, Miliardář Babiš mediálním magnátem. Koupil vydavatele MF Dnes, Lidových novin i Metra. *IHned.cz* [online]. 26. 6. 2013 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://byznys.ihned.cz/c1-60141790-andrej-babis-koupil-mafu>.
10. HVÍŽĎALA, Karel, Knihy stojí stále stejně: deset piv, říkal Ladislav Horáček. *Aktuálně.cz* [online]. 27. 7. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://nazory.aktualne.cz/rozhovory/knihy-stoji-stale-stejne-deset-piv-rikal-ladislav-horacek/r~b0f93468343911e5a1480025900fea04/>.
11. HROMÁDKOVÁ, Tereza, Otevřeli jsme se komiksům, říká ředitelka nakladatelství Paseka Anna Rezková Horáčková. *Hospodářské noviny: Ego!* [online]. 26. 5. 2017 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://ego.ihned.cz/c1-65742630-otevrel-i-jsme-se-i-komiksuum-rika-reditelka-nakladatelstvi-paseka-anna-rezkova-horackova>.
12. CHUCHMA, Josef, Sbohem, Fišerova prodejna. *Lidové noviny*. 6. 12. 2016., s. 8.

13. CHUCHMA, Josef, TŘICETINY PROSTORU A PASEKY. NAKLADATELSTVÍ, KTERÁ NEZTRATILA ČEST A TAH. *ČT Art* [online]. 23. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://art.ceskatelevize.cz/inside/tricetiny-prostoru-a-paseky-nakladatelstvi-ktera-neztratila-cest-a-tah-APzfh>.
14. KADLECOVÁ, Kateřina, Vzpomínka na Pavla Šruta: Lichožrouti, ponožky a ilustrace. *Reflex* [online]. 22. 4. 2018 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz/clanek/rozhovory/86616/vzpominka-na-pavla-sruta-lichozrouti-ponozky-a-ilustrace.html>.
15. KADLECOVÁ, Kateřina. Čtení se mění, kniha zůstává. *Reflex*. 23. 1. 2020, 20(04), s. 24-29.
16. KAŠPAR, Jan, 2003. Osudy Květy Legátové. *ČRo Vltava* [online]. 9. 8. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/osudy-kvety-legatove-8019205>.
17. MACDONALD, Heidi, Raina Telgemeier: The Comics Industry Person of the Decade. *Comicsbeat.com* [online]. 7. 1. 2020 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.comicsbeat.com/raina-telgemeier-the-comics-industry-person-of-the-decade/>.
18. MALUŠKOVÁ, Lucie, Zemřel Ladislav Horáček, zakladatel nakladatelství Paseka. *ČRo Radiožurnál* [online]. 21. 7. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/zemrel-ladislav-horacek-zakladatel-nakladatelstvi-paseka-6251678>.
19. MATĚJKA, Ivan, Nic nekončí, dějiny budou pořád. *Literární noviny*. 2014(3), s. 20.
20. MYŠKOVÁ, Ivana, 20 let nakladatelství Paseka. *ČRo Vltava* [online]. 8. 12. 2009 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://vltava.rozhlas.cz/20-let-nakladatelstvi-paseka-5163768>.
21. NEZBEDA, Ondřej a Silvie BLECHOVÁ, Vypadali jsme jako obrozenci. *Respekt*. 2007(31), s. 14.
22. PAVELKA, Zdenko, Ladislav Horáček vydává Váchalovu Šumavu. *Právo: Salon*. 13. 3. 2008, s. 1, 4.
23. PAVELKA, Zdenko, Výhry, prohry, katastrofy a zázraky – paseka. *Tvar*. 10. 12. 2009, s. 12.
24. PEŇÁS, Jiří, Paseka po Palackém. *Lidové noviny*. 5. 3. 2014, s. 8.
25. PEŇÁS, Jiří. Normalizace, čas pro římsologii. *Lidové noviny*. 13. 2. 2013, s. 8.

26. PLACÁK, Petr, Začátek byl senzační, to byla samá stávka. *Babylon Revue* [online]. 30. 11. 2009 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://babylonrevue.cz/zaatek-byl-senzani-to-byla-sama-stavka-kadrovy-dotaznik-nakladatele-ladislava-horaka/>.
27. REDAKCE. Zemřel nakladatelský redaktor Macháček, odvedl stěžejní práci na knihách Rushdieho či Nabokova. *IHned.cz* [online]. 19. 5. 2017 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://art.ihned.cz/knihy/c1-65736350-milan-machacek-paseka-mlada-fronta-umrti-nekrolog>
28. REDAKCE, Šéfredaktor nakladatelství Paseka: Knižní trh se změnil k nepoznání. *Protišedi.cz* [online]. 26. 4. 2018 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://protisedi.cz/sefredaktor-nakladatelstvi-paseka-knizni-trh-se-zmenil-k-nepoznani/>.
29. REDAKCE, Paseka slaví 30 let. Rodinné nakladatelství zůstává nezávislé a svobodomyšlné. *Vašeliteratura.cz* [online]. 9. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.vaseliteratura.cz/aktuality1/7470-paseka-slavi-30-let>.
30. REJŽEK, Jan, Věčně zelená Paseka. *Lidovky.cz* [online]. 10. 12. 2009 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/noviny/vecne-zelena-paseka.A091210_000059_in_noviny_sko.
31. SLÍŽEK, David, Na webu máme přes 12 tisíc předplatitelů, hlásí Hospodářské noviny. *Lupa.cz* [online]. 8. 1. 2019 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/na-webu-mame-pres-12-tisic-predplatitelu-hlasi-hospodarske-noviny/>.
32. ŠABACH, Petr, Láďa. *Lidové noviny*. 10. 9. 2015, s. 8.
33. ŠUDRYCHOVÁ, Šarlota, Převládá tu přesvědčení, že překládat může každý, říká šéfredaktor Paseky Sedláček. *Lidovky.cz* [online]. 27. 11. 2017 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/kultura/prevlada-tu-presvedceni-ze-prekladat-muze-kazdy-rika-sefredaktor-paseky-sedlacek.A171123_195758_in_kultura_ELE.
34. VOPÁLENSKÁ, Lucie. Témata podle Lucie Vopálenkové. *Český rozhlas Plus* [online]. 9. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/temata-podle-lucie-vopalenske-8121270>
35. ZAVŘELOVÁ, Monika, Bestseller už neznamena jen Viewegha či severské krimi. *Mladá fronta DNES: Scéna*. 13. 5. 2017, s. 14.
36. ZBOŘIL, Jonáš, Větší kulturní šok zažívám v Česku. S Annou Cimou o Japonsku, psaní a knedlicích. *Aktuálně.cz* [online]. 6. 10. 2019 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z:

<https://magazin.aktualne.cz/kultura/literatura/anna-cima-japonsko-rozhovor/r~99a725f0e86111e98776ac1f6b220ee8/>.

37. ZELENKA, Jakub, Slavné knihkupectví Fišer z Vrchní, prchni! v ohrožení. Má ustoupit literární kavárně. *Lidovky.cz* [online]. 18. 6. 2016 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/domov/slavne-knihkupectvi-fiser-z-vrchni-prchni-v-ohrozeni-ma-ustoupit-literarni-kavarne.A160617_131850_ln_domov_jzl.
38. ZÍDEK, Petr, Říká se o mně, že jsem obrozenec, líčil před rokem nakladatel Horáček. *Lidovky.cz* [online]. 21. 7. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/lide/rika-se-o-mne-ze-jsem-obrozenec.A150721_155356_lide_ELE.

Elektronické zdroje:

1. Anna Cima: Probudím se na Šibuji, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/anna-cima-probudim-se-na-sibuji/produkt-4683/>.
2. BIACHE, Petra, Elektronické čtečky ožívují celosvětový trend čtení. *Mediaguru.cz* [online]. 27. března 2020 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/clanky/2020/03/elektronicke-ctecky-ozivuji-celosvetovy-trend-cteni/>.
3. CELBOVÁ, Ludmila, HAVLOVÁ, Jaroslava. Elektronická kniha. In: *KTD: Česká terminologická databáze knihovnictví a informační vědy (TDKIV)* [online]. Praha: Národní knihovna ČR, [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://aleph.nkp.cz/F/?func=direct&doc_number=000000866&local_base=KTD.
4. Co děláme, *Economia.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.economia.cz/produkty-a-sluzby/>.
5. Čtenáři deníku MF DNES, *Mafra.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: https://1gr.cz/data/soubory/mafra_all/A171113_TVE_002_MFD1723.PDF.
6. Erik Tabery: Opuštěná společnost. *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/erik-tabery-opustena-spolecnost-ceska-cesta-od-masaryka-k-babisovi/produkt-4577/>.
7. István Léko, *Lidovky.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.lidovky.cz/novinari/istvan-leko.N2897>.

8. JAREŠ, Michal a kol. Mladá fronta. In: *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. 31. 3. 2015 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1656>.
9. Josef Pazderka, *Aktuálně.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/autori/josef-pazderka/1~ffdb0baa8fba11e69966002590604f2e/>.
10. Josef Váchal: Šumava umírající a romantická. *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/josef-vachal-sumava-umirajici-a-romanticka/produkt-3751/>.
11. Knihypaseka. *Instagram.com* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/knihypaseka/>.
12. KOŠNAROVÁ, Veronika, Paseka. In: *Slovník české literatury po roce 1945* [online]. 14. 6. 2013 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <http://www.slovníkceskeliteratury.cz/showContent.jsp?docId=1818>.
13. Lékaři bez hranic: Kdo jsme, *Lékaři-bez-hranic.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.lekari-bez-hranic.cz/kdo-jsme>.
14. Lidové noviny 1893 – 2013 [online], *Lidovky.cz* [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: https://data.lidovky.cz/soubory/ln_kultura/A131014_ILA_PANELY1_8.PDF.
15. Mediakit Aktuálně.cz, *Economia.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: https://www.economia.cz/wp-content/uploads/2020/02/Aktualne_mediakit_CZ_2020.pdf.
16. Nakladatelství Paseka. *Facebook.com* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.facebook.com/pasekanakladatelstvi/>.
17. Nakladatelství Paseka. *Issuu.com* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://issuu.com/knihypaseka>.
18. Nejprodávanější tituly roku 2019. *Sckn.cz* [online]. 30. 12. 2019 [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.sckn.cz/aktuality-ag-1/?page=2>.
19. O nás, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/nakladatelstvi/o-nas/kategorie-54/>.
20. Oceněné tituly nakladatelství Paseka. *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/nakladatelstvi/oceneni/kategorie-42/>.
21. SČKN. Zpráva o českém knižním trhu 2018/2019. In: *Sckn.cz* [online]. 05. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: https://www.sckn.cz/file/wysiwyg/files/Zprava_o_ceskem_kniznim_trhu_2018_19.pdf.

22. Paseka. *Twitter.com* [online]. [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://twitter.com/KnihyPaseka>.
23. Paseka: Tweet. *Twitter.com* [online]. 10. 12. 2019 [cit. 2020-05-15]. Dostupné z: <https://twitter.com/KnihyPaseka/status/1204380596325277696>
24. Paseka: Tweet. *Twitter.com* [online]. 4. 3. 2020 [cit. 2020-05-20]. Dostupné z: <https://twitter.com/KnihyPaseka/status/1235225874263347200>
25. Pro děti a mládež, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/pro-deti-a-mladez/kategorie-5/>.
26. Příspěvatelé Wikipedie, *Novinky.cz* [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, Datum poslední revize 28. 4. 2020, [cit. 2020-05-17] Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Novinky.cz&oldid=18450183>.
27. Příspěvatelé Wikipedie, *Facebook* [online], Wikipedie: Otevřená encyklopedie, Datum poslední revize 21. 3. 2020, [cit. 2020-05-17] Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/w/index.php?title=Facebook&oldid=18296277>.
28. Příspěvatelé Wikipedie. *Twitter* [online]. Wikipedie: Otevřená encyklopedie, Datum poslední revize 13. 5. 2020 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Twitter&oldid=956410729>.
29. Příspěvatelé Wikipedie. *Instagram* [online]. Wikipedie: Otevřená encyklopedie, Datum poslední revize 15. 5. 2020 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://en.wikipedia.org/w/index.php?title=Instagram&oldid=956826457>.
30. Raina Telgemeierová: Úsměv, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/raina-telgemeierova-usmev/produkt-4663/>.
31. Ředitelé útvarů, *Mafra.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.mafra.cz/o-spolecnosti.aspx?cat=reditele>.
32. Shaun Walker, *Theguardian.com* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.theguardian.com/profile/shaun-walker>.
33. Tiráž, *Novinky.cz* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/tiraz>.
34. Toy_Box: Komiksová učebnice komiksu, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/toy-box-komiksova-ucebnice-komiksu-od-prvnich-napadu-po-komiksovou-knihu/produkt-4731/>.
35. Vojtěch Matocha, Prašina 2: Černý merkurit, *Paseka.cz* [online]. [cit. 2020-05-16]. Dostupné z: <https://www.paseka.cz/vojtech-matocha-prasina-2-cerny-merkurit/produkt-4766/>.

Akademické práce:

1. CHADIMOVÁ, Hana. Profil a kulturní činnost nakladatelství Paseka [online]. Pardubice, 2012 [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/peii1d/>. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, Fakulta filozofická. Vedoucí práce doc. PhDr. Vladimír Novotný, Ph.D.
2. STOSZKOVÁ (KUNICKÁ), Šárka. Květen 1945 optikou deníku Mladá fronta v časové spirále 65 let. Praha, 2011. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Doc. PhDr. Jan Halada, CSc.

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce	
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:	
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Šimková Karolína	Razítko podatelny:
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2017/2018	
E-mail diplomantky/diplomanta: simkovakarolin@gmail.cz	
Studijní obor/forma studia: Žurnalistika/prezenční	
Předpokládaný název práce v češtině: Profil nakladatelství Paseka a jeho mediální obraz (1990~2018)	
Předpokládaný název práce v angličtině: Profile of Paseka publishing house and its media image (1990~2018)	
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve</u> po dvou semestrech od schválení tezí) LS 2018/2019	
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Nakladatelství Paseka patří k nejvýraznějším polistopadovým nakladatelstvím na české literární scéně. Během téměř třiceti let existence si dokázalo najít věrné čtenáře, nabídnout zajímavé autory i posbírat několik knižních ocenění. Ať už se jedná o vydané tituly či komunikaci se čtenářem, Paseka v současnosti udává trend. Pomocí deskriptivní metody se pokusím zachytit postavení Paseky na současném knižním trhu, přiblížit jeho ediční činnost a zachytit jeho mediální obraz.	
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Předmětem práce bude vytvořit profil významného nakladatelství, přiblížit jeho činnost od vzniku až do současnosti a také představit jeho mediální obraz ve vybraných periodikách. Zároveň se pokusím o charakteristiku typického čtenáře Paseky, analyzovat její postavení na knižním trhu v komparaci s konkurenčními nakladatelstvími. Práci doplním o rozhovory s tvůrci Paseky.	
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): 1. Úvod 2. Historie a vznik Paseky 2.1 Ediční politika Paseky za působení ředitele Ladislava Horáčka 2.2 Ediční politika Paseky za působení ředitele Vladimíra Pistoria 2.3 Ediční politika Paseky za působení ředitelky Anny Horáčkové 2.3.1 Edice publicistických knih 2.3.2. Edice komiksů 2.4 Současný ediční plán Paseky 2.5 Role Paseky na knižním trhu, konkurence 3 Komunikační strategie nakladatelství Paseka 3.1 Čtenář Paseky 3.2 Komunikace nakladatelství se čtenáři 4 Mediální obraz nakladatelství Paseka 5 Analýza a komparace mediálního obrazu ve vybraných periodikách 6 Závěr 7 Rozhovory, přílohy	
Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):	

Ediční plány nakladatelství, výstup z vybraných periodik v analyzovaném období 1990–2018	
Metody (techniky) zpracování materiálu:	
Deskriptivní metody, analýza produkce a mediálních ohlasů, komparace	
Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):	
FIALOVÁ, Alena, ed. V souřadnicích mnohosti: česká literatura první dekády jednadvacátého století v souvislostech a interpretacích. Praha: Academia, 2014. Literární řada. ISBN 978-80-200-2410-7.	
Kolektiv autorů zachycuje první dekádu 21. století v literatuře. Nabízí čtenáři plastický obraz doby a kontext, za kterého vznikala významná literární díla. Charakterizuje také nakladatelské prostředí.	
HALADA, Jan. Encyklopedie českých nakladatelství 1949-2006. 1.vyd., Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-165-3.	
Autor sestavil seznam všech českých (a československých) nakladatelství vzniklých mezi lety 1949-2006. V encyklopedii představuje na 700 nakladatelství.	
HALADA, Jan. Člověk a kniha: Úvod do nakladatelské specializace. 1.vyd., Praha, 1993. ISBN 80-7066-767-2.	
Autor v titulu přibližuje roli knih a nakladatelství ve společnosti, ediční tvorbu a nakladatelskou praxi obecně.	
PISTORIUS, Vladimír. Jak se dělá kniha. 1.vyd., Příbram, 2011. ISBN 978-80-87053-50-8.	
Kniha bývalého šéfredaktora nakladatelství Paseka je jakousi příručkou pro nakladatele. Autor se zabývá českým knižním trhem, přibližuje chod redakce a nakladatelskou praxi.	
ŠMEJKALOVÁ, Jiřina. Kniha (k teorii a praxi knižní kultury). 1.vyd., Host, 2000. ISBN 80-7294-005-8.	
Autorka se v titulu věnuje především funkci knižního trhu a s ním spojeným tržním mechanismům. Věnuje se také české knize na přelomu 80. a 90. let.	
TRÁVNÍČEK, Jiří a Zdeněk ŠIMEČEK. Knihy kupovati... Dějiny knižního trhu v českých zemích. Academia, 2014. ISBN 978-80-200-2404-6.	
Kniha se snaží zachytit dějiny českého knižního trhu, jeho vývoj od středověku až do současnosti.	
Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)	
SÝKOROVÁ, Kateřina. Vydavatelství a nakladatelství - rozdíly a shody v předlistopadovém a polistopadovém období. Praha, Univerzita Karlova, 2015.	
ZAVADILOVÁ, Radka. Česká nakladatelství a Facebook: Analýza komunikace. Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, 2015.	
Datum / Podpis studenta/ky	
24. 5. 2018	

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:
Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:
Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.
Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

doc. PhDr. JAN HALADA, CSc.
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE SCHVALUJE GARANT PŘÍSLUŠNÉHO STUDIJNÍHO PROGRAMU/OBORU.

Seznam příloh

1. Knihkupectví Paseka v Litomyšli.
2. Ulice Josefa Váchala v Litomyšli.
3. Portmoneum v Litomyšli.
4. Sídlo nakladatelství Paseka v Laichterově domě.
5. Ladislav Horáček, zakladatel Paseky.
6. Původní sestava nakladatelství Paseka v roce 1992.
7. Jan Halada. *Člověk a kniha*. Praha: Karolinum. 1993.
8. Zdeněk Šimeček a Jiří Trávníček. *Knihy kupovati... dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014.
9. Ladislav Horáček a Petr Placák. *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014.

Přílohy

1. Knihkupectví Paseka v Litomyšli. (foto autorka)

2. Nástěnné malby v ulici Josefa Váchala v Litomyšli. (foto autorka)

3. Portmoneum – Muzeum Josefa Váchala v Litomyšli je do června roku 2020 v rekonstrukci.
(foto autorka)

4. Sídlo nakladatelství Paseka v Laichterově domě.

*Z knihy Ladislava Horáčka a Petra Placáka *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014. (foto)*

Současné sídlo nakladatelství
v Laichterově domě v Chopinově
ulici. Dům je dílem architekta
Jana Kotěry z let 1908–1909.

180

5. Zakladatel Paseky Ladislav Horáček. (foto Vojtěch Stádník)

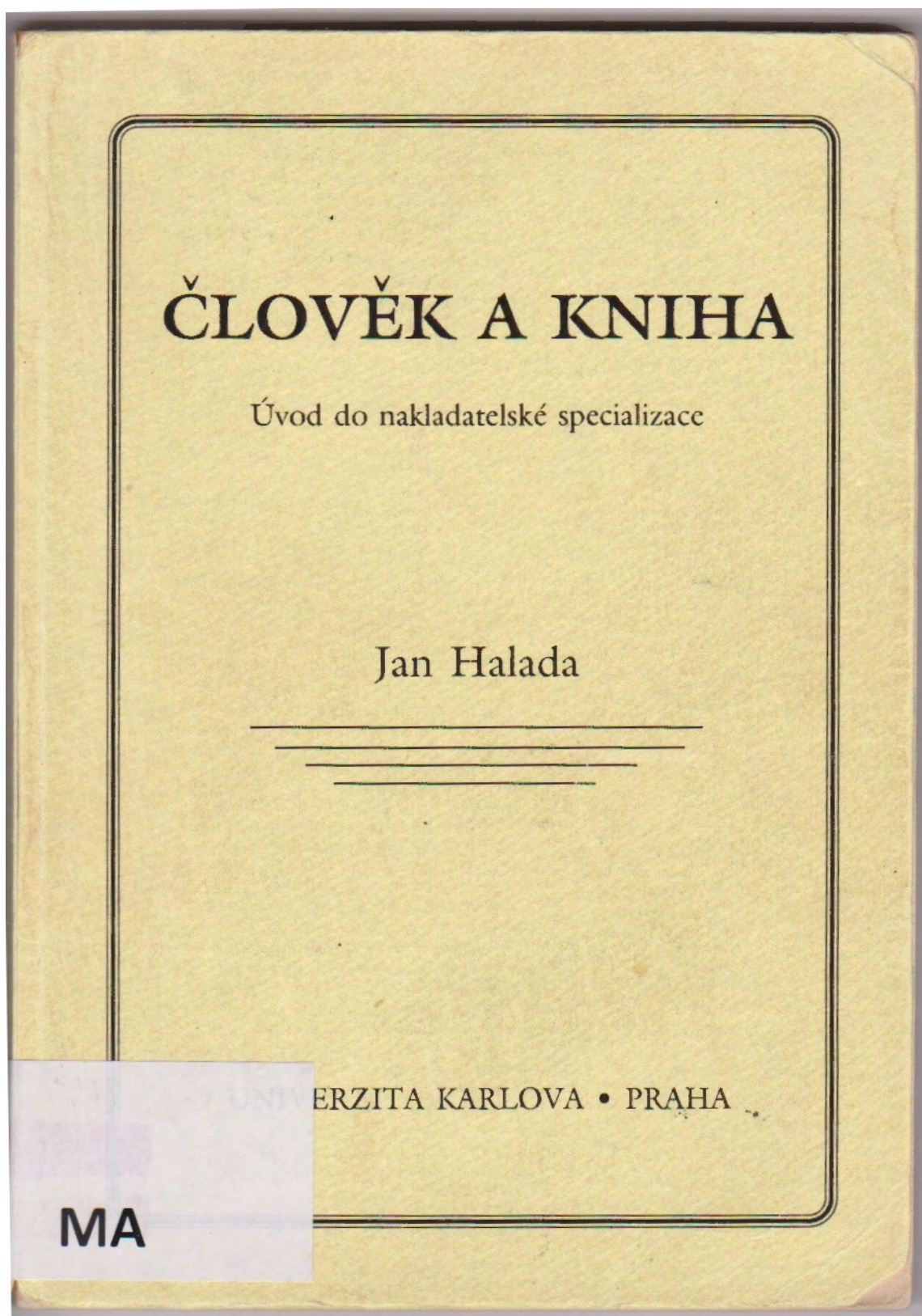
6. Původní sestava nakladatelství Paseka v roce 1992.

Z knihy Ladislava Horáčka a Petra Placáka Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem. Praha: Paseka, 2014. (foto)

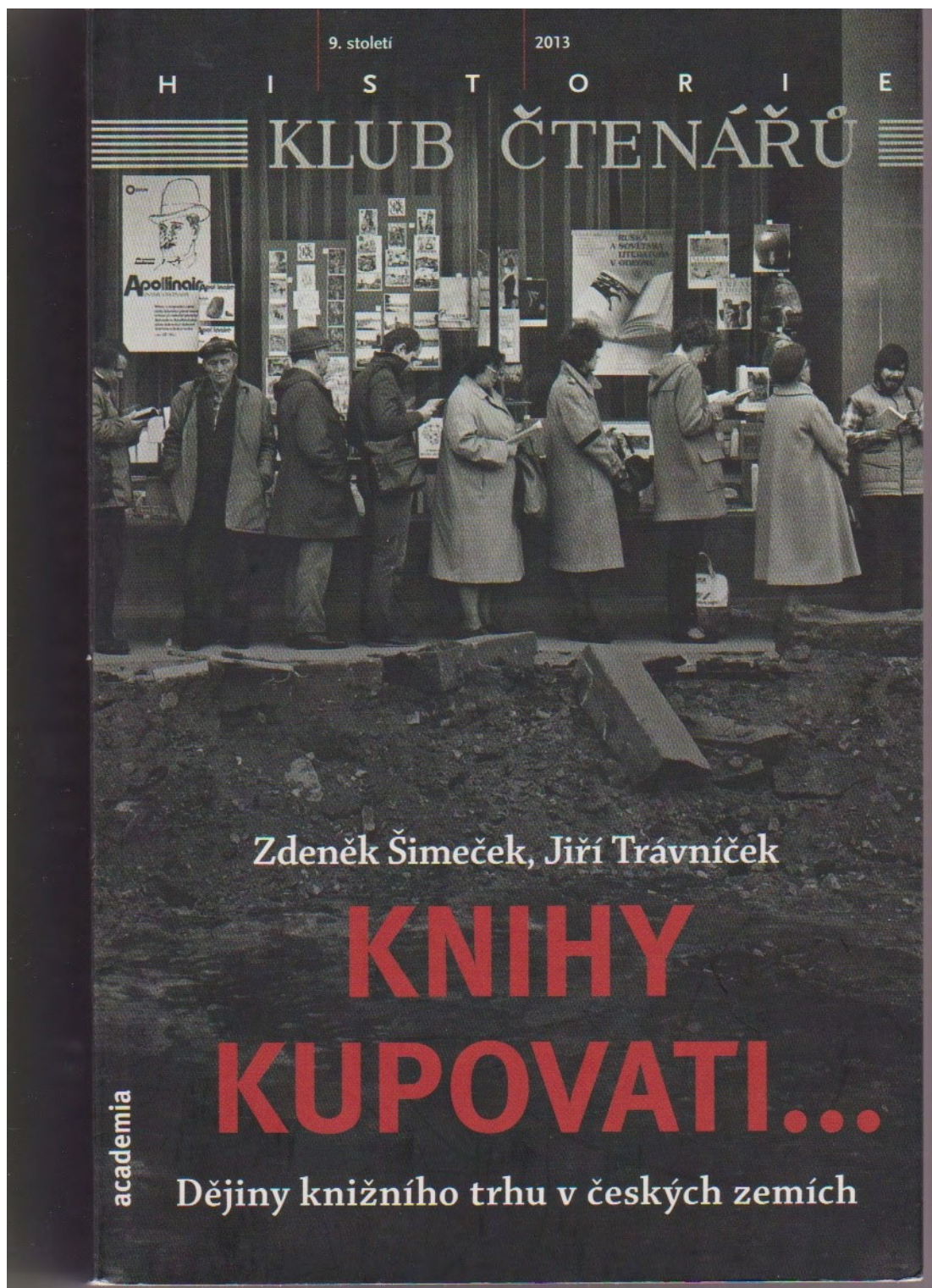
Lidé z Paseky před právě otevřeným knihkupectvím (1992). Ekonom Pavel Gregor, výtvarná redaktorka Jarmila Mašková, redaktor Ivan Beránek, redaktorka Jana Kašová, Ladislav Horáček, asistentka Lenka Stará a knihkupec Lubomír Švehelka.

7. Jan Halada: *Člověk a kniha*. Praha: Karolinum, 1993. (foto)

8. Zdeněk Šimeček a Jiří Trávniček. *Knihy kupovati... dějiny knižního trhu v českých zemích*. Praha: Academia, 2014. (foto)

9. Kniha Ladislava Horáčka a Petra Placáka *Přece tady nebudeme sedět nasucho: bilanční rozhovor Petra Placáka s nakladatelem Ladislavem Horáčkem*. Praha: Paseka, 2014. (foto)

